

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
MINISTARSTVO ZDRAVLJA REPUBLIKE HRVATSKE

MENTALNI POREMEĆAJI U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZAGREB, 2011.

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
MINISTARSTVO ZDRAVLJA REPUBLIKE HRVATSKE**

**MENTALNI POREMEĆAJI
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

ZAGREB, 2011.

Izdavači: HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Služba za epidemiologiju kroničnih masovnih bolesti
Rockefellerova 7, 10 000 Zagreb

MINISTARSTVO ZDRAVLJA REPUBLIKE HRVATSKE
Ksaver 200A, 10 000 Zagreb

Urednik: Prim. Verica Kralj, dr. med.

Stručni urednik: Maja Silobrčić Radić, dr. med.

Autori: Maja Silobrčić Radić, dr. med.
Melita Jelavić, dr.med.

Suradnici: Branimir Tomić, dr.med.
Tanja Ćorić, dr. med.
Prim. dr.sc. Ranko Stevanović, dr.med.
Mario Trošelj, dr. med.
Dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
Dražen Adanić
Vinka Marinković
Mila Kokić

Tisak: Uvez, d.o.o.

*Publikacija je tiskana u sklopu posebnog programa
„Unaprjeđenje i očuvanje mentalnog zdravlja za 2011. godinu“*

Pri korištenju podataka obavezno navesti izvor

SADRŽAJ

UVOD	1
VELIČINA PROBLEMA MENTALNIH/DUŠEVNIH POREMEĆAJA U HRVATSKOJ	2
BOLNIČKI POBOL ZBOG MENTALNIH/DUŠEVNIH POREMEĆAJA I POREMEĆAJA PONAŠANJA U HRVATSKOJ	26
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (MKB šifre F00-F99)	26
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (MKB šifra F10)	29
Shizofrenija (MKB šifra F20)	31
Depresivni poremećaji (MKB šifre F32-F33)	33
Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (MKB šifra F43)	35
Demencije	37
Alzheimerova bolest (MKB šifra G30) i delirij koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima (MKB šifra F05)	37
Vaskularna demencija (MKB šifra F01) i nespecificirana demencija (MKB šifra F03)	37
REGISTAR ZA PSIHOZE HRVATSKE	40
Kretanje zdravstvenih pokazatelja za shizofreniju u Hrvatskoj	40
ODABRANI POKAZATELJI RADA PSIHIJATRIJSKE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U HRVATSKOJ	47
REGISTAR IZVRŠENIH SAMOUBOJSTAVA HRVATSKE	50
Izvršena samoubojstva u Hrvatskoj	50

UVOD

Mentalno zdravlje sastavni je dio općeg zdravlja te predstavlja važan resurs za pojedinca, obitelji i nacije.

Problemi i poremećaji mentalnog zdravlja, zbog relativno visoke prevalencije, čestog početka u mlađoj odrasloj dobi, mogućeg kroničnog tijeka, narušavanja kvalitete života oboljelih i njihovih obitelji te značajnog udjela u korištenju zdravstvene zaštite, predstavljaju jedan od prioritarnih javnozdravstvenih problema u svijetu pa tako i u Hrvatskoj.

Osobe s narušenim mentalnim zdravljem imaju povećan morbiditet i mortalitet od tjelesnih bolesti. Broj izvršenih samoubojstava, koja su pokazatelj ugroženosti mentalnog zdravlja, u mnogim je zemljama veći od broja poginulih u prometnim nesrećama. Mentalni/duševni poremećaji stigmatiziraju, izazivaju veliku subjektivnu patnju i uvelike smanjuju kvalitetu života oboljelih, kao i njihove okoline. Njihovo zbrinjavanje dovodi do direktnog ekonomskog opterećenja društva, ali i indirektnog, zbog smanjene produktivnosti, bolovanja i invalidnosti oboljelih.

Mentalni/duševni poremećaji okarakterizirani su psihološkom, biološkom i socijalnom disfunkcijom pojedinca, a uključuju čitav niz simptoma i smetnji. Definišu se prema postojanju skupova simptoma, a kriteriji za dijagnozu ispunjeni su kada su skupovi simptoma relativno teški, dugotrajni i popraćeni smanjenjem funkcionalne sposobnosti ili invaliditetom. Simptomi mogu postojati i bez ispunjavanja kriterija za kliničke poremećaje kao supklinička stanja.

Prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema, X revizija, Svjetske zdravstvene organizacije (MKB-10), u skupinu mentalnih/duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (šifre F00-F99) spadaju sljedeće podskupine:

- Organski i simptomatski duševni poremećaji (šifre F00-F09)
- Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih tvari (šifre F10-F19)
- Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (šifre F20-F29)
- Afektivni poremećaji (šifre F30-F39)
- Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (šifre F40-F48)
- Bihevioralni sindromi vezani uz fiziološke poremećaje i fizičke čimbenike (šifre F50-F59)
- Poremećaji ličnosti i ponašanja odraslih (šifre F60-F69)
- Duševna zaostalost (šifre F70-F79)
- Poremećaji psihološkog razvoja (šifre F80-F89)
- Poremećaji u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i adolescenciji (šifre F90-F98)
- Nespecificiran mentalni poremećaj (šifre F99)

Izvršena samoubojstva, prema MKB-10, prikazuju se šiframa X60-X84 u okviru podskupine Vanjski uzroci mortaliteta i morbiditeta.

U Publikaciji su prikazani mentalni/duševni poremećaji, izvršena samoubojstva te pokazatelji rada psihijatrijske zdravstvene zaštite u Hrvatskoj. Epidemiološka analiza učinjena je na temelju podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (Baze bolnički liječenih pacijenata, Baze utvrđenih bolesti i stanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, Registra za psihoze, Registra izvršenih samoubojstava, Registra osoba s invaliditetom, Registra zdravstvenih djelatnika), Mortalitetne baze Državnog zavoda za statistiku, te baze podataka Svjetske zdravstvene organizacije «Zdravlje za sve» (WHO/Europe, HFA Database).

VELIČINA PROBLEMA MENTALNIH/DUŠEVNIH POREMEĆAJA I POREMEĆAJA PONAŠANJA U HRVATSKOJ

Prema procjeni opterećenja bolestima za Hrvatsku za 2002. godinu, mentalni i neurološki poremećaji na 2. su mjestu među vodećim skupinama; kod muškaraca s udjelom 20,7%, a kod žena s udjelom 25,6%. Također, među 10 vodećih uzroka prema pojedinačnim dijagnostičkim kategorijama, tri su iz skupine mentalnih/duševnih poremećaja: unipolarni depresivni poremećaji s udjelom 7,5% na 3. mjestu, slijede duševni poremećaji uzrokovani alkoholom s udjelom 4,7% te Alzheimerova i druge demencije s udjelom 2,6% na 7. mjestu.

Bolnički pobol

Mentalni/duševni poremećaji (šifra F00-F99) sudjeluju s udjelom oko 6-7% u ukupnom bolničkom pobolu u Hrvatskoj. Najveći broj hospitalizacija u dobi je 20-59 godina što ih svrstava u vodeće uzroke bolničkog pobola u radnoaktivnoj dobi. Osim toga, svaki četvrti ili peti dan bolničkog liječenja koristi se za mentalne/duševne poremećaje te su i vodeća skupina bolničkog pobola po korištenju dana bolničkog liječenja. Također, psihijatrijski pregledi sudjeluju s udjelom 7-8% u broju specijalističkih pregleda na razini specijalističko-konzilijarne djelatnosti.

Godine 2010. registrirano je ukupno 41.144 hospitalizacija zbog mentalnih/duševnih poremećaja te se ova skupina s udjelom od 7,2% nalazila na 7. mjestu u ukupnom bolničkom pobolu u Hrvatskoj. U bolničkom pobolu za dob 20-59 godina mentalni/duševni poremećaji nalazili su se na 2. mjestu s udjelom 13,3% (30.742 hospitalizacije) (Slika 1). Također, 1.448.976 dana bolničkog liječenja korišteno je za mentalne/duševne poremećaje te su kao vodeća skupina u ukupnom broju dana bolničkog liječenja sudjelovali s udjelom od 23,6% (Slika 2). U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je ukupno 638.582 psihijatrijska pregleda (udio 7,6%), a oko 80% pregleda bilo je za osobe u dobi 20-64 godine.

Prema podskupinama najučestalije dijagnoze mentalnih/duševnih poremećaja 2010. godine bile su iz skupina Shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji, Duševni poremećaji uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih tvari, Afektivni poremećaji, Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji te Organski i simptomatski duševni poremećaji (Slika 3). Prema korištenju dana bolničkog liječenja najviše su zastupljene dijagnoze iz podskupine Shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji (Slika 4).

Duševni poremećaji uzrokovani alkoholom, shizofrenija, depresivni poremećaji i reakcije na teški stres uključujući posttraumatski stresni poremećaj (PTSP), kao pojedinačne dijagnoze, predstavljaju skoro dvije trećine svih uzroka bolničkog pobola zbog mentalnih/duševnih poremećaja. Prema korištenju dana bolničkog liječenja vodeća dijagnostička kategorija je shizofrenija. U 2010. godini duševni poremećaji uzrokovani alkoholom bili su vodeći dijagnostička kategorija, prema broju hospitalizacija zbog mentalnih/duševnih poremećaja, s udjelom od 18,8% (7.733 hospitalizacija), dok je po broju korištenih dana bolničkog liječenja izrazito prednjačila shizofrenija s udjelom 31,4% (454.843 BOD) (Slika 5, Slika 6).

Bilježe se znatne razlike u bolničkom pobolu zbog mentalnih/duševnih poremećaja prema spolu. U 2010. godini muškarci su najviše bili hospitalizirani zbog duševnih poremećaja uzrokovanih alkoholom, shizofrenije, reakcija na teški stres uključujući PTSP, depresivnih poremećaja i trajnih promjena ličnosti. Žene su najčešće bile hospitalizirane zbog depresivnih poremećaja, shizofrenije, ostalih duševnih poremećaja uzrokovanih disfunkcijom mozga i fizičkom bolesti, duševnih poremećaja uzrokovanih alkoholom, te shizoafektivnih poremećaja (Tablica 1).

Znatne razlike u bolničkom pobolu vezane su i uz dob, a također postoje razlike u oboljevanju prema spolu unutar određenih dobnih skupina.

U 2010. godini u dobi do 9 godina bilo je dvostruko više hospitalizacija dječaka od djevojčica. Najčešći razlozi hospitalizacija bili su zbog specifičnih poremećaja razvoja govora i jezika te motoričkih funkcija, slijede pervazivni razvojni poremećaj, hiperkinetski poremećaj te ostali poremećaji ponašanja i osjećaja (Tablica 2).

U dobi 10-19 godina također je bilo skoro dvostruko više hospitalizacija dječaka, a najčešći razlozi hospitalizacija bili su mješoviti poremećaji ponašanja i osjećaja, duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom, emocionalni poremećaji, reakcije na teški stres te akutni i prolazni psihotični poremećaji (Tablica 3).

U dobi 20-39 godina dvostruko je više bilo hospitalizacija muškaraca, a vodeći uzroci hospitalizacija bili su shizofrenija, duševni poremećaji uzrokovani alkoholom, reakcije na teški stres uključujući PTSP, akutni i prolazni psihotični poremećaji te specifični poremećaji ličnosti (Tablica 4).

U dobi 40-59 godina bilo je 2,5 puta više hospitalizacija muškaraca nego žena, a vodeći uzroci hospitalizacija bili su duševni poremećaji uzrokovani alkoholom, depresivni poremećaji, shizofrenija, reakcije na teški stres uključujući PTSP i trajne promjene ličnosti (Tablica 5).

U dobi 60 i više godina žene su bile nešto češće hospitalizirane nego muškarci, a najčešći razlozi hospitalizacija bili su psihoorganski sindromi (duševni poremećaji uzrokovani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolesti, poremećaji ličnosti i ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga), duševni poremećaji uzrokovani alkoholom, depresivni poremećaji te shizofrenija (Tablica 6).

Analiza bolničkog pobola prema županijama prebivališta za 2010. godinu, pokazuje da su mentalni/duševni poremećaji sudjelovali u ukupnom bolničkom pobolu županija s udjelima od 3,1% (Šibensko-kninska županija) do 10,9% (Zagrebačka županija).

Od ukupnog broja hospitalizacija zbog mentalnih/duševnih poremećaja iz županije prebivališta oboljele osobe, udio gravitacija u najfrekventnije bolnice 2010. godine bio je: **Zagrebačka županija:** PB Sveti Ivan Jankomir 39,3%, PB Vrapče 37,0 %, NPB „Dr. I. Barbot“ 7,8%; **Krapinsko-zagorska županija:** PB Vrapče 74,1%, PB Sveti Ivan Jankomir 10,9%, Dječja psihijatrijska bolnica 3,9%; **Sisačko-moslavačka županija:** NPB «Dr. I. Barbot» 79,6%, PB Vrapče 5,1%, OB «Dr. Ivo Pedišić» 3,5%; **Karlovačka županija:** OB Karlovac 51,4%, OB Ogulin 13,5%, PB Vrapče 10,4%; **Varaždinska županija:** OB Varaždin 80,9%, PB Vrapče 6,9%, NPB „Dr. I. Barbot“ 2,5%; **Koprivničko-križevačka županija:** OB „Dr. T. Bardek“ 75,3%, PB Vrapče 8,8%, KB Dubrava 4,0%; **Bjelovarsko-bilogorska županija:** NPB „Dr. I. Barbot“ 52,9%, OB Bjelovar 15,3%, OB Virovitica 9,3%; **Primorsko-goranska županija:** KBC Rijeka 65,9%, PB Rab 28,5%, PB Vrapče 1,6%; **Ličko-senjska županija:** KBC Rijeka 30,7%, PB Rab 21,1%, PB Vrapče 13,8%; **Virovitičko-podravska županija:** OB Virovitica 74,8%, NPB „Dr. I. Barbot“ 10,9%, PB Sveti Ivan Jankomir 6,5%; **Požeško-slavonska županija:** OŽB Požega 58,2%, NPB „Dr. I. Barbot“ 24,0%, PB Vrapče 5,6%; **Brodsko-posavska županija:** OB „Dr. J. Benčević“ 63,8%, OB Nova Gradiška 14,7%, NPB „Dr. I. Barbot“ 8,3%; **Zadarska županija:** PB Ugljan 42,5%, OB Zadar 41,4%, PB Vrapče 5,2%; **Osječko-baranjska županija:** KBC Osijek 48,6%, OŽB Našice 18,2%, NPB „Dr. I. Barbot“ 13,5%; **Šibensko-kninska županija:** OB Šibenik 58,9%, PB Ugljan 15,0%, PB Rab 6,8%; **Vukovarsko-srijemska županija:** OB Vinkovci 61,9%, OB Vukovar 24,9%, NPB „Dr. I. Barbot“ 3,9%; **Splitsko-dalmatinska županija:** KBC Split 62,8%, PB Rab 16,5%, PB Ugljan 9,3%; **Istarska županija:** OB Pula 62,8%, KBC Rijeka 15,2%, PB Rab 12,4; **Dubrovačko-neretvanska županija:** OB Dubrovnik 66,0%, PB Sveti Ivan Jankomir 9,0%, PB Rab 6,6%; **Međimurska županija:** ŽB Čakovec 80,4%, NPB «Dr. I. Barbot» 3,6%, PB Vrapče 3,4%; **Grad Zagreb:** PB Vrapče 43,5%, PB Sveti Ivan Jankomir 29,1%, KBC Zagreb 7,7%.

Ukupan broj hospitalizacija prema županijama, stopa hospitalizacija na 100.000 te vodeći uzroci hospitalizacija iz skupine mentalnih/duševnih poremećaja prikazani su na Slikama 7 i 8 te u Tablici 7.

Pobol na razini primarne zdravstvene zaštite

Na razini primarne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj mentalni/duševni poremećaji sudjeluju s udjelom 4-5%. Godine 2010. registrirano je ukupno 593.647 dijagnoza te se ova skupina s udjelom 5,2% nalazila na 8. mjestu. Kako se najveći broj dijagnoza (oko 65%) registrira za dob 20-64 godine, mentalni/duševni poremećaji, i na razini primarne zdravstvene zaštite, predstavljaju jedan od vodećih uzroka pobola u radnoaktivnoj dobi (Slika 9).

U djelatnosti primarne zdravstvene zaštite registriraju se podskupine dijagnoza te se poimenične dijagnoze ne mogu prikazati. Također, pobol se ne registrira prema spolu. Nažalost, veći broj dijagnoza (preko 30%) ulazi u skupinu ostalih duševnih poremećaja čime se gube iz praćenja mnoge dijagnostičke kategorije koje su javnozdravstveni problemi kao npr. depresivni poremećaji. Najviše registriranih dijagnoza je iz podskupine Neurotskih, vezanih za stres i somatoformnih poremećaja (šifre F40-F48) te je ova dijagnostička podskupina vodeća s udjelom oko 50% (Slika 10). Godine 2010. registrirano je ukupno 280.772 dijagnoza iz podskupine neurotskih, vezanih za stres i somatoformnih poremećaja (Tablica 8). Pobol zbog mentalnih/duševnih poremećaja, registriran u djelatnosti primarne zdravstvene zaštite, po dobnim skupinama prikazan je u Tablici 9.

Analiza pobola na razini primarne zdravstvene zaštite prema županijama prebivališta za 2010. godinu, pokazuje da su mentalni/duševni poremećaji sudjelovali u ukupnom pobolu županija s udjelima od 4,0% (Grad Zagreb) do 7,2% (Vukovarsko-srijemska županija). Ukupan broj dijagnoza mentalnih/duševnih poremećaja i stopa na 10.000 prema županijama prikazani su na Slikama 11 i 12.

Invalidnost

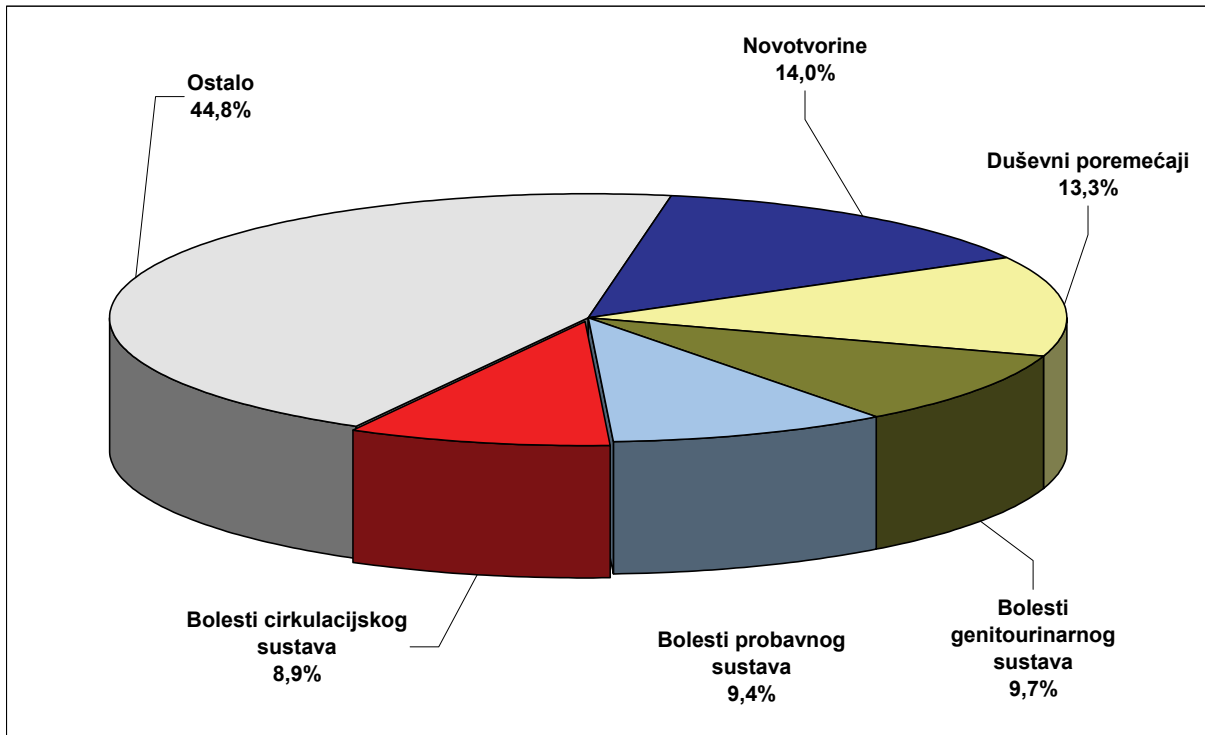
U Registru osoba s invaliditetom (stanje na dan 30.09.2011.) registrirano je 136.115 osoba čiji su uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju iz skupine duševnih poremećaja i mentalne retardacije (šifre F00-F79), što je oko 26% svih uzroka invaliditeta. Najčešći uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine su neurotskih, vezanih uz stres te somatoformnih poremećaja s udjelom oko 30%.

Smrtnost

Mentalni/duševni poremećaji rjeđe se navode kao osnovni uzrok smrti, te u ukupnom mortalitetu u Hrvatskoj sudjeluju s oko 1,5-2%. Godine 2010. registrirana je ukupno 1.001 smrt zbog mentalnih/duševnih poremećaja te se s udjelom 1,9% nalaze na 7. mjestu uzroka smrti u Hrvatskoj. Najčešće dijagnoze bile su nespecificirana demencija (314 slučajeva), duševni poremećaji uzrokovani alkoholom (265 slučajeva) i poremećaji ličnosti i ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga (258 slučajeva).

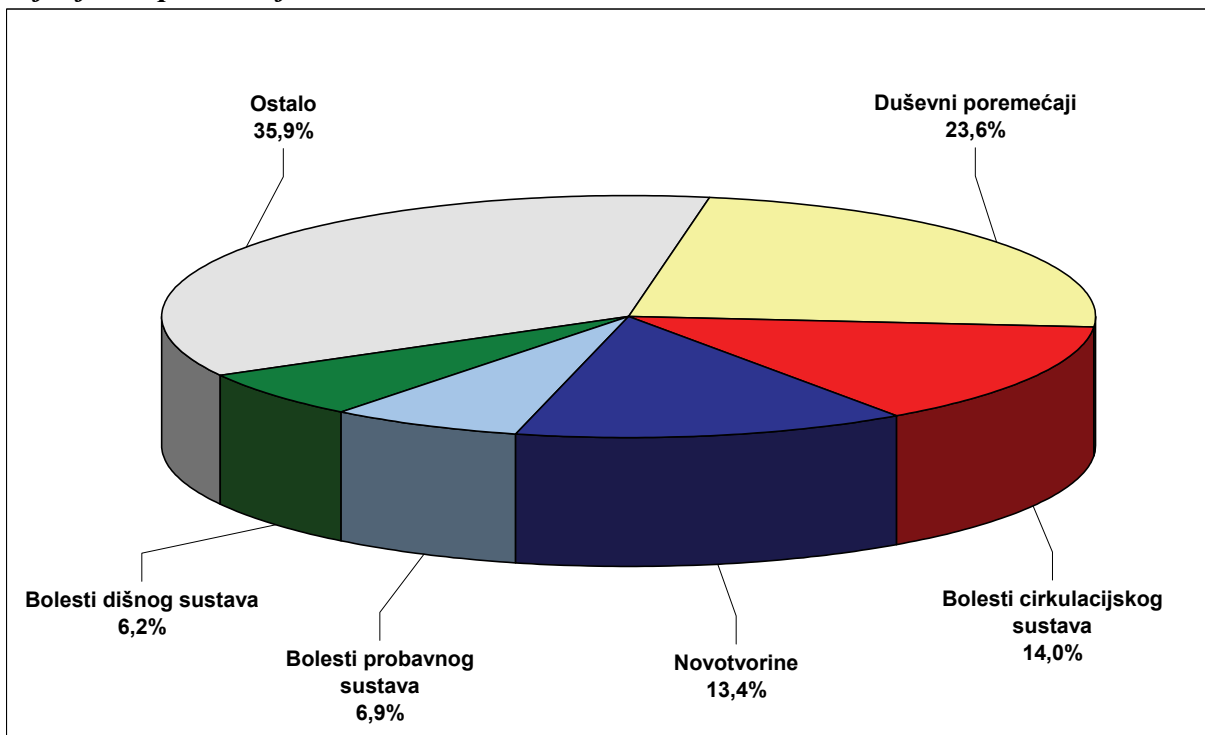
Slika 1

Vodeće skupine bolesti i udio u bolničkom pobolu za dob 20-59 godina u Hrvatskoj 2010. godine po broju hospitalizacija

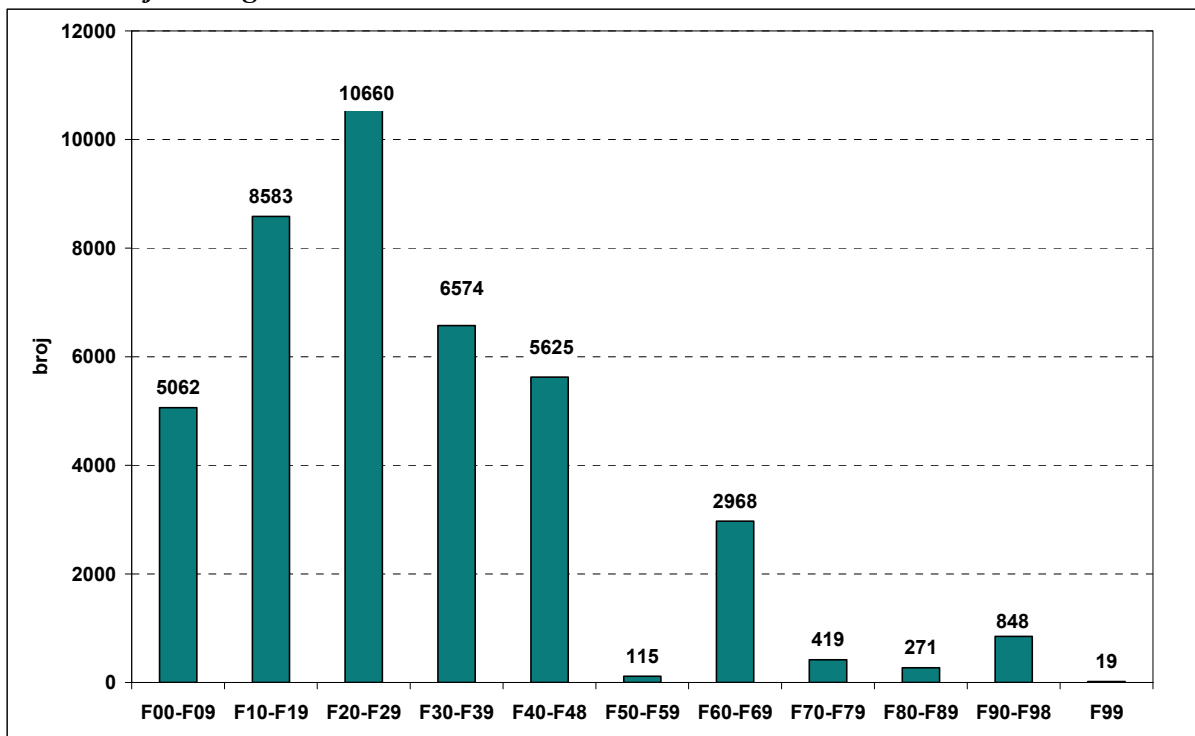
Slika 2

Vodeće skupine bolesti i udio u ukupnom bolničkom pobolu u Hrvatskoj 2010. godine po trajanju hospitalizacija

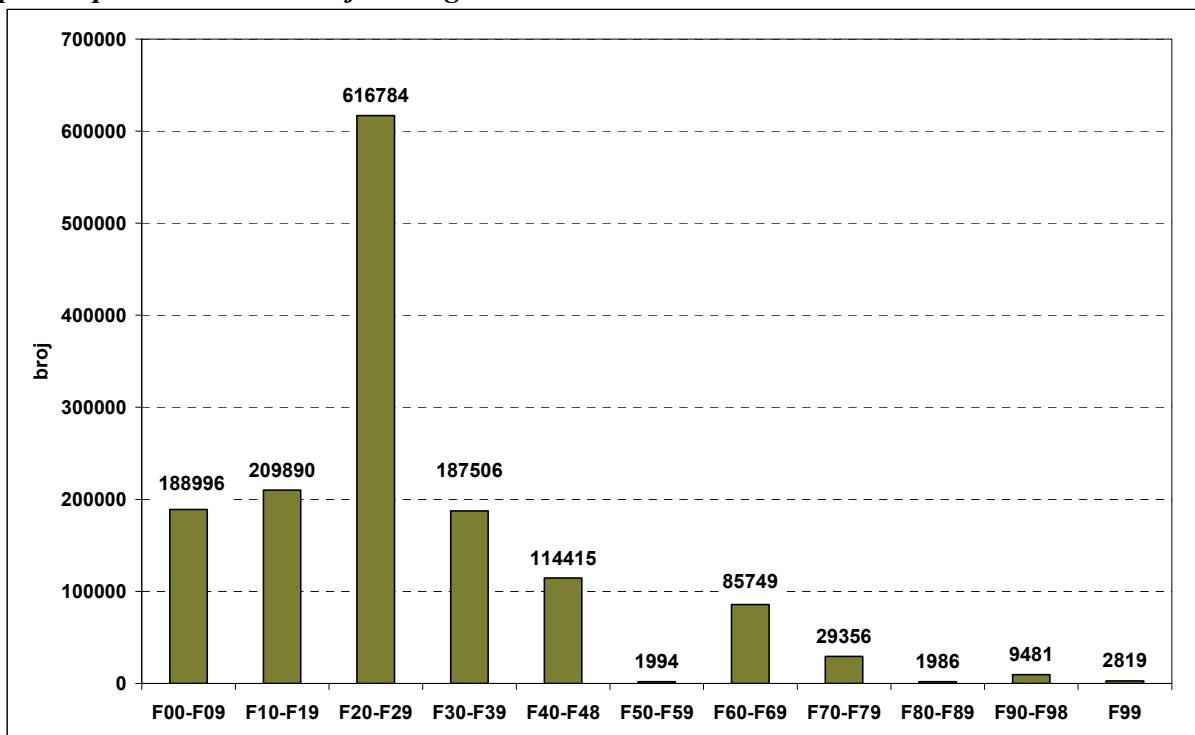
Slika 3

Broj hospitalizacija zbog mentalnih/duševnih poremećaja po dijagnostičkim podskupinama u Hrvatskoj 2010. godine

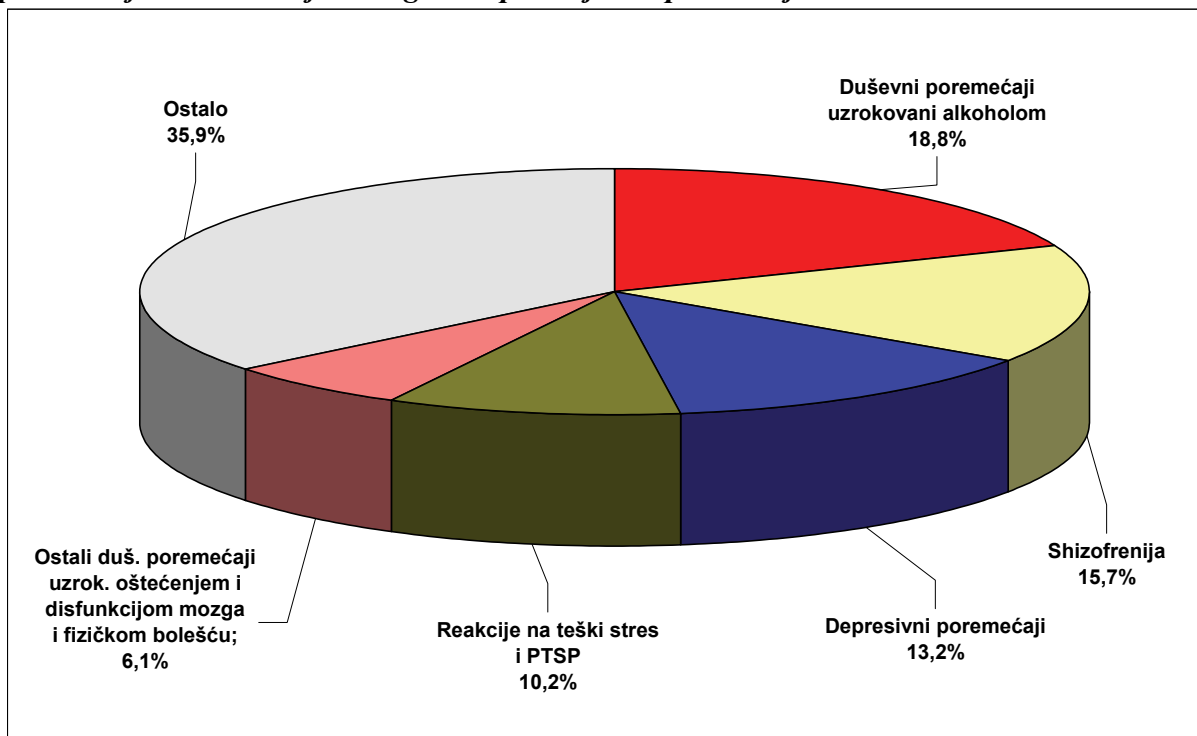
Slika 4

Broj bolno-opkrbnih dana zbog mentalnih/duševnih poremećaja po dijagnostičkom podskupinama u Hrvatskoj 2010. godine

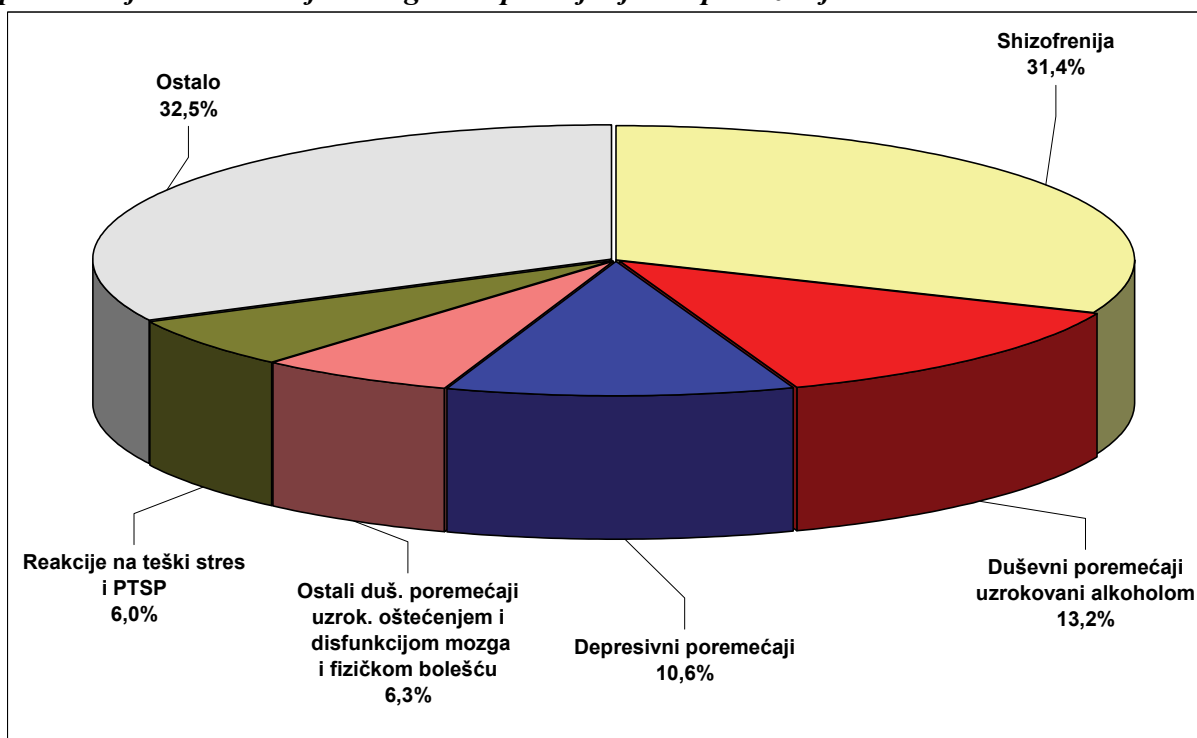
Slika 5

Vodeće dijagnostičke kategorije i udio u bolničkom pobolu zbog mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj 2010. godine po broju hospitalizacija

Slika 6

Vodeće dijagnostičke kategorije i udio u bolničkom pobolu zbog mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj 2010. godine po trajanju hospitalizacija

Tablica 1

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj 2010. godine za sve dobi

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	7733	18,8
Shizofrenija (<i>F20</i>)	6470	15,7
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	5430	13,2
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	4192	10,2
Ostali duševni poremećaji uzrokovani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	2528	6,1
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	26353	64,1
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	41144	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	6541	25,9
Shizofrenija (<i>F20</i>)	3887	15,4
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	3517	13,9
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	2110	8,4
Trajne promjene ličnosti koje se ne mogu pripisati oštećenju ili bolesti mozga (<i>F62</i>)	1640	6,5
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	17695	70,1
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	25245	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	3320	20,9
Shizofrenija (<i>F20</i>)	2583	16,2
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	1444	9,1
Duševni poremećaji uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1192	7,5
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	991	6,2
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	9530	59,9
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	15899	100,0

Tablica 2

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj 2010. godine za dob 0-9 godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Specifični poremećaji razvoja govora i jezika (<i>F80</i>)	92	22,0
Specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija (<i>F82</i>)	42	10,0
Pervazivni razvojni poremećaj (<i>F84</i>)	39	9,3
Hiperkinetski poremećaj (<i>F90</i>)	38	9,1
Ostali poremećaji ponašanja i osjećanja koji se javljaju u djetinjstvu i adolescenciji (<i>F98</i>)	38	9,1
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	249	59,4
Ukupno (F00-F99)	419	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Specifični poremećaji razvoja govora i jezika (<i>F80</i>)	68	23,7
Pervazivni razvojni poremećaj (<i>F84</i>)	32	11,1
Hiperkinetski poremećaj (<i>F90</i>)	28	9,8
Ostali poremećaji ponašanja i osjećanja koji se javljaju u djetinjstvu i adolescenciji (<i>F98</i>)	26	9,1
Specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija (<i>F82</i>)	18	6,3
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	172	59,9
Ukupno (F00-F99)	287	132

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Specifični poremećaji razvoja govora i jezika (<i>F80</i>)	24	18,2
Specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija (<i>F82</i>)	24	18,2
Ostali poremećaji ponašanja i osjećanja koji se javljaju u djetinjstvu i adolescenciji (<i>F98</i>)	12	9,1
Hiperkinetski poremećaj (<i>F90</i>)	10	7,6
Pervazivni razvojni poremećaj (<i>F84</i>)	7	5,3
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	77	58,3
Ukupno (F00-F99)	132	100,0

Tablica 3

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj 2010. godine za dob 10-19 godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mješoviti poremećaji ponašanja i osjećaja (<i>F92</i>)	288	16,4
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	203	11,6
Emocionalni poremećaji koji se pojavljuju osobito u djetinjstvu (<i>F93</i>)	197	11,2
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	150	8,6
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	145	8,3
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	983	56,1
Ukupno (F00-F99)	1752	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mješoviti poremećaji ponašanja i osjećaja (<i>F92</i>)	164	18,1
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	131	14,4
Emocionalni poremećaji koji se pojavljuju osobito u djetinjstvu (<i>F93</i>)	79	8,7
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	73	8,0
Poremećaji ponašanja (<i>F91</i>)	71	7,8
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	518	57,0
Ukupno (F00-F99)	908	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Mješoviti poremećaji ponašanja i osjećaja (<i>F92</i>)	124	14,7
Emocionalni poremećaji koji se pojavljuju osobito u djetinjstvu (<i>F93</i>)	118	14,0
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	90	10,7
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	72	8,5
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	72	8,5
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	476	56,4
Ukupno (F00-F99)	844	100,0

Tablica 4

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj 2010. godine za dob 20-39 godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	2116	22,2
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1631	17,1
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	960	10,1
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	674	7,1
Specifični poremećaji ličnosti (<i>F60</i>)	648	6,8
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	6029	63,1
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	9551	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	1449	22,2
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1388	21,2
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	768	11,8
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	407	6,2
Specifični poremećaji ličnosti (<i>F60</i>)	363	5,6
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	4375	66,9
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	6535	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	667	22,1
Specifični poremećaji ličnosti (<i>F60</i>)	285	9,4
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	276	9,2
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	267	8,9
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	243	8,1
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	1738	57,6
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	3016	100,0

Tablica 5

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj 2010. godine za dob 40-59 godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	4531	21,4
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	3909	18,4
Shizofrenija (<i>F20</i>)	3425	16,2
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	2854	13,5
Trajne promjene ličnosti koje se ne mogu pripisati oštećenju ili bolesti mozga (<i>F62</i>)	1384	6,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	16067	75,8
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	21191	100,0

MUŠKI

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	3894	28,3
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	2528	18,4
Shizofrenija (<i>F20</i>)	1988	14,5
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	1539	11,2
Trajne promjene ličnosti koje se ne mogu pripisati oštećenju ili bolesti mozga (<i>F62</i>)	1311	9,5
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	11260	81,9
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	13752	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	2370	31,9
Shizofrenija (<i>F20</i>)	1437	19,3
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	637	8,6
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	596	8,0
Bipolarni afektivni poremećaj (<i>F31</i>)	386	5,2
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	5426	72,9
Ukupno (<i>F00-F99</i>)	7439	100,0

Tablica 6

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj 2010. godine za dob 60+ godina

UKUPNO

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga (<i>F06</i>)	1609	19,6
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1362	16,6
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	923	11,2
Shizofrenija (<i>F20</i>)	883	10,7
Poremećaji ličnosti i poremećaji ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga (<i>F07</i>)	692	8,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	5469	66,5
Ukupno (F00-F99)	8223	100,0

MUŠKI

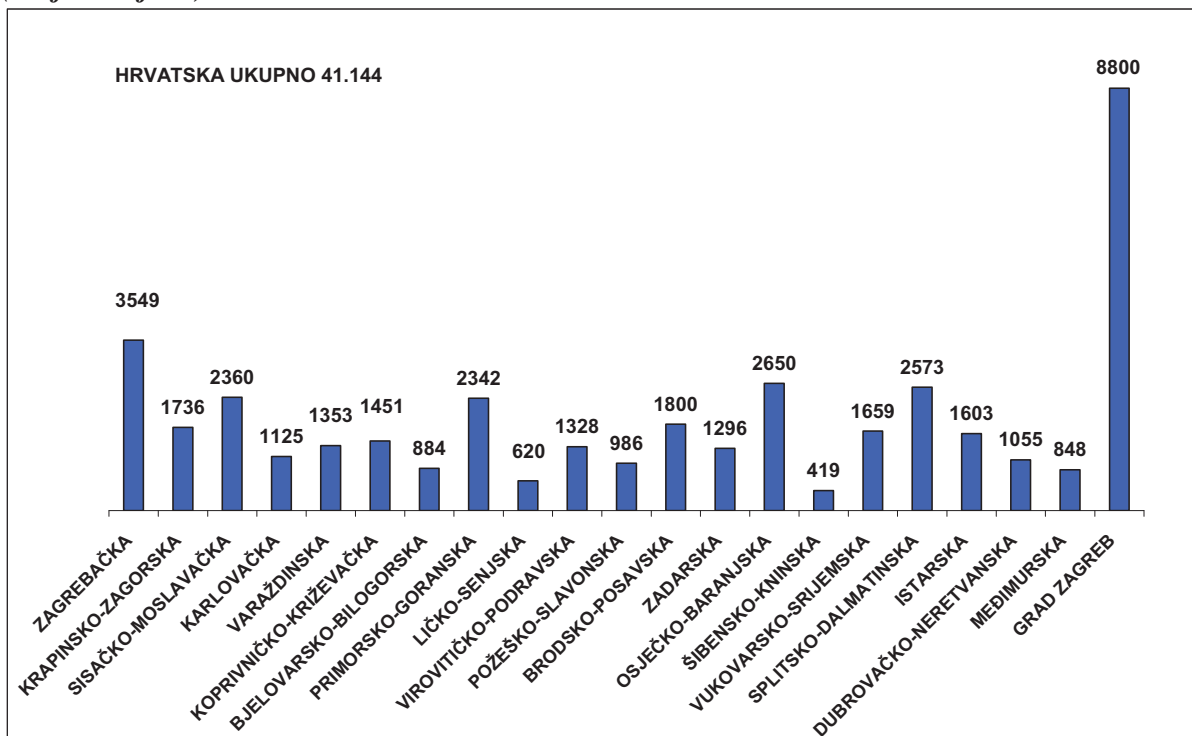
DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1122	29,9
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	567	15,1
Shizofrenija (<i>F20</i>)	422	11,2
Poremećaji ličnosti i poremećaji ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga (<i>F07</i>)	338	9,0
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	291	7,7
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	2740	72,9
Ukupno (F00-F99)	3756	100,0

ŽENE

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga (<i>F06</i>)	1042	23,3
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	632	14,1
Shizofrenija (<i>F20</i>)	461	10,3
Delirij koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima (<i>F05</i>)	404	9,0
Poremećaji ličnosti i poremećaji ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga (<i>F07</i>)	354	7,9
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	2893	64,8
Ukupno (F00-F99)	4467	100,0

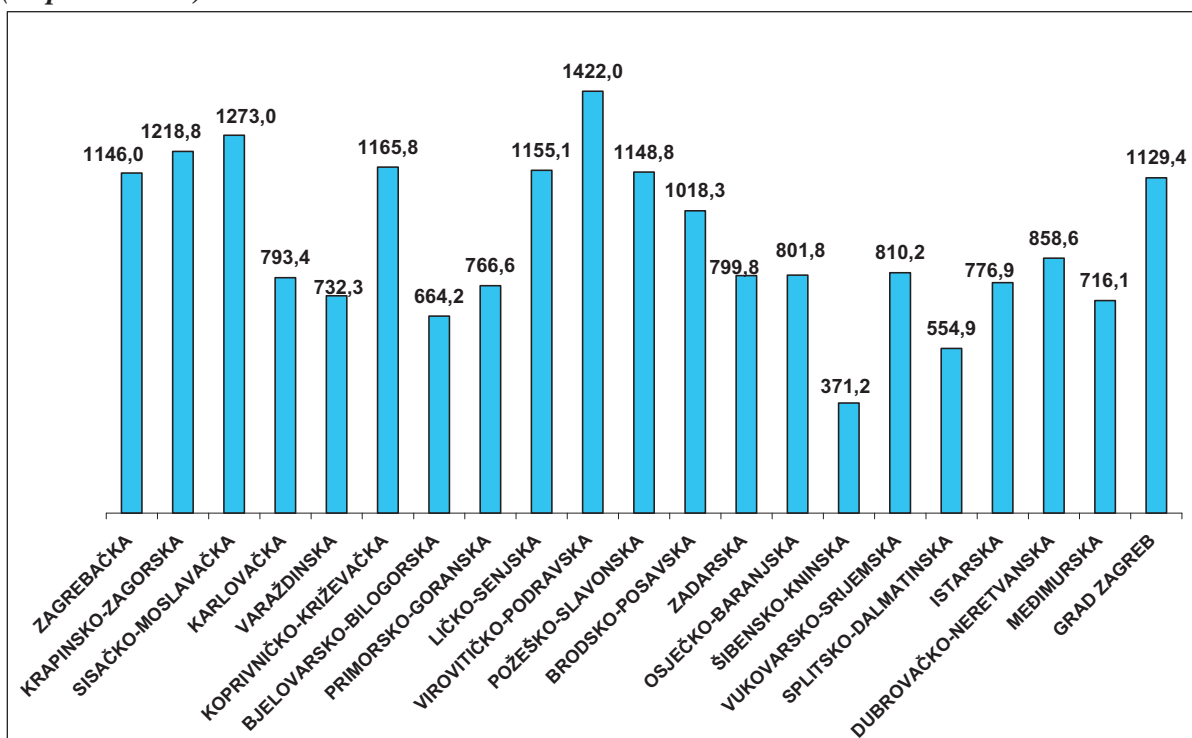
Slika 7

Hospitalizacije zbog mentalnih/duševnih poremećaja po županiji prebivališta 2010. godine (broj slučajeva)

Slika 8

Hospitalizacije zbog mentalnih/duševnih poremećaja po županiji prebivališta 2010. godine (stopa/100.000)

Tablica 7

Vodeći uzroci hospitalizacija u skupini mentalnih/duševnih poremećaja po županiji prebivališta 2010. godine

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	795	22,4
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	522	14,7
Shizofrenija (<i>F20</i>)	477	13,4
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	264	7,4
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	224	6,3
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	2282	64,3
Ukupno (F00-F99)	3549	100,0

KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	500	28,8
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	361	20,8
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	179	10,3
Shizofrenija (<i>F20</i>)	125	7,2
Delirij koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima (<i>F05</i>)	89	5,1
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	1254	72,2
Ukupno (F00-F99)	1736	100,0

SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	482	20,4
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	342	14,4
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	320	13,6
Poremećaji ličnosti i poremećaji ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga (<i>F07</i>)	237	10,0
Shizofrenija (<i>F20</i>)	223	9,4
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	1604	68,0
Ukupno (F00-F99)	2360	100,0

KARLOVAČKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	211	27,3
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	175	15,6
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	154	13,7
Shizofrenija (<i>F20</i>)	140	12,4
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	93	8,3
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	773	68,7
Ukupno (F00-F99)	1125	100,0

VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	277	20,5
Shizofrenija (<i>F20</i>)	246	18,2
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	148	10,9
Specifični poremećaji ličnosti (<i>F60</i>)	128	9,5
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	76	5,6
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	875	64,7
Ukupno (F00-F99)	1353	100,0

KOPRIVNIČKO - KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	273	18,8
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	257	17,7
Shizofrenija (<i>F20</i>)	183	12,6
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	154	10,6
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	129	8,9
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	996	68,6
Ukupno (F00-F99)	1451	100,0

BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	161	18,2
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	145	16,4
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	135	15,3
Trajne promjene ličnosti koje se ne mogu pripisati oštećenju ili bolesti mozga (<i>F62</i>)	82	9,3
Shizofrenija (<i>F20</i>)	80	9,0
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	603	68,2
Ukupno (F00-F99)	884	100,0

PRIMORSKO – GORANSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	405	26,3
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	375	16,0
Shizofrenija (<i>F20</i>)	330	14,1
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	216	9,2
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	212	9,1
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	1538	65,7
Ukupno (F00-F99)	2342	100,0

LIČKO - SENJSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	163	26,3
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	94	15,2
Shizofrenija (<i>F20</i>)	94	15,2
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	83	13,4
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	36	5,8
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	470	75,8
Ukupno (F00-F99)	620	100,0

VIROVITIČKO – PODRAVSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Trajne promjene ličnosti koje se ne mogu pripisati oštećenju ili bolesti mozga (F62)	213	16,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (F10)	184	13,9
Shizofrenija (F20)	175	13,2
Depresivni poremećaji (F32-F33)	160	12,0
Bipolarni afektivni poremećaj (F31)	152	11,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	884	66,6
Ukupno (F00-F99)	1328	100,0

POŽEŠKO - SLAVONSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (F43)	199	20,2
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (F10)	161	16,3
Shizofrenija (F20)	135	13,7
Ostali anksiozni poremećaji (F41)	93	9,4
Specifični poremećaji ličnosti (F60)	79	8,0
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	667	67,6
Ukupno (F00-F99)	986	100,0

BRODSKO - POSAVSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (F43)	414	23,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (F10)	316	17,6
Depresivni poremećaji (F32-F33)	251	13,9
Shizofrenija (F20)	159	8,8
Ostali anksiozni poremećaji (F41)	98	5,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	1238	68,8
Ukupno (F00-F99)	1800	100,0

ZADARSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	356	27,5
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	187	14,4
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	116	9,0
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	110	8,5
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (<i>F06</i>)	78	6,0
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	847	65,4
Ukupno (F00-F99)	1296	100,0

OSJEČKO - BARANJSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	597	22,5
Shizofrenija (<i>F20</i>)	466	17,6
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	448	16,9
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	360	13,6
Trajne promjene ličnosti koje se ne mogu pripisati oštećenju ili bolesti mozga (<i>F62</i>)	96	3,6
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	1967	74,2
Ukupno (F00-F99)	2650	100,0

ŠIBENSKO - KNINSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	127	30,3
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	50	11,9
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	36	8,6
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	34	8,1
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	27	6,4
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	274	65,4
Ukupno (F00-F99)	419	100,0

VUKOVARSKO – SRIJEMSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	300	18,1
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	283	17,1
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	232	14,0
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	229	13,8
Poremećaji ličnosti i poremećaji ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem i disfunkcijom mozga (<i>F07</i>)	84	5,1
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	1128	68,0
Ukupno (F00-F99)	1659	100,0

SPLITSKO – DALMATINSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	892	34,7
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	333	12,9
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	234	9,1
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	231	9,0
Akutni i prolazni psihotični poremećaji (<i>F23</i>)	179	7,0
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	1869	72,6
Ukupno (F00-F99)	2573	100,0

ISTARSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	335	20,9
Shizofrenija (<i>F20</i>)	239	14,9
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	145	9,0
Bipolarni afektivni poremećaj (<i>F31</i>)	79	4,9
Shizoafektivni poremećaj (<i>F25</i>)	78	4,9
<i>Prvih 5 uzroka hospitalizacija</i>	876	54,6
Ukupno (F00-F99)	1603	100,0

DUBROVAČKO - NERETVANSKA ŽUPANIJA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Shizofrenija (<i>F20</i>)	293	27,8
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	120	11,4
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	101	9,6
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	82	7,8
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	67	6,4
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	663	62,8
Ukupno (F00-F99)	1055	100,0

MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

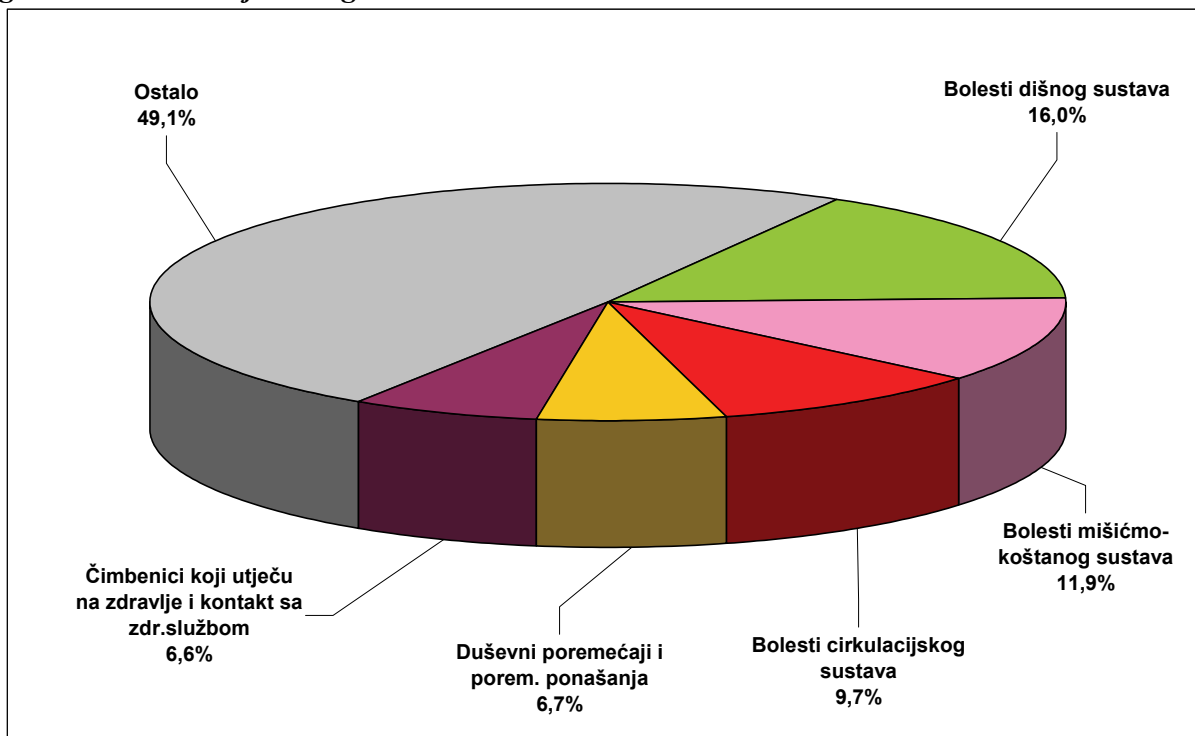
DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	178	21,0
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	139	16,4
Shizofrenija (<i>F20</i>)	132	15,6
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	68	8,0
Shizoafektivni poremećaji (<i>F25</i>)	59	7,0
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	576	67,9
Ukupno (F00-F99)	848	100,0

GRAD ZAGREB

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (<i>F10</i>)	1901	21,6
Shizofrenija (<i>F20</i>)	1203	13,7
Depresivni poremećaji (<i>F32-F33</i>)	1198	13,6
Ostali duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga (<i>F06</i>)	717	8,1
Reakcije na teški stres uključujući PTSP (<i>F43</i>)	469	5,3
Prvih 5 uzroka hospitalizacija	5488	62,4
Ukupno (F00-F99)	8800	100,0

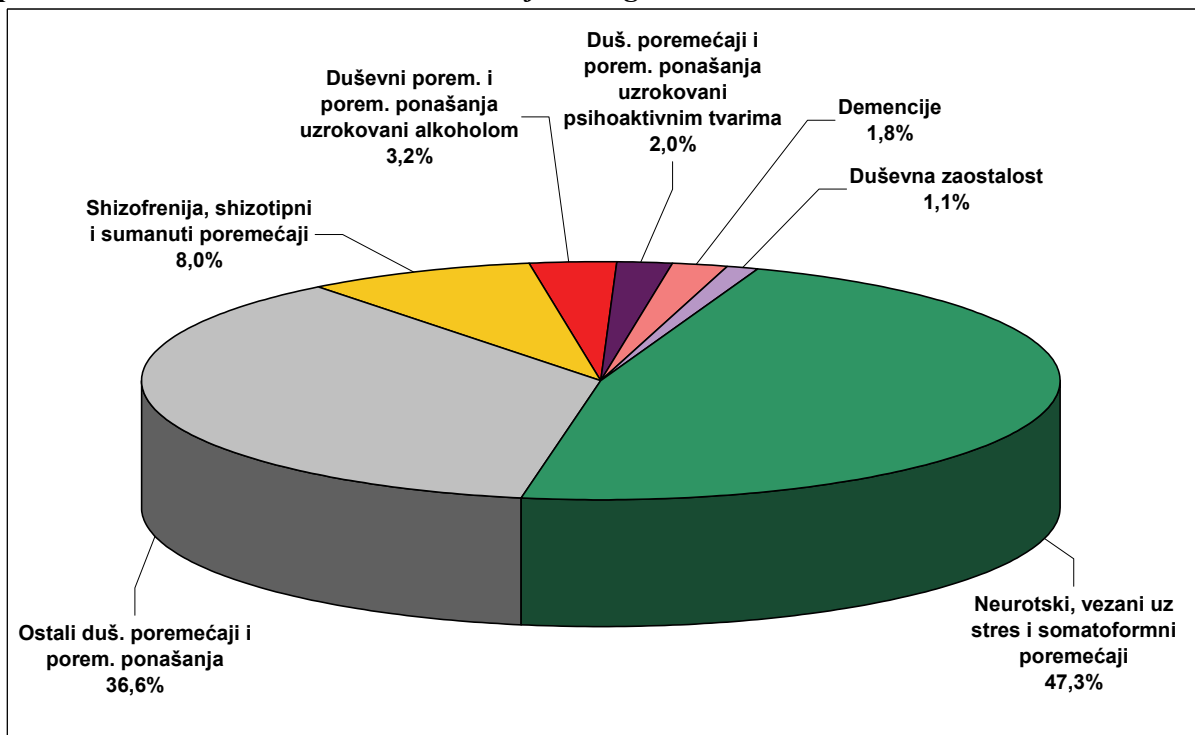
Slika 9

Vodeće skupine bolesti i udio u pobolu na razini primarne zdravstvene zaštite za dob 20-64 godina u Hrvatskoj 2010. godine

Slika 10

Dijagnostičke podskupine i udio u pobolu zbog mentalnih/duševnih poremećaja na razini primarne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj 2010. godine

Tablica 8

Ukupan broj dijagnoza iz skupine mentalnih/duševnih poremećaja po dijagnostičkim podskupinama na razini primarne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj 2010. godine

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	280.772	47,3
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	217.162	36,6
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (F20-F29)	47.328	8,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10)	19.363	3,3
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima (F11-F19)	11.641	2,0
Demencije (F00-F03)	10.565	1,8
Duševna zaostalost (F70-F79)	6.866	1,2
Ukupno (F00-F99)	593.647	100,0

Tablica 9

Broj dijagnoza iz skupine mentalnih/duševnih poremećaja po dobnim skupinama i dijagnostičkim podskupinama na razini primarne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj 2010. godine

ZA DOB 0-6 GODINA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	6.920	93,7
Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	252	3,4
Duševna zaostalost (F70-F79)	213	2,9
Ukupno (F00-F99)	7.385	100,0

ZA DOB 7-19 GODINA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	14.970	72,6
Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	3.802	18,4
Duševna zaostalost (F70-F79)	1.076	5,2
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (F20-F29)	511	2,5
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima (F11-F19)	177	0,9
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10)	89	0,4
Ukupno (F00-F99)	20.625	100,0

ZA DOB 20-64 GODINA

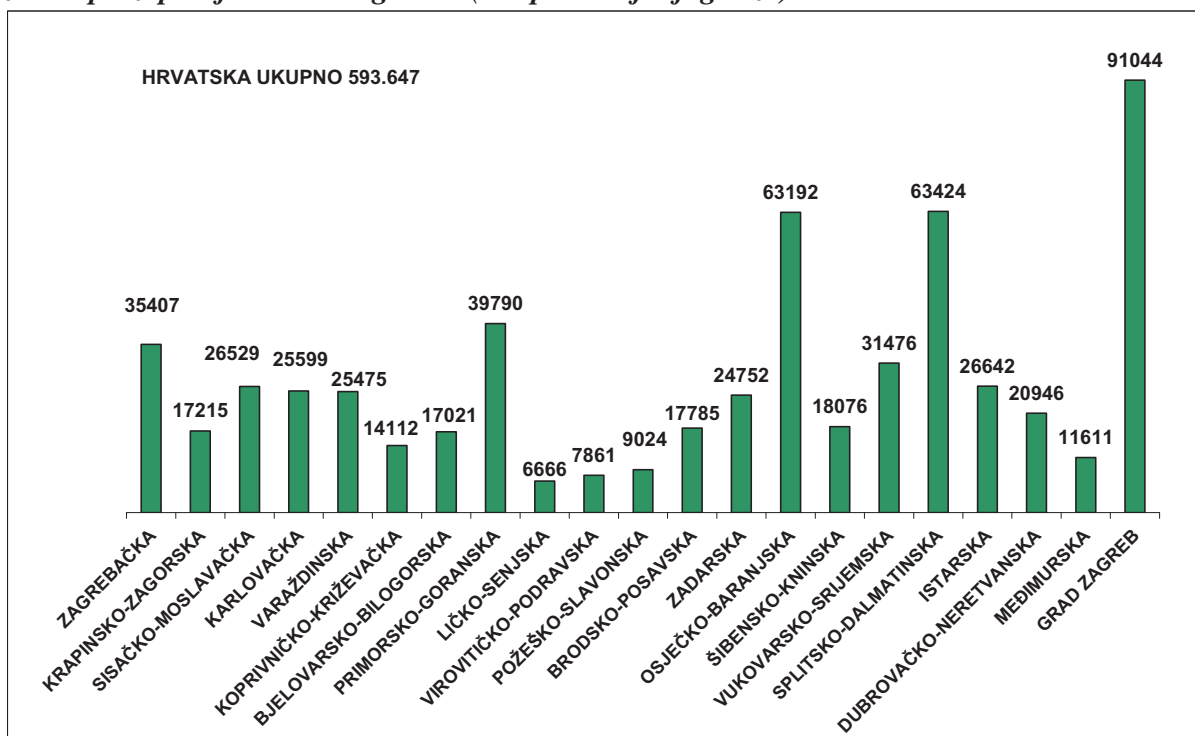
DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	193.169	50,0
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	121.834	31,6
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (F20-F29)	38.720	10,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10)	15.673	4,1
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima (F11-F19)	11.123	2,9
Duševna zaostalost (F70-F79)	4.668	1,2
Demencije (F00-F03)	903	0,2
Ukupno (F00-F99)	386.090	100,0

ZA DOB 65+ GODINA

DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)	BROJ	UDIO (%)
Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48)	83.499	46,5
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	73.438	40,9
Demencije (F00-F03)	9.662	5,4
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (F20-F29)	8.097	4,5
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10)	3.601	2,0
Duševna zaostalost (F70-F79)	909	0,5
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima (F11-F19)	341	0,2
Ukupno (F00-F99)	179.547	100,0

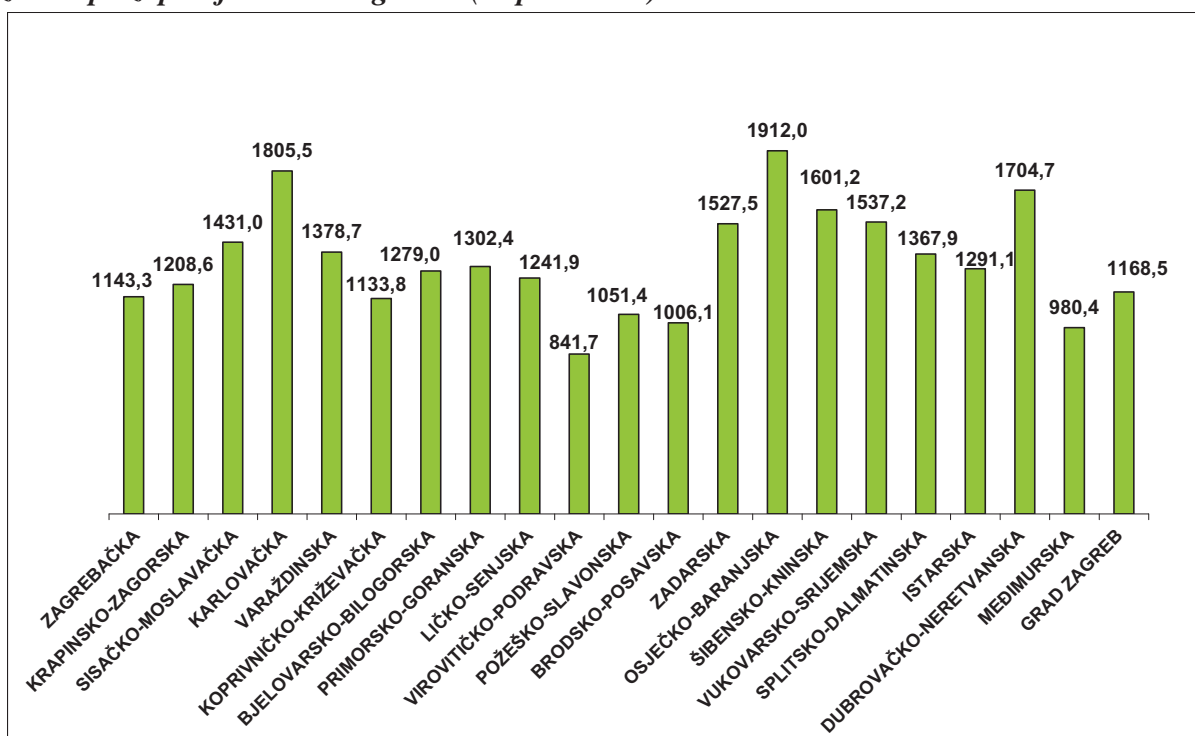
Slika 11

Registrirani pobol zbog mentalnih/duševnih poremećaja na razini primarne zdravstvene zaštite po županijama 2010. godine (ukupan broj dijagnoza)

Slika 12

Registrirani pobol zbog mentalnih/duševnih poremećaja na razini primarne zdravstvene zaštite po županijama 2010. godine (stopa/10.000)

BOLNIČKI POBOL ZBOG MENTALNIH/DUŠEVNIH POREMEĆAJA I POREMEĆAJA PONAŠANJA U HRVATSKOJ

Prikazani su podaci o kretanju hospitalizacija zbog mentalnih/duševnih poremećaja u razdoblju 1995.-2010. godine. Posebno su prikazani i analizirani poremećaji koji predstavljaju značajne javnozdravstvene probleme. Epidemiološka analiza izvršena je na temelju podataka Baze bolnički liječenih pacijenata. Izvor podataka je bolesničko-statistički obrazac. U Bazu se evidentiraju, prema glavnoj otpusnoj dijagnozi, sve hospitalizacije kroz godinu otpuštenih pacijenata iz bolničkih ustanova Hrvatske.

Metodološko pojašnjenje: Zbog promjene u metodologiji prikupljanja podataka iz bolničkog pobola (otпуст iz redovitih hospitalizacija i dnevnih bolnica), jedan dio bolničkog pobola koji se prethodno evidentirao kao redovita hospitalizacija, evidentira se kao dnevna bolnica, što može utjecati na broj registriranih hospitalizacija 2010. godine.

Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (MKB šifre F00-F99)

Skupina duševnih poremećaja godinama sudjeluje s udjelom 6-7% u bolničkom pobolu u Hrvatskoj, dok je po broju dana bolničkog liječenja vodeća skupina. U razdoblju 1995.-2010. godine registrira se, uz oscilacije, porast broja i stopa hospitalizacija ukupno, kao i po spolu.

Ukupna stopa 1995. godine iznosila je 632,2/100.000 (30.244 hospitalizacija), 2000. godine bila je 826,6 (36.679 hospitalizacija), 2005. godine 978,4 (43.418 hospitalizacija), dok je 2010. godine iznosila 927,2/100.000 (41.144 hospitalizacija) (Slika 13, Slika 15).

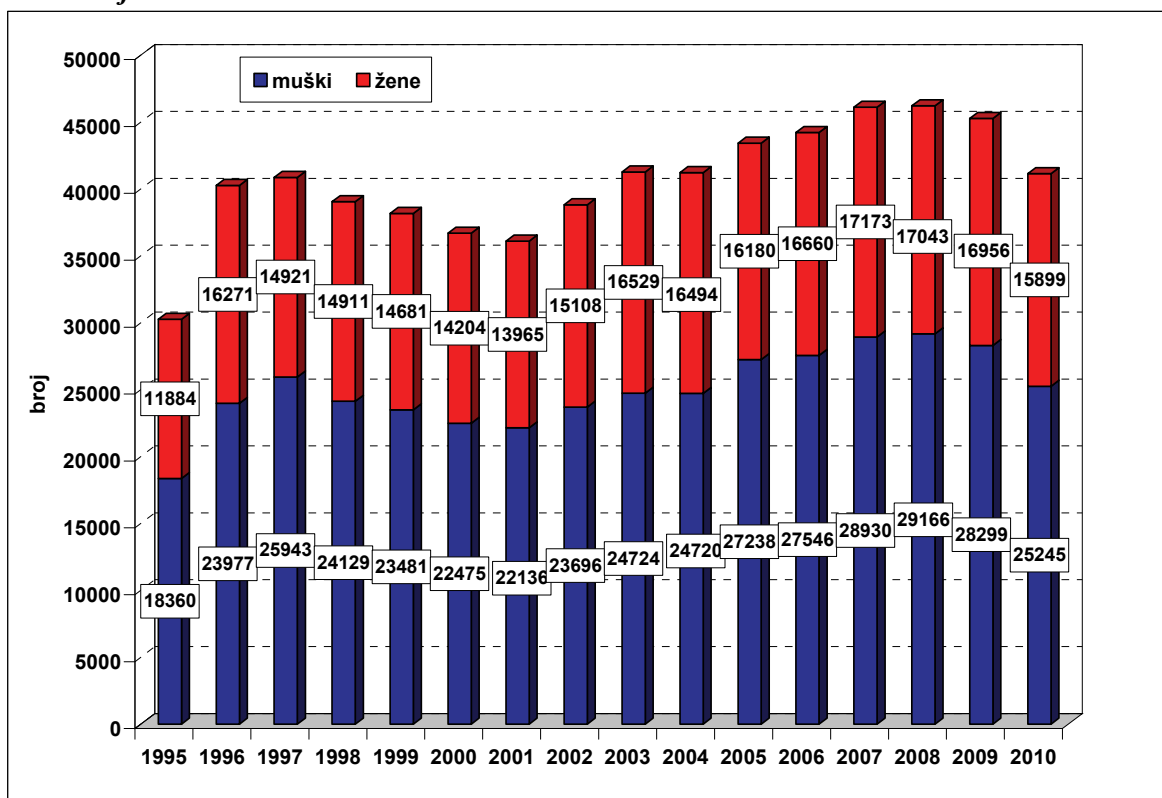
U istom razdoblju registrira se smanjenje ukupnog broja dana bolničkog liječenja te još značajnije smanjenje prosječnog trajanja liječenja po hospitalizaciji. Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 52,4 dana (1.584.041 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 35,2 dana (1.448.976 BOD) (Slika 14).

Broj hospitalizacija kod muškaraca bio je veći nego kod žena (prosječno 1,6 : 1) (Slika 13.). Također, stopa hospitalizacija za muškarce, za svu dob ukupno i prema dobnim skupinama, bila je veća nego za žene (Slika 15, Slika 16).

Prema dobi stope hospitalizacije se značajno razlikuju. Najviša stopa hospitalizacija bilježi se u dobi 40-59 godina kod oba spola (M 2.324,2/100.000; Ž 1.229,9/100.000), iako se izraženiji porast stope registrira već u dobi do 19 i 20-39 godina. U dobi iznad 60 godina stopa značajno pada zbog češćih hospitalizacija zbog, primarno, somatskih bolesti te se mentalni/duševni poremećaji, kao komorbiditetne dijagnoze, gube iz rutinskog registriranja. Godine 2010. ukupna stopa za dob 60+ iznosila je 860,5/100.000 (Slika 16).

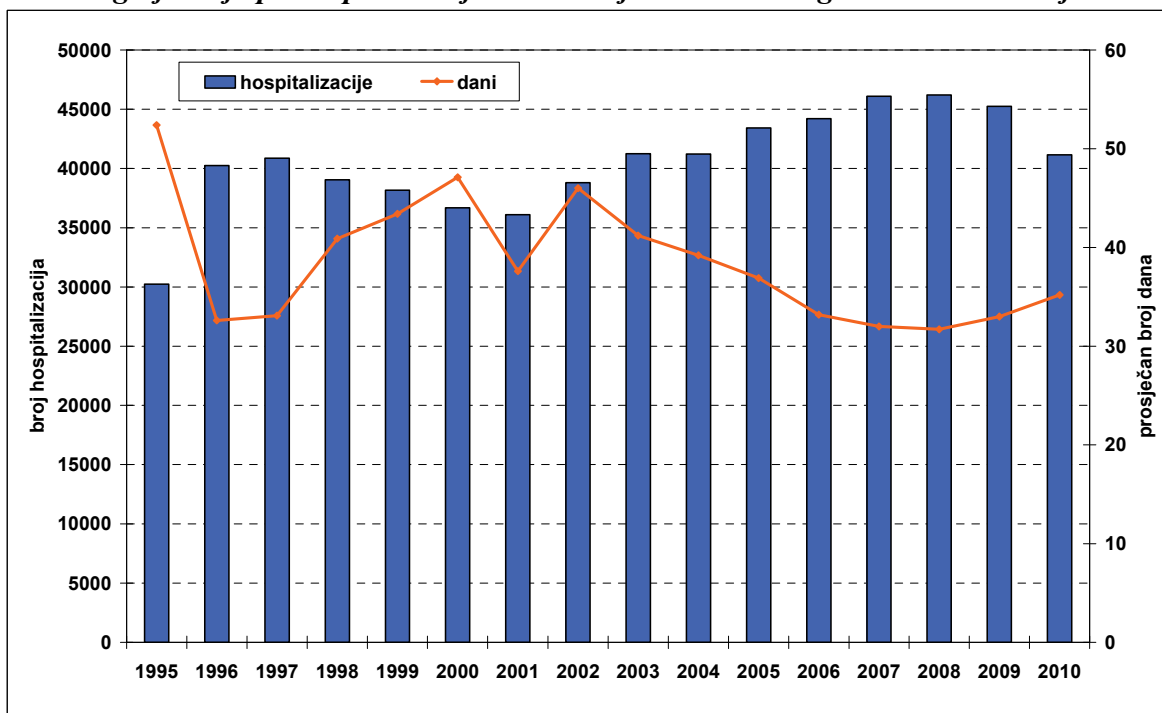
Slika 13

Broj hospitalizacija zbog duševnih poremećaja po spolu u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

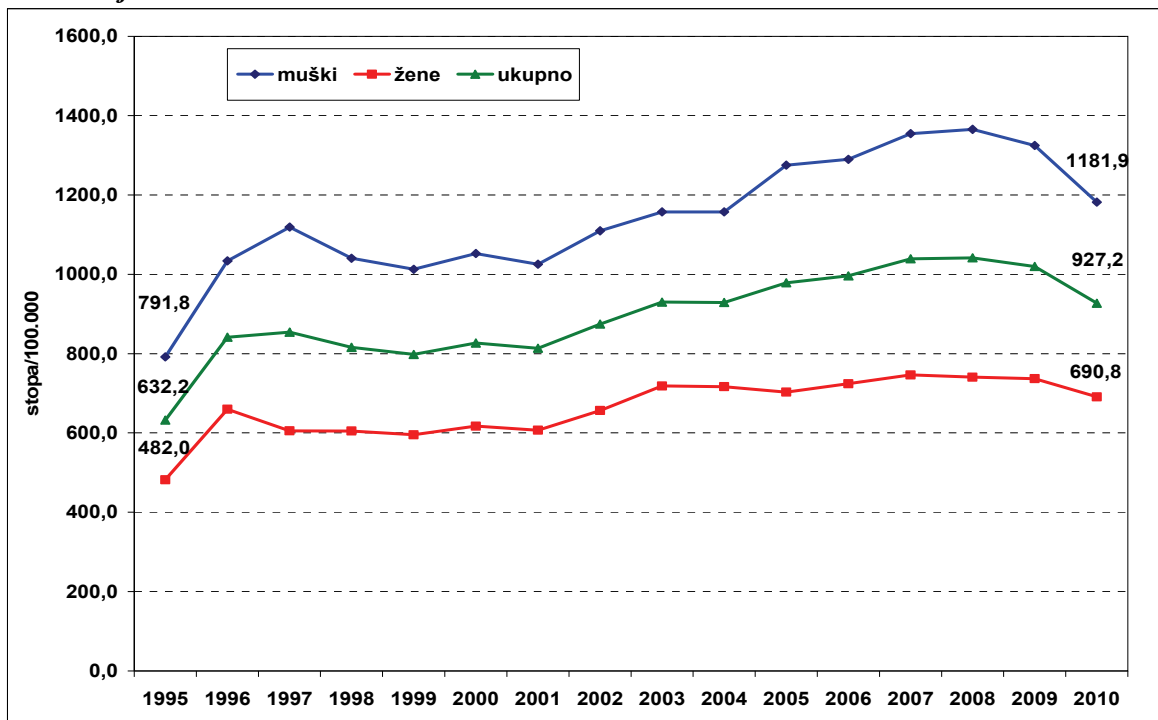
Slika 14

Odnos ukupnog broja hospitalizacija zbog duševnih poremećaja i prosječnog trajanja bolničkog liječenja po hospitalizaciji u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

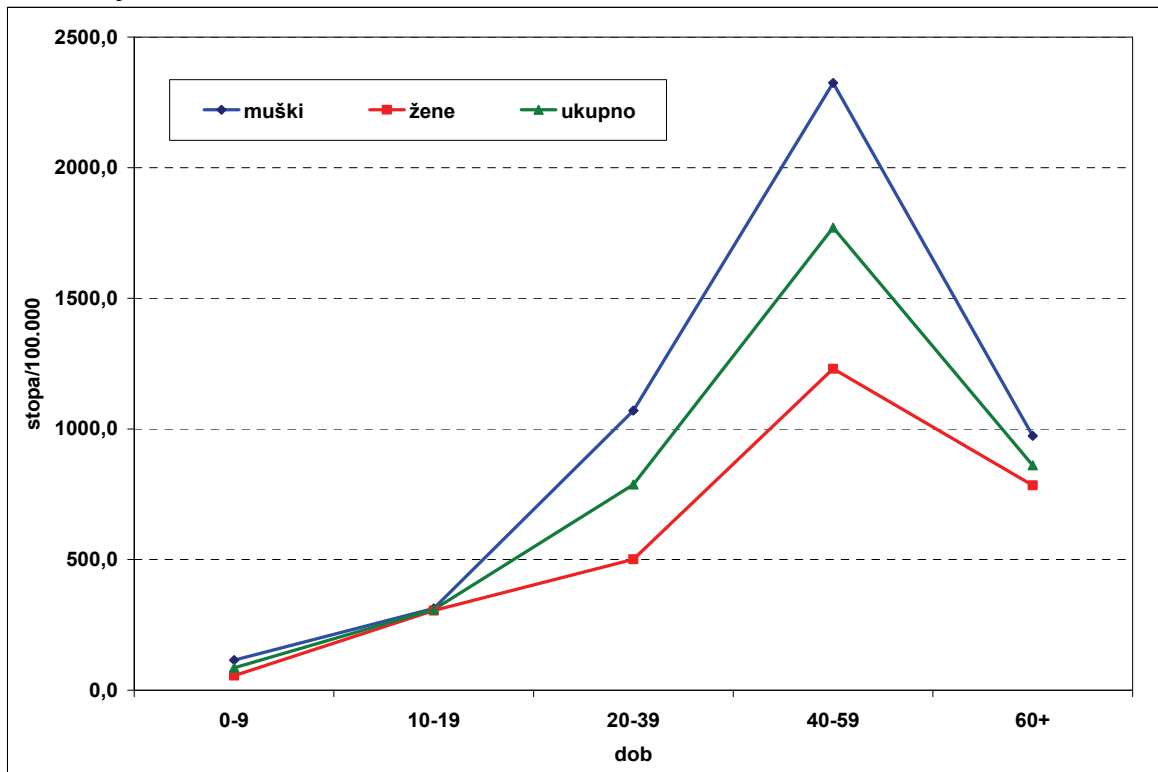
Slika 15

Stope hospitalizacija zbog duševnih poremećaja po spolu u razdoblju 1995.- 2010. godine u Hrvatskoj

Slika 16

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog duševnih poremećaja po spolu 2010. godine u Hrvatskoj

Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (MKB šifra F10)

Posljednje desetljeće duševni poremećaji uzrokovani alkoholom vodeća su dijagnostička kategorija u uzrocima hospitalizacija unutar skupine mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj.

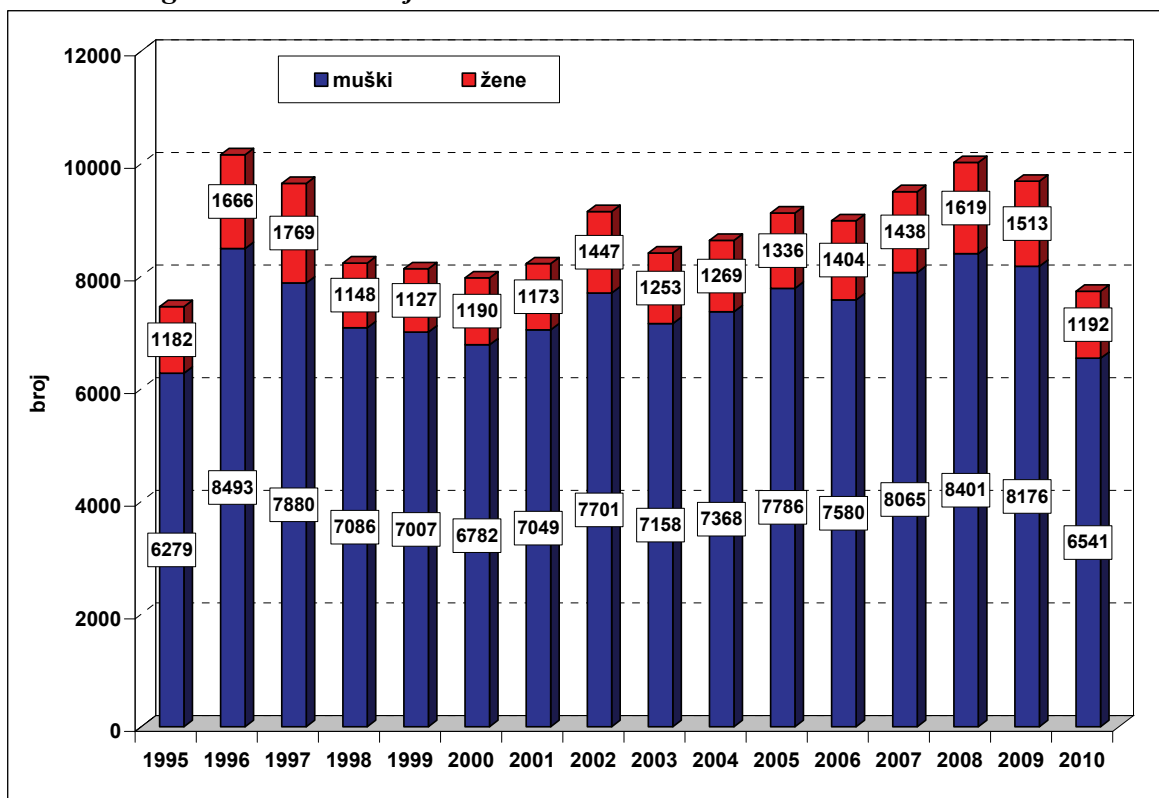
U razdoblju 1995.-2010. godine registrira se uz oscilacije, uzlazni trend broja i stopa hospitalizacija. Kod muškaraca prisutne su značajnije oscilacije u hospitalizacijama, nego kod žena. Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 155,9/100.000 (7.461 hospitalizacija), 2000.godine bila je 179,7 (7.972 hospitalizacije), 2005. godine 205,6 (9.122 hospitalizacije), dok je 2010. godine iznosila 174,3/100.000 (7.733 hospitalizacije) (Slika 17, Slika 18).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 34,9 dana (260.268 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 24,7 dana (190.684 BOD). Broj hospitalizacija kod muškaraca bio je značajno veći nego kod žena (prosječno 5,5 : 1). Također, stopa hospitalizacija za muškarce, za svu dob ukupno i prema dobnim skupinama, značajno je veća nego za žene (Slika 18, Slika 19).

Stopa hospitalizacija raste za oba spola do dobi 40-59 godina kad je najviša te je 2010. godine iznosila 378,7/100.000 (M 658,1; Ž 105,3). Za dob 60 i više godina ukupna stopa iznosila je 142,5/100.000 (Slika 19).

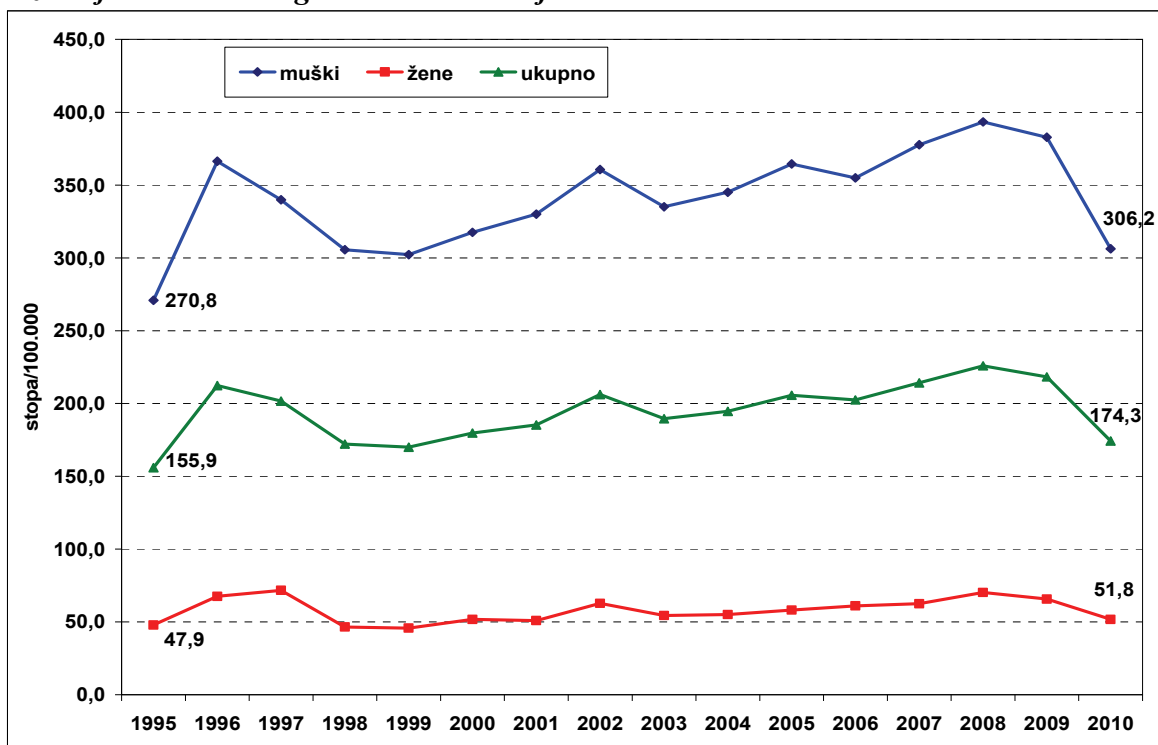
Slika 17

Broj hospitalizacija zbog duševnih poremećaja uzrokovanih alkoholom po spolu u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

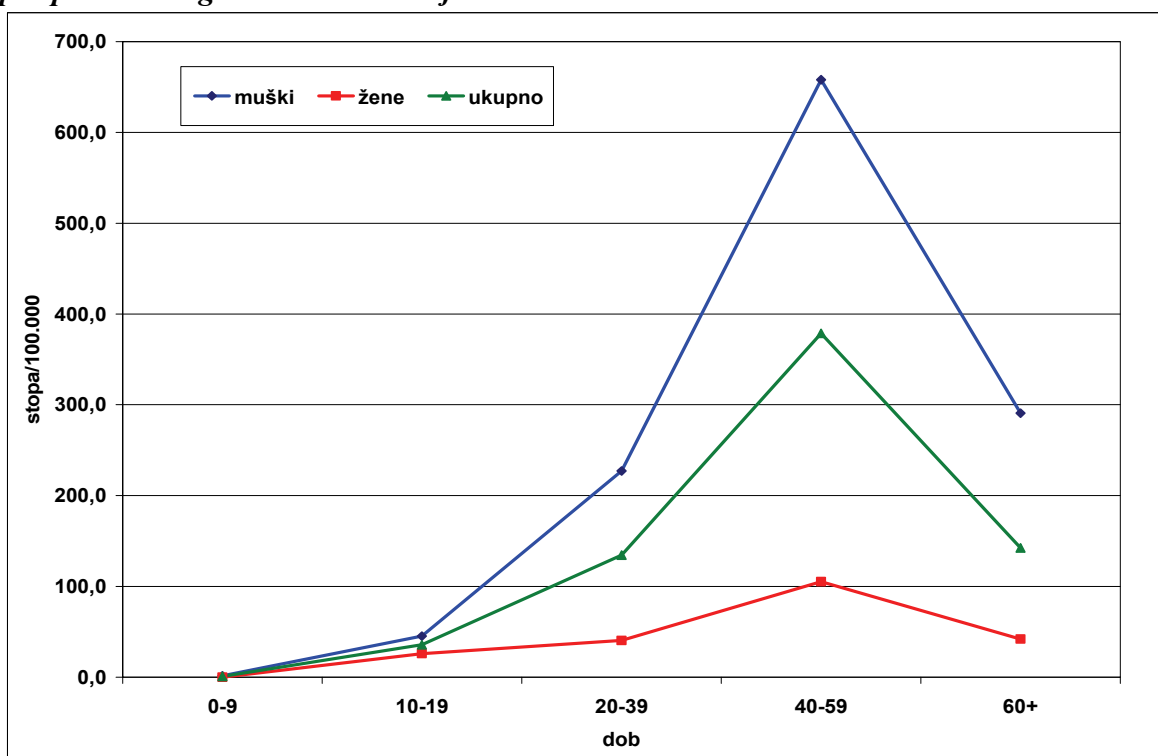
Slika 18

Stope hospitalizacija zbog duševnih poremećaja uzrokovanih alkoholom po spolu u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

Slika 19

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog duševnih poremećaja uzrokovanih alkoholom po spolu 2010. godine u Hrvatskoj

Shizofrenija (MKB šifra F20)

Shizofrenija je, uz duševne poremećaje uzrokovane alkoholom, vodeća dijagnostička kategorija u ukupnom broju hospitalizacija zbog mentalnih/duševnih poremećaja u Hrvatskoj. Posljednjih godina prisutan je trend pada u broju i stopi hospitalizacija ukupno i prema spolu. Prema trajanju bolničkog liječenja shizofrenija izrazito prednjači s udjelom od prosječno 30% u ukupnom broju dana liječenja unutar skupine mentalnih/duševnih poremećaja.

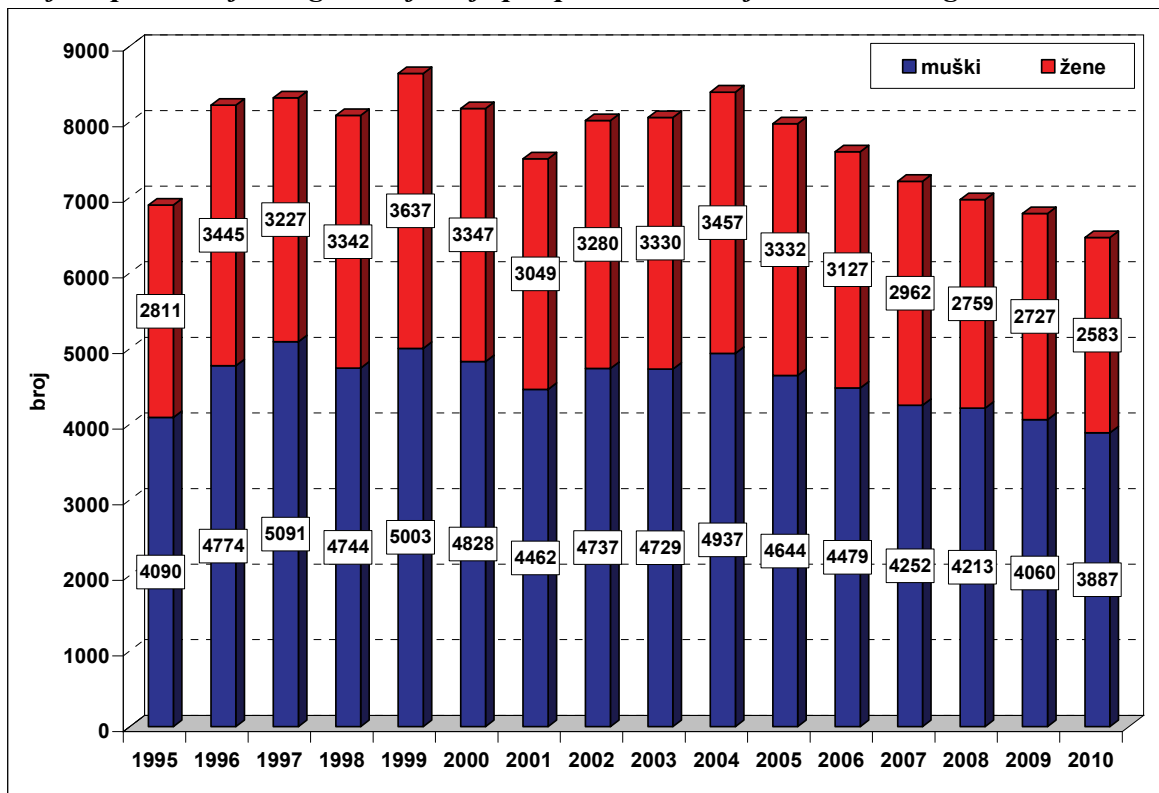
Ukupna stopa hospitalizacije zbog shizofrenije 1995. godine iznosila je 144,2/100.000 (6.901 hospitalizacija), 2000. godine bila je 184,2 (8.175 hospitalizacija), 2005. godine 179,7 (7.976 hospitalizacija), dok je 2010. godine iznosila 145,8 (6.470 hospitalizacija) (Slika 20, Slika 21).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 96,0 dana (662.168 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 70,3 dana (454.843 BOD). Broj hospitalizacija kod muškaraca bio je nešto veći nego kod žena (prosječno 1,4 : 1). Također, stopa hospitalizacija za svu dob ukupno i prema dobnim skupinama, veća je za muškarce nego za žene (Slika 21, Slika 22).

Stopa hospitalizacija izrazito raste za dob 20-39 kod oba spola, a 2010. godine iznosila je 174,5/100.000 (M 237,2; Ž 110,8). U dobi 40-59 godina stopa je bila najviša 286,2/100.000 (M 336,0; Ž 237,6). Iznad 60 godina starosti stope hospitalizacija slične su za oba spola (ukupno 92,4/100.000) (Slika 22).

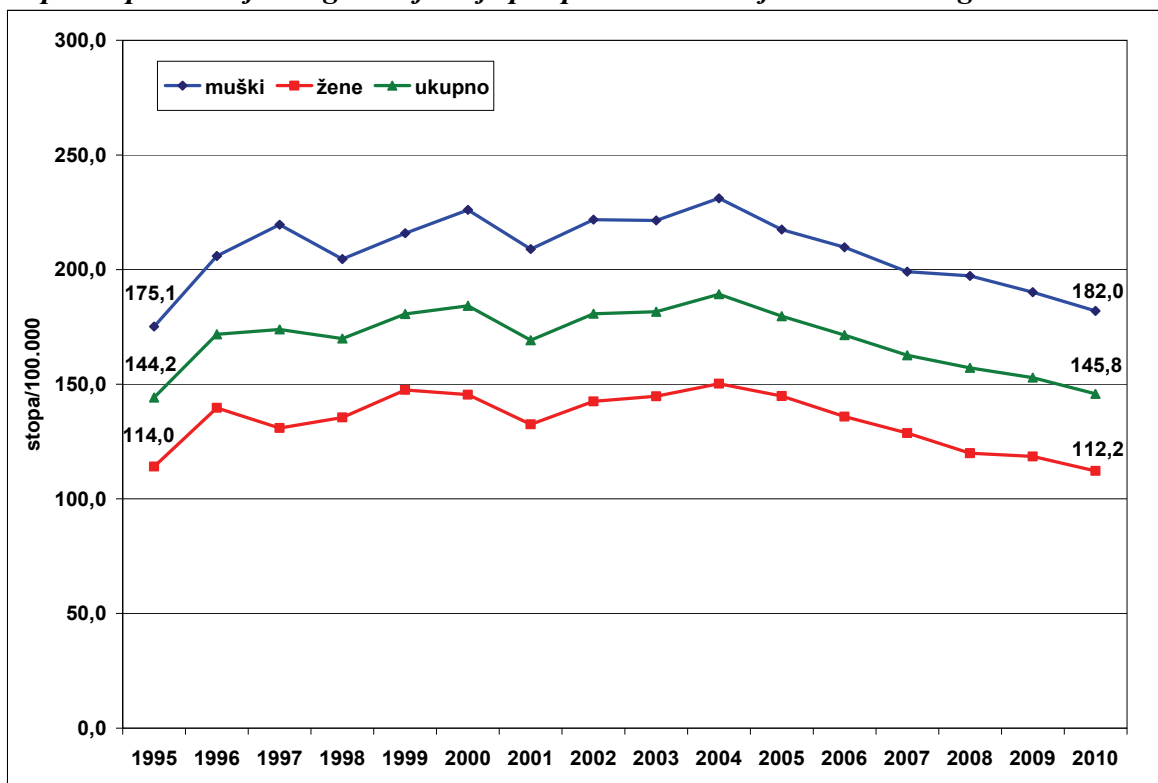
Slika 20

Broj hospitalizacija zbog shizofrenije po spolu u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

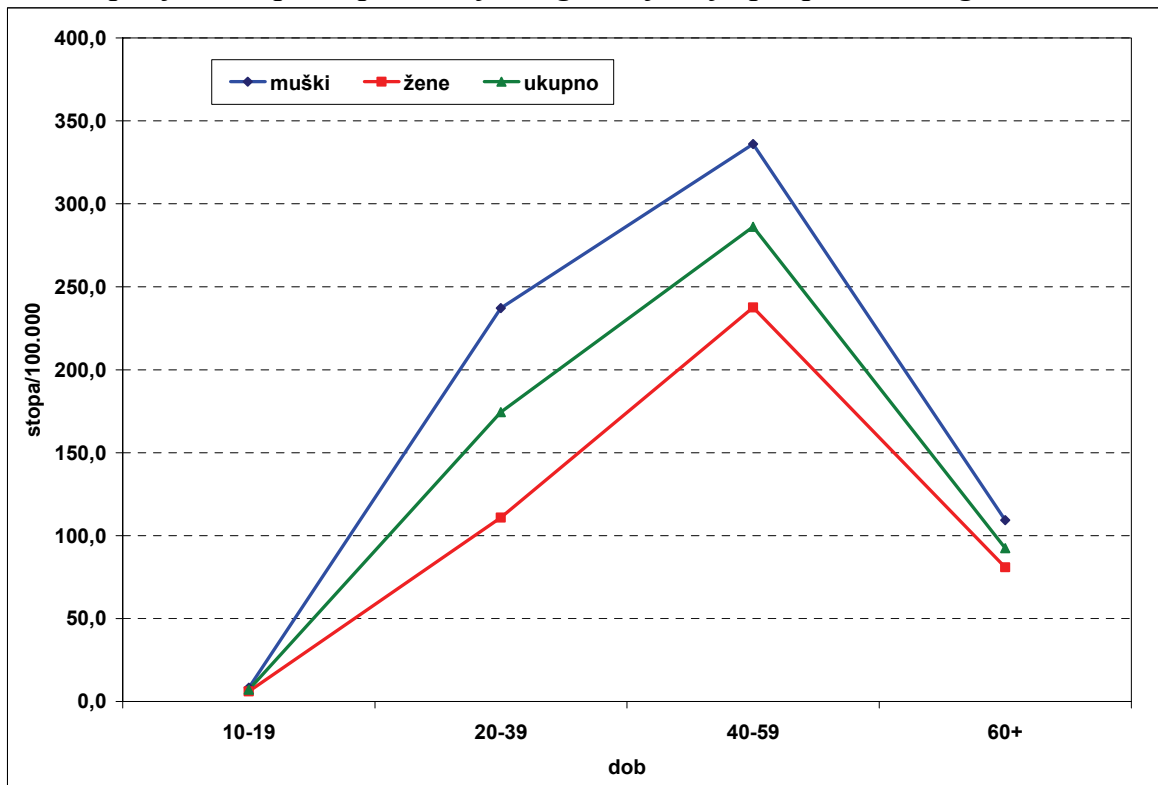
Slika 21

Stope hospitalizacija zbog shizofrenije po spolu u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

Slika 22

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog shizofrenije po spolu 2010. godine u Hrvatskoj

Depresivni poremećaji (MKB šifra F32-F33)

Bolnički pobol zbog depresivnih poremećaja uključuje hospitalizacije zbog depresivnih epizoda (F32) i povratnog depresivnog poremećaja (F33). U razdoblju 1995.-2010. godine registrira se uzlazni trend u bolničkom pobolu zbog depresivnih poremećaja sa značajnim porastom broja i stope hospitalizacija, ukupno i prema spolu.

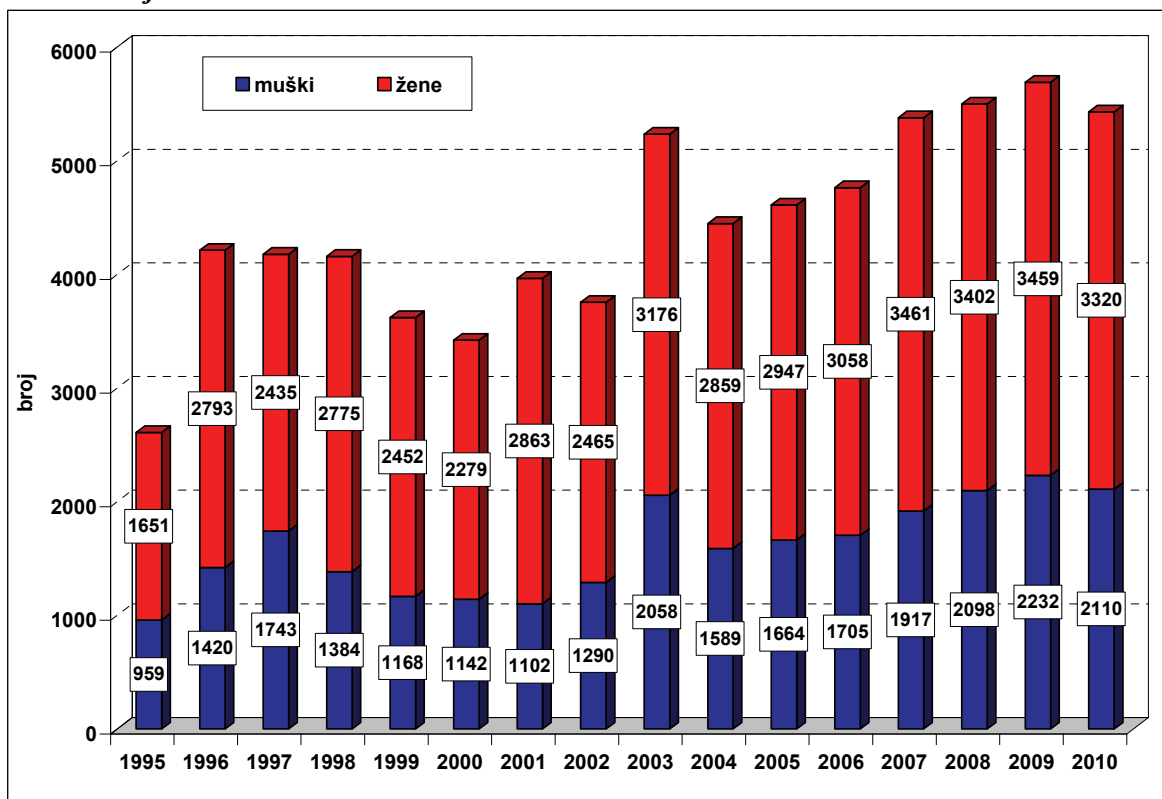
Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 54,6/100.000 (2.610 hospitalizacija), 2000.godine bila je 77,1 (3.421 hospitalizacija), 2005. godine 103,9 (4.611 hospitalizacija), dok je 2010. godine iznosila 122,4/100.000 (5.430 hospitalizacija) (Slika 23, Slika 24).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 32,1 dana (83.657 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 28,4 dana (154.116 BOD). Broj hospitalizacija žena skoro je dvostruko veći nego muškaraca (prosječno 1,8 : 1). Također, stopa hospitalizacija za svu dob ukupno i prema dobnim skupinama, veća je za žene nego za muškarce (Slika 24, Slika 25).

Stopa hospitalizacija najviša je u dobi 40-59 godina. Godine 2010. za dob 20-39 godina stopa je bila podjednaka kod oba spola (M 43,7; Ž 45,8). Za dob 40-59 godina stopa je iznosila 326,7/100.000 (M 260,1; Ž 391,8), a za dob 60 i više godina ukupna stopa iznosila je 96,6/100.000 (Slika 25).

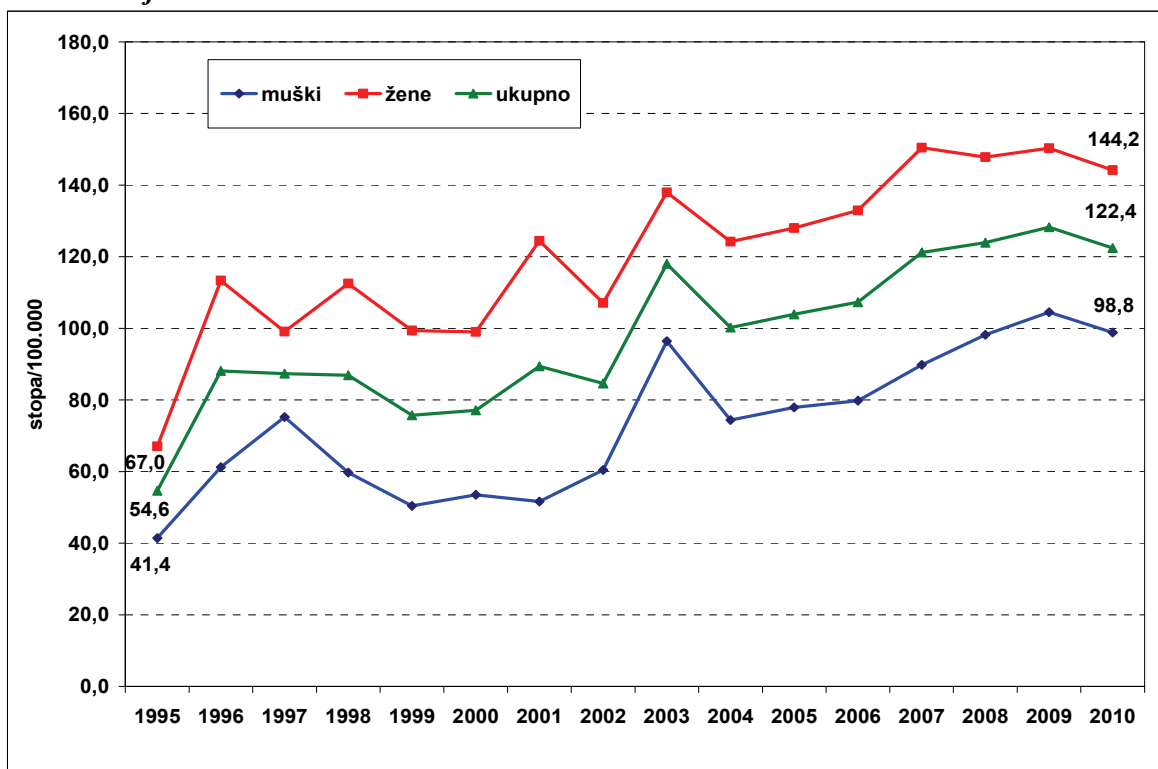
Slika 23

Broj hospitalizacija zbog depresivnih poremećaja po spolu u razdoblju 1995.- 2010. godine u Hrvatskoj

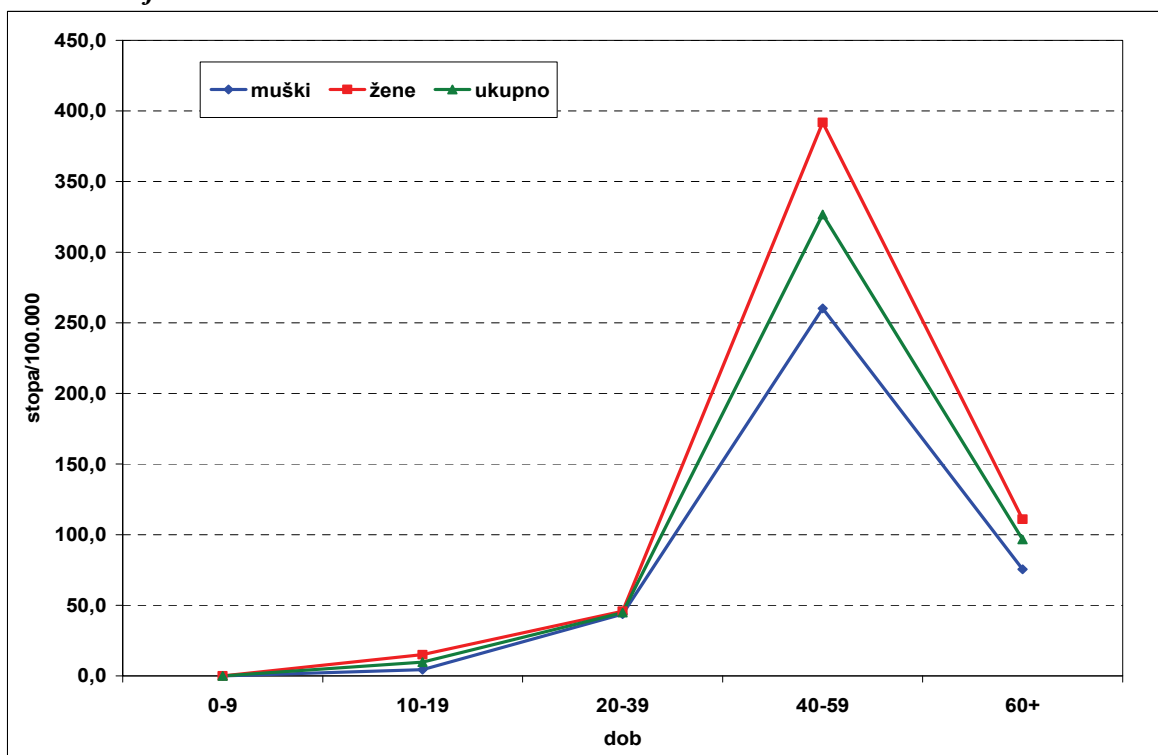
Slika 24

Stope hospitalizacija zbog depresivnih poremećaja po spolu u razdoblju 1995.- 2010. godine u Hrvatskoj

Slika 25

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog depresivnih poremećaja po spolu 2010. godine u Hrvatskoj

Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (MKB šifra F43)

Reakcije na teški stres uključujući posttraumatski stresni poremećaj (PTSP) uvode se prema klasifikaciji MKB-10 kao nova dijagnostička kategorija 1995. godine. U razdoblju 1995.-2010. godine registrira se uz značajne oscilacije, uzlazni trend broja i stopa hospitalizacija. Godine 1995. registrira se relativno mali broj hospitalizacija uz nisku stopu. Stopa raste do 1998. godine, nakon čega do 2004. godine kontinuirano pada, a od 2005. godine ponovo slijedi značajan porast stope te se 2007. godine bilježi najviša stopa. Nakon 2008. godine ponovo se registrira pad stope.

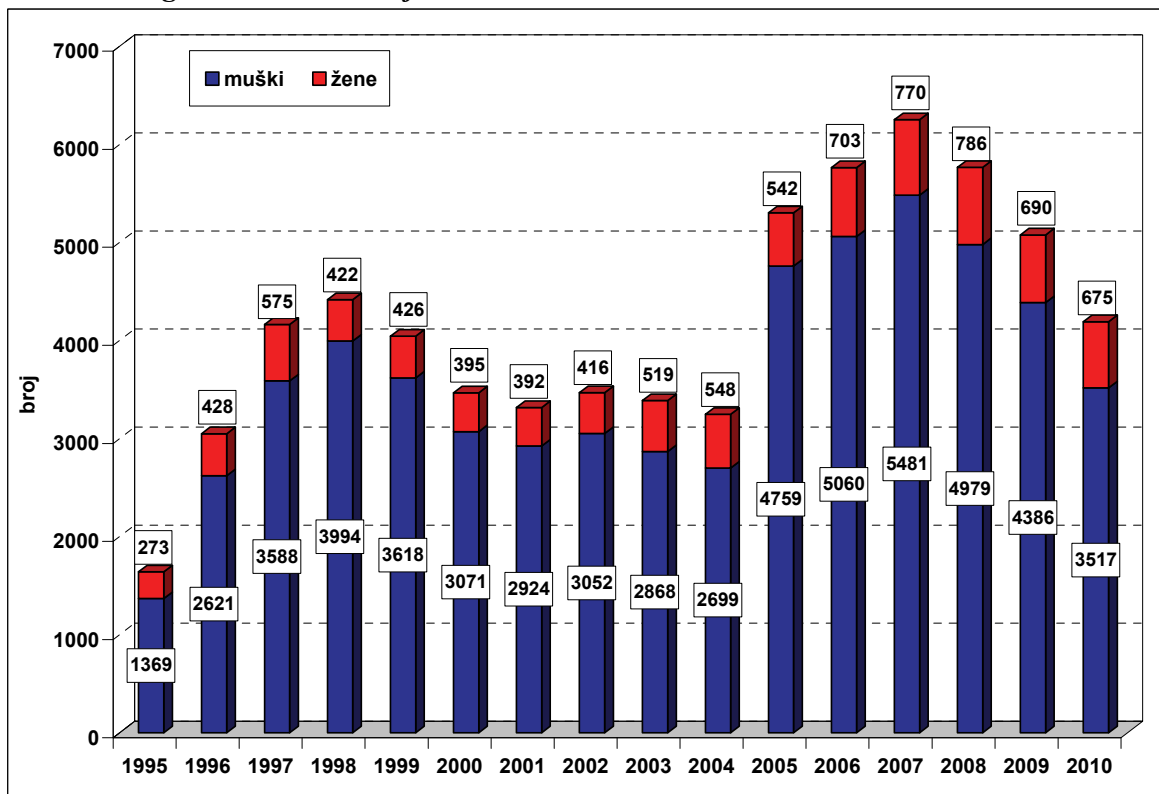
Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 34,3/100.000 (1.642 hospitalizacije), 2000. godine bila je 78,1 (3.466 hospitalizacije), 2005. godine 119,5 (5.301 hospitalizacija), dok je 2010. godine iznosila 94,5/100.000 (4.192 hospitalizacija). Bilježe se značajne razlike u trendovima kretanja hospitalizacija prema spolu. Dok je kod muškaraca, uz značajne oscilacije, prisutan izraziti porast stope hospitalizacije, kod žena stopa kontinuirano blaže raste (Slika 26, Slika 27).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 29,0 dana (47.633 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 20,7 dana (86.864 BOD). Broj hospitalizacija muškaraca bio je značajno veći nego žena (prosječno 6,8 : 1). Stopa hospitalizacija za svu dob ukupno te od dobi većoj od 20 godina, značajno je viša za muškarce nego za žene (Slika 27, Slika 28).

Godine 2010. stopa hospitalizacije za dob 10-19 godina bila je viša za žene (M 20,7; Ž 32,5). Stopa hospitalizacije za muškarce izrazito raste u dobi 20-39 godina (M 125,7; Ž 31,9), a najviša je bila u dobi 40-59 godina 238,5/100.000 (M 427,3; Ž 53,9). U dobi iznad 60 godina ukupna stopa iznosila je 22,9/100.000 (Slika 28).

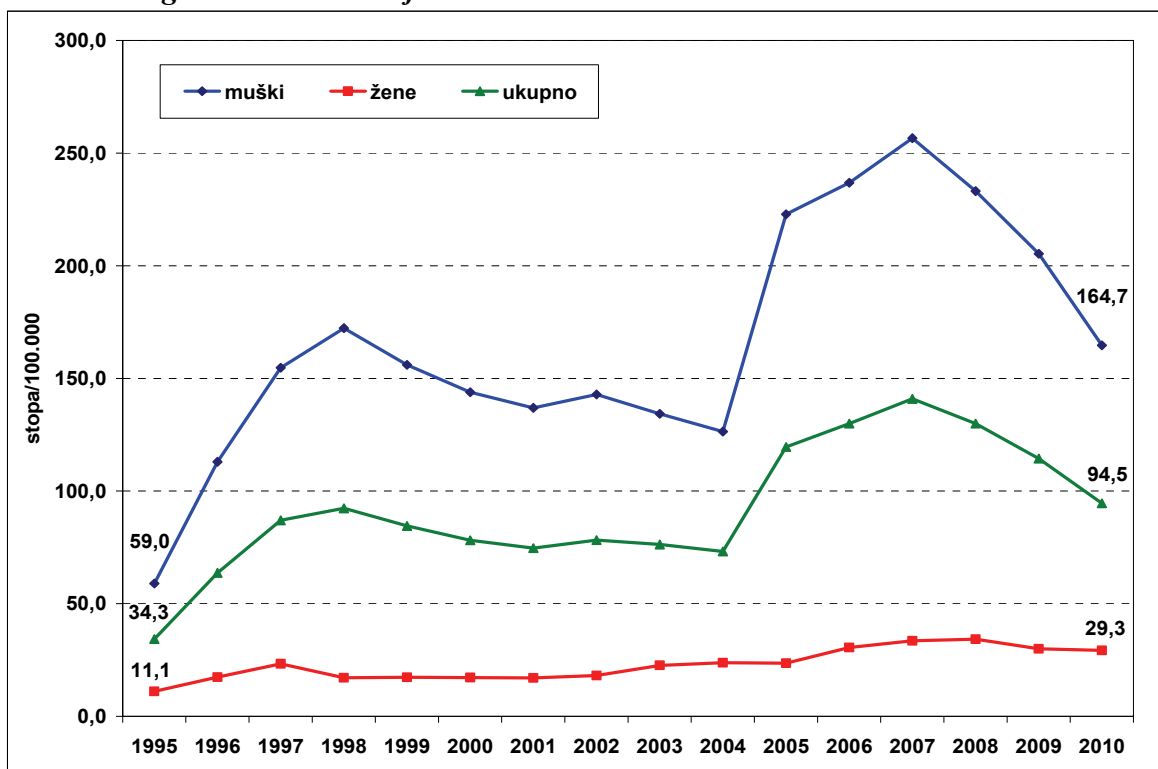
Slika 26

Broj hospitalizacija zbog reakcija na teški stres uključujući PTSP po spolu u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

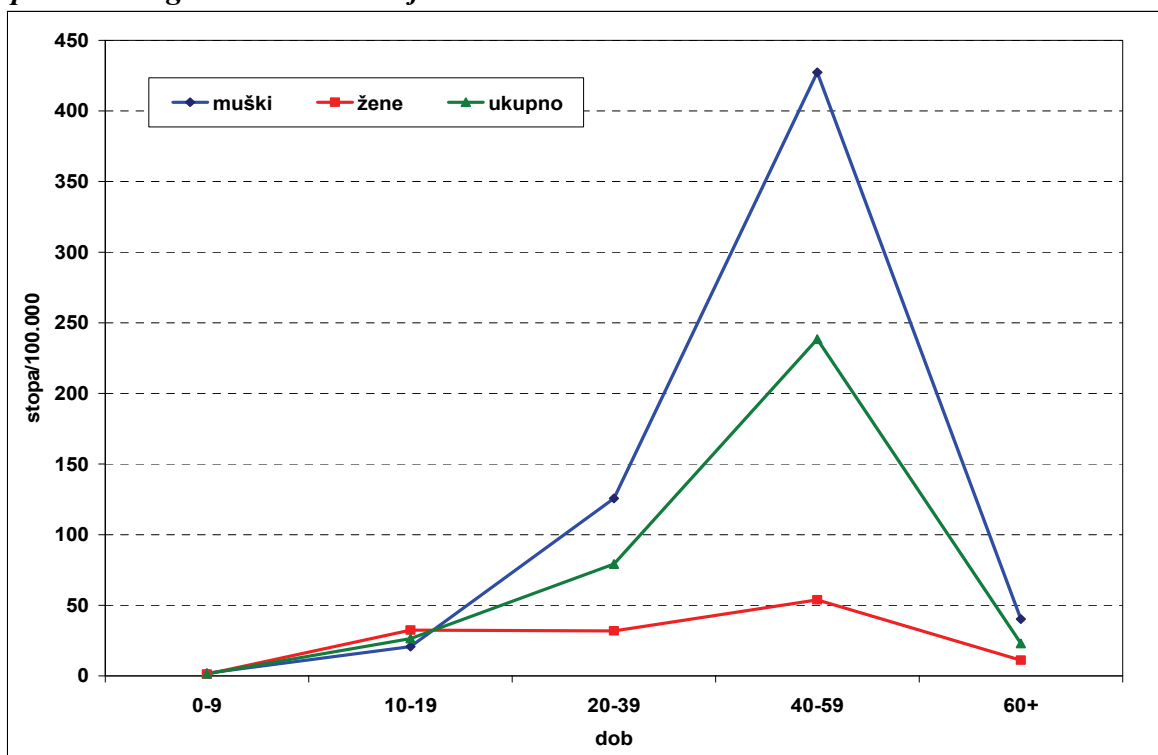
Slika 27

Stope hospitalizacija zbog reakcija na teški stres uključujući PTSP po spolu u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

Slika 28

Dobno-specifične stope hospitalizacija zbog reakcija na teški stres uključujući PTSP po spolu 2010. godine u Hrvatskoj

Demencije

Alzheimerova bolest (MKB šifra G30) i delirij koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima (MKB šifra F05)

Dijagnoze označene zvjezdicom, prema pravilima SZO, ne registriraju se kao glavne dijagnoze već umjesto njih ekvivalentne dijagnoze označene križićem. To je slučaj s dijagnozama demencija kod Alzheimerove bolesti F00.* (koje bi se trebale označiti šifrom G30.+), kao i demencijama kod ostalih bolesti svrstanih drugamo F02.* (koje bi se trebale označiti šifrom bolesti kod koje je demencija posljedica). Na taj se način iz rutinskog zdravstveno-statističkog praćenja gubi određeni broj demencija kod Alzheimerove bolesti. Osim toga jedan broj demencija kod Alzheimerove bolesti prikriven je glavnom dijagnozom delirija superponiranog na demenciju (F05.1, odnosno F05), a jedan se broj dijagnosticira kao nespecificirana demencija (F03) ili psihoorganski sindrom (F06 i F07).

Alzheimerova bolest se prema MKB-10 od 1995. godine uvodi kao zasebna dijagnostička kategorija što je vjerovatno razlog izrazito malom broju registriranih hospitalizacija. Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 0,8/100.000 (38 hospitalizacija), 2000. godine bila je 3,9 (174 hospitalizacije), 2005. godine 6,9 (307 hospitalizacija), dok je 2010. godine iznosila 3,9/100.000 (174 hospitalizacija) (Slika 29, Slika 30).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 54,0 dana (2.051 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 29,5 dana (5.139 BOD).

Zbog delirija superponiranog na demenciju ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 4,8/100.000 (229 hospitalizacija), 2000. godine bila je 10,3 (459 hospitalizacija), 2005. godine 11,0 (489 hospitalizacija), dok je 2010. godine iznosila 14,4/100.000 (638 hospitalizacija) (Slika 29, Slika 30).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 33,5 dana (7.665 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 45,2 dana (28.834 BOD).

Vaskularna demencija (MKB šifra F01) i nespecificirana demencija (MKB šifra F03)

U promatranom razdoblju broj i stopa hospitalizacija zbog vaskularne demencije uz oscilacije pokazuje trend pada. Ukupna stopa hospitalizacije 1995. godine iznosila je 14,5/100.000 (696 hospitalizacija), 2000. godine bila je 6,0 (267 hospitalizacija), 2005. godine 9,3 (413 hospitalizacija), dok je 2010. godine iznosila 7,8/100.000 (347 hospitalizacija) (Slika 31, Slika 32).

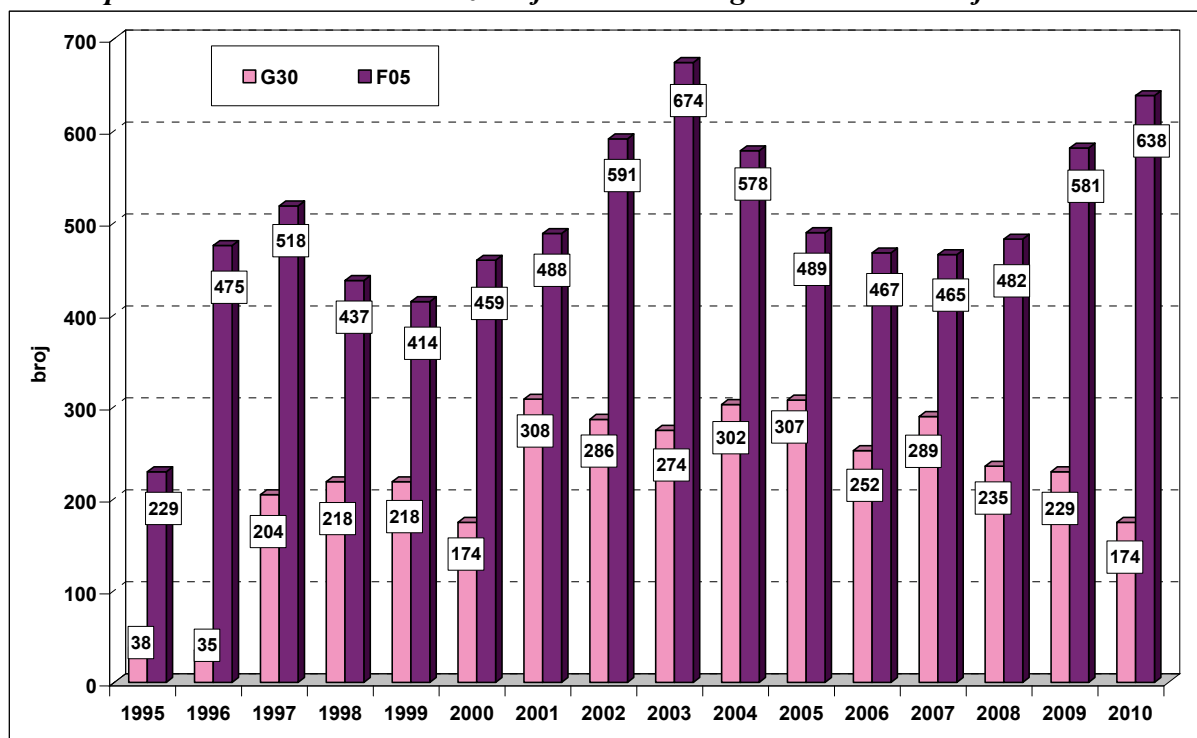
Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 50,2 dana (34.933 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 27,4 dana (9.519 BOD).

Zbog nespecificirane demencije stopa hospitalizacije iznosila je 1995. godine 12,3/100.000 (587 hospitalizacija), 2000. godine bila je 12,1 (538 hospitalizacija), 2005. godine 10,8 (481 hospitalizacija), dok je 2010. godine iznosila 10,8/100.000 (480 hospitalizacija) (Slika 31, Slika 32).

Prosječno trajanje bolničkog liječenja 1995. godine iznosilo je 43,1 dana (25.292 BOD), dok je 2010. godine iznosilo 36,4 dana (17.465 BOD).

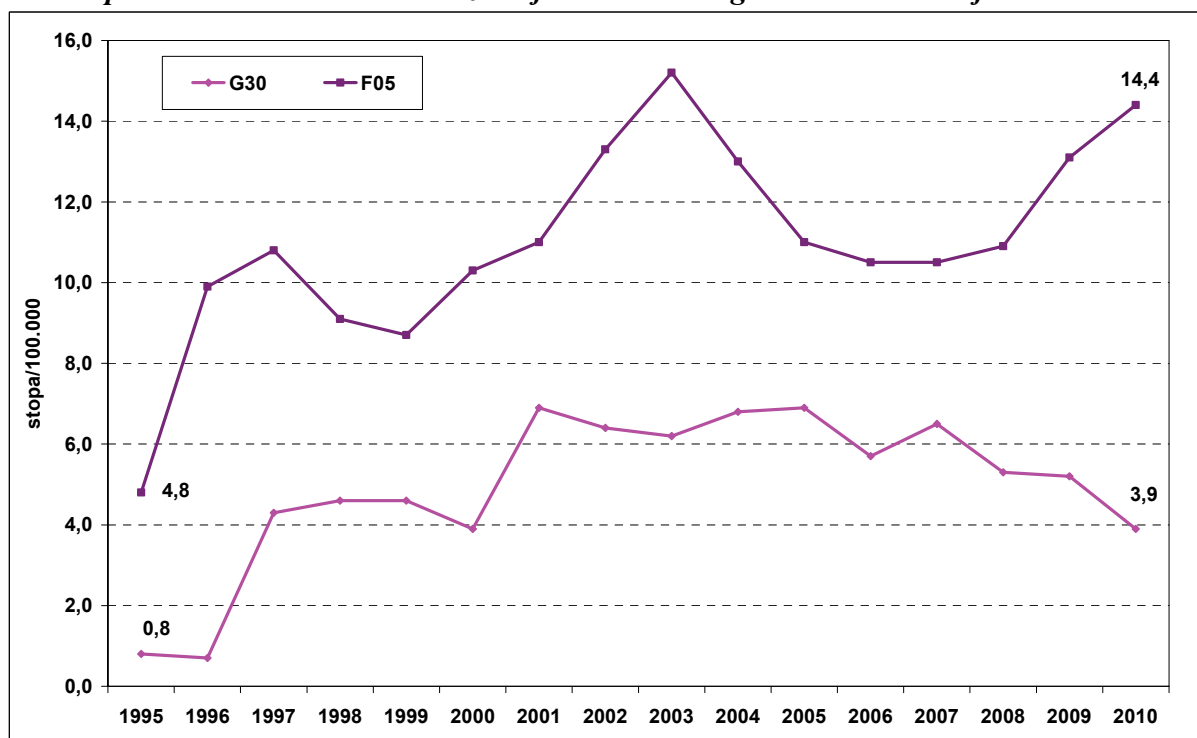
Slika 29

Broj hospitalizacija zbog Alzheimerove bolesti i delirija koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

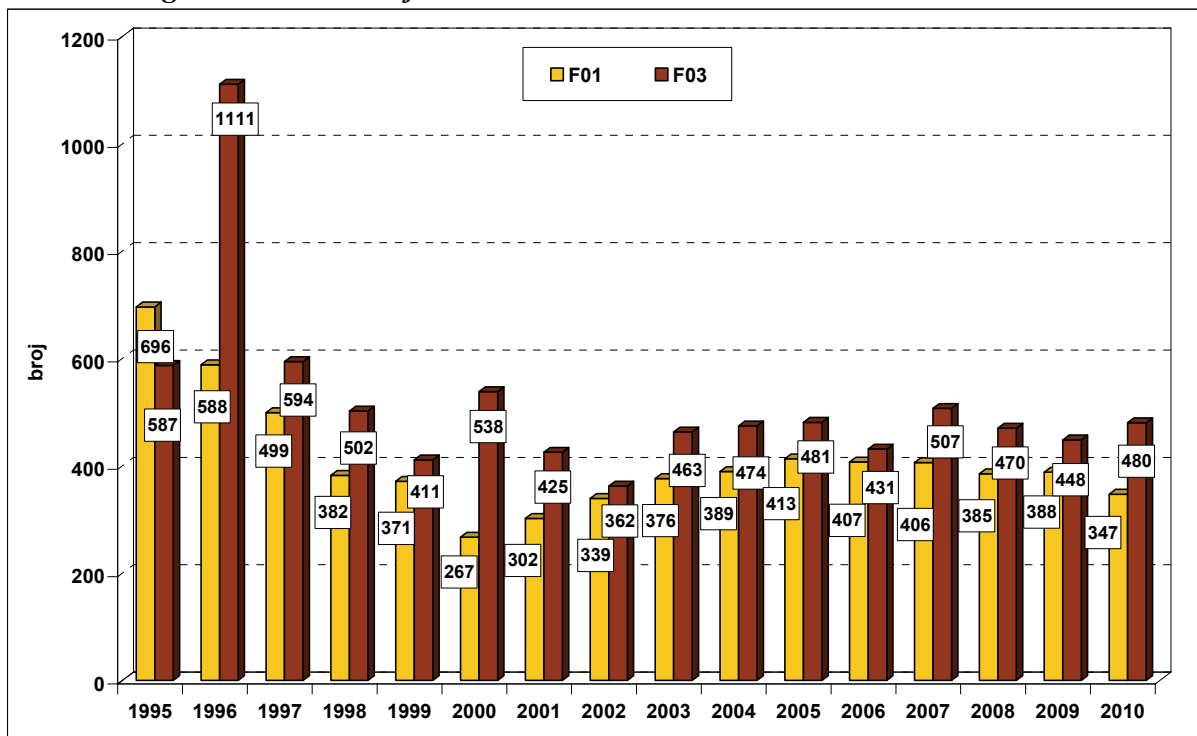
Slika 30

Stope hospitalizacija zbog Alzheimerove bolesti i delirija koji nije uzrokovan alkoholom ili ostalim psihoaktivnim tvarima u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

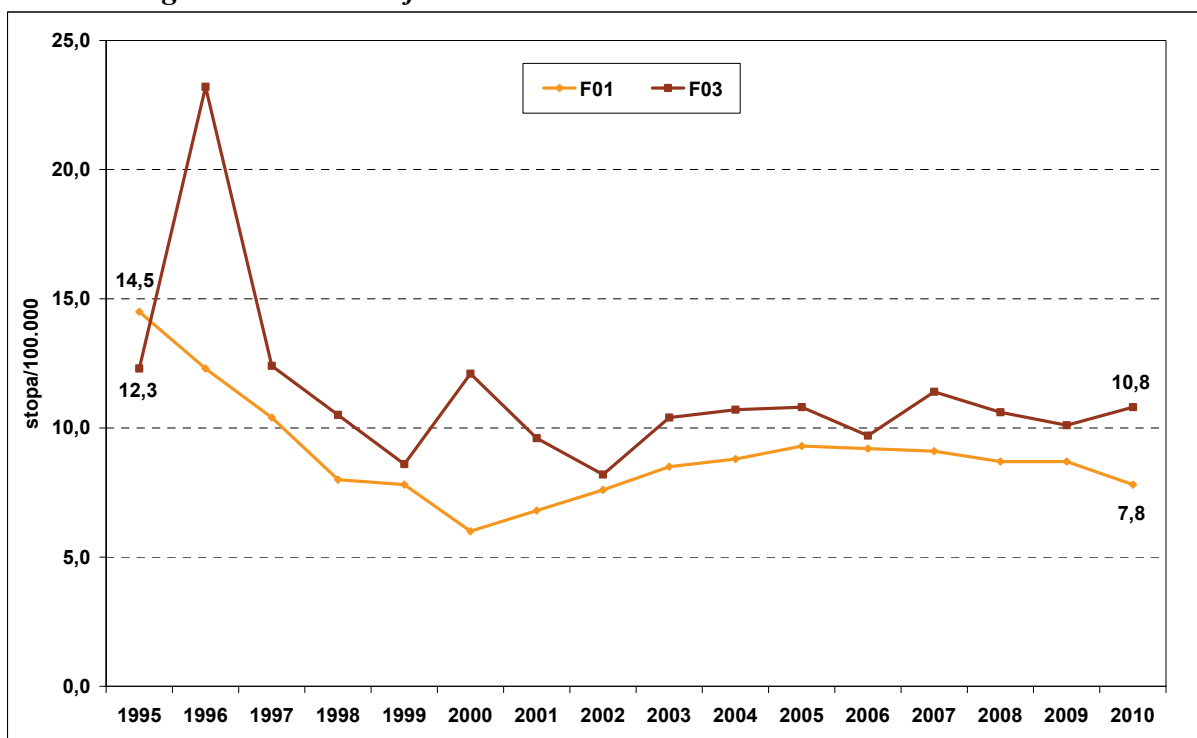
Slika 31

Broj hospitalizacija zbog vaskularne demencije i nespecificirane demencije u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

Slika 32

Stope hospitalizacija zbog vaskularne demencije i nespecificirane demencije u razdoblju 1995.-2010. godine u Hrvatskoj

REGISTAR ZA PSIHOZE HRVATSKE

Hrvatski zavod za javno zdravstvo je, uočivši javno-zdravstveno značenje mentalnih/duševnih poremećaja, još 1961. godine utemeljio Registar za psihoze Hrvatske. Registar je započeo radom cenzusom svih bolesnika zatečenih 31. prosinca u psihijatrijskim bolnicama i odjelima u Hrvatskoj.

Registar za psihoze je državni registar, a predstavlja specijalni zdravstveno-statistički instrument za dugoročno praćenje oboljelih osoba te ima značajke populacijskog registra. Prate se podaci o osobama s prebivalištem u Hrvatskoj koje boluju od shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja (dg. F20.- i F25.- MKB-10), a liječene su u psihijatrijskim bolnicama i odjelima. Izvor podataka je Psihijatrijski obrazac koji se popunjava za svaku osobu koja je bila hospitalizirana zbog mentalnog/duševnog poremećaja prilikom otpusta iz bolnice (redovita prijava i dnevna bolnica) i na dan cenzusa 31. prosinca svake godine.

Za svakog pojedinu osobu može se pratiti tijek bolničkog liječenja prema ustanovi, trajanju hospitalizacije, osnovnoj i drugoj psihijatrijskoj dijagnozi, te somatskoj dijagnozi, uzroku smrti u slučaju smrti u bolnici ili izvršenog samoubojstva. Skupno se podatci analiziraju na razini osobe i slučaja po odabranim obilježjima (dob, spol, županija rođenja, županija boravka, ustanova liječenja) u okviru pojedinih podskupina tzv. kontingenata (novooboljeli/prvi put hospitalizirani, primljeni, otpušteni, ukupno hospitalizirani i zatečeni na dan cenzusa).

Kretanje zdravstvenih pokazatelja za shizofreniju i shizoafektivne poremećaje u Hrvatskoj

Prikazani su podaci Registra za psihoze u razdoblju 1962.-2009*. godine, koji su analizirani na razini bolesnika i slučaja u okviru pojedinih podskupina tzv. kontingenata (Tablica 10, Slike 33-42).

Godine 1962. zabilježen je najveći broj po prvi put bolnički liječenih osoba s dijagnozom shizofrenije, od kojih je dio ranije bio hospitaliziran, ali nije bio registriran do osnutka Registra. U daljnjem razdoblju dobno-standardizirana stopa bolničke incidencije shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja ne pokazuje značajnije promjene te prosječno iznosi 0,26/1.000 stanovnika starijih od 15 godina. Kod muškaraca bilježe se nešto više stope incidencije nego kod žena. Prve hospitalizacije osoba s dijagnozom shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja prijašnjih godina najčešće su bile u dobi 20-29 godina, dok su posljednjih godina najčešće u dobi 25-34 godina. U promatranom razdoblju (1962-1964./2007-2009*. godine) bilježe se značajne promjene u stopi prosječno primljenih (stopa 0,51/1,40; broj 1.687/4.536) i otpuštenih osoba (stopa 0,50/1,42; broj 1.671/5.204). Promjene su još izraženije na razini slučaja, u stopama prosječnih prijema (stopa 0,62/2,19; broj 2.071/7.352) i otpusta (stopa 0,60/2,20; broj 2.006/7.555). Značajan porast ukupno hospitaliziranih osoba, koje su učestalije i kraće hospitalizirane, vidljiv je i u porastu omjera broja prijema i otpusta prema broju primljenih i otpuštenih osoba. U razdoblju 1962.-1964. godine bolesnici s rotirajućim hospitalizacijama prosječno su godišnje proveli u bolnici 100,8 dana, a u razdoblju 2007.-2009*. godine 72,5 dana. Promjene u trendovima bolničkog liječenja vidljive su i u izrazitom smanjenju broja osoba liječenih tijekom cijele godine. Udio dana liječenja cjelogodišnje hospitaliziranih osoba u ukupnom broju dana liječenja smanjen je s 76,9% na 32,9%.

U razdoblju 2007.-2009* prosječno je godišnje hospitalizirano 5.446 osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja, od kojih je prvi put hospitalizirano prosječno 741 osoba, a cjelogodišnje hospitaliziranih osoba prosječno je bilo 456. Procjenjena prevalencija shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja iznosi 5,3/1.000 stanovnika starijih od 15 godina.

Tablica 10

Odabrani pokazatelji bolničkog liječenja osoba s dijagnozom shizofrenije (F20.*) ili shizoafektivnih poremećaja (F25.*) u Hrvatskoj po pojedinim godinama

KONTINGENTI	GODINA										
	1962	1970	1980	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008*	2009*
PRIMLJENI U BOLNICU											
▪ Broj prvi puta primljenih bolesnika	1472	893	970	1028	1008	997	893	848	834	790	599
▪ Broj ukupno primljenih bolesnika	1650	2450	3726	4794	4365	5168	5315	5137	4898	4562	4147
▪ Broj prijema	2022	3187	5086	7154	7205	8453	8538	8212	8059	7397	6601
<i>Omjer broja prijema i primljenih bolesnika</i>	1,2	1,3	1,4	1,5	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
ZATEČENI U BOLNICI (31.12)	2305	2821	2615	2494	2115	1972	1655	1567	1479	1050	1020
BOLNIČKI LIJEČENI											
▪ Broj bolesnika	3698	4876	5757	6618	5396	6665	6440	6149	5889	5472	4977
▪ Broj hospitalizacija	4097	5589	7031	8682	7759	9347	9179	8854	8590	7933	7122
<i>Omjer broja bolesnika i broja hospitalizacija</i>	1,1	1,2	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
▪ Broj dana bolničkog liječenja u '000	836	1013	930	926	804	723	648	611	570	525	425
▪ Broj bolesnika bolnički liječenih tijekom cijele godine	1753	1910	1359	1225	810	874	609	551	519	456	393
<i>Udio dana liječenja bolesnika bolnički liječenih cijele godine</i>	76,8	68,8	53,2	48,3	36,8	44,1	34,4	32,9	33,3	31,7	33,8
OTPUŠTENI IZ BOLNICE											
▪ Broj bolesnika	1607	2491	3759	4858	4659	5305	5540	5261	5543	5284	4785
▪ Broj otpusta	1914	3095	4982	7117	7337	8399	8613	8225	8133	7631	6900
<i>Omjer broja otpusta i otpuštenih bolesnika</i>	1,2	1,2	1,3	1,5	1,6	1,6	1,5	1,6	1,5	1,6	1,5

Metodološka pojašnjenja:

*Za posljednje godine obrade podaci Registra uvijek su nešto manji, jer se tek naknadno registriraju osobe koje su u tijeku dijagnostičkog procesa, kao i osobe koje su primljene prethodne, a otpuštene iduće godine koja još nije obrađena.

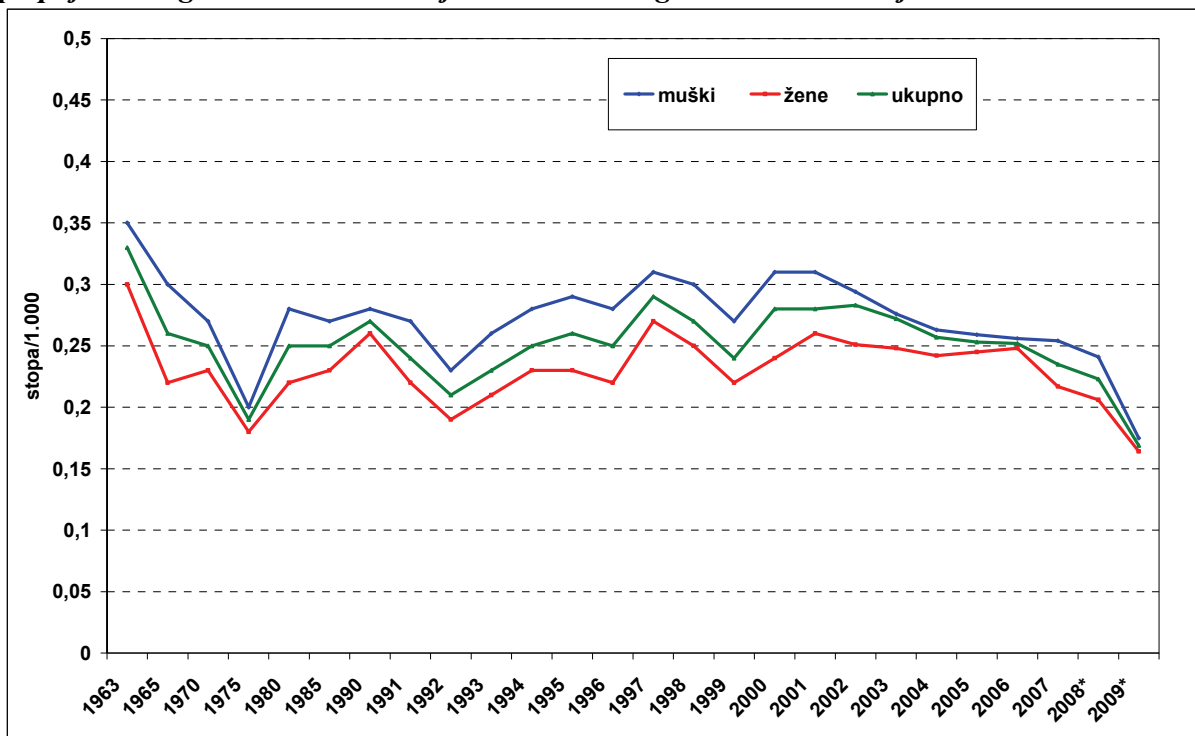
- Zbog kontinuiteta praćenja od 1995. godine (uvođenje MKB-10) uz osobe s dijagnozom shizofrenije registriraju se i osobe s dijagnozom shizoafektivnih poremećaja (prije shizoafektivna shizofrenija).

- U broj prijema i otpusta nisu uključeni premještaji, kao ni rehospitalizacije kod kojih je od otpusta do ponovnog prijema proteklo manje od 7 dana.

- Stope su standardizirane na stanovništvo Hrvatske starije od 15 godina prema popisu 1991. godine

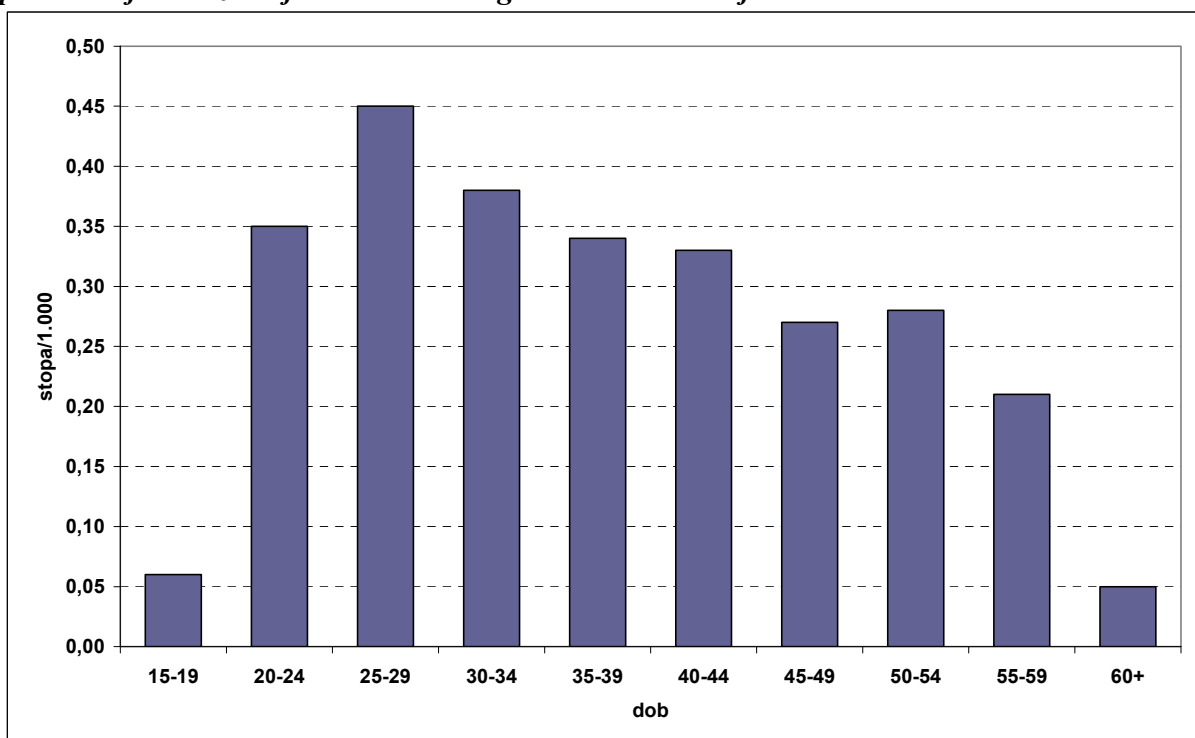
Slika 33

Dobno-standardizirane stope bolničke incidencije shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja po pojedinim godinama u razdoblju 1963.-2009. godine u Hrvatskoj*

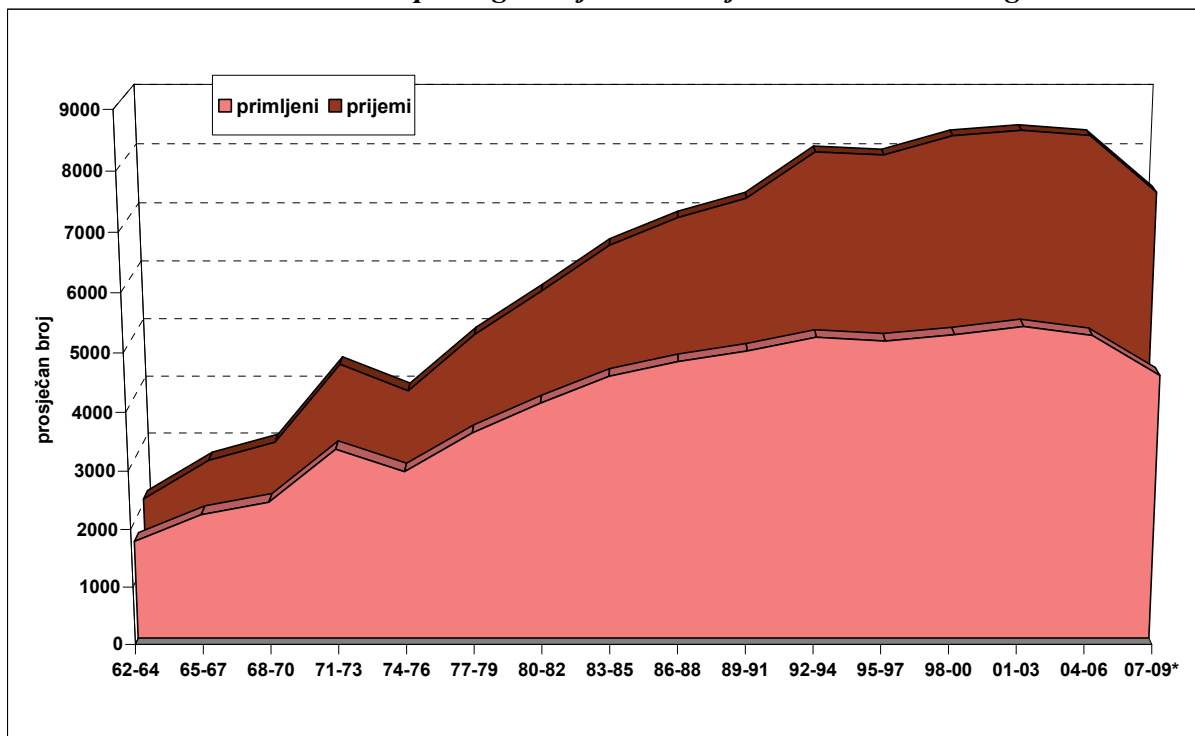
Slika 34

Prosječne dobno-specifične stope bolničke incidencije shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja u razdoblju 2007.-2009. godine u Hrvatskoj*

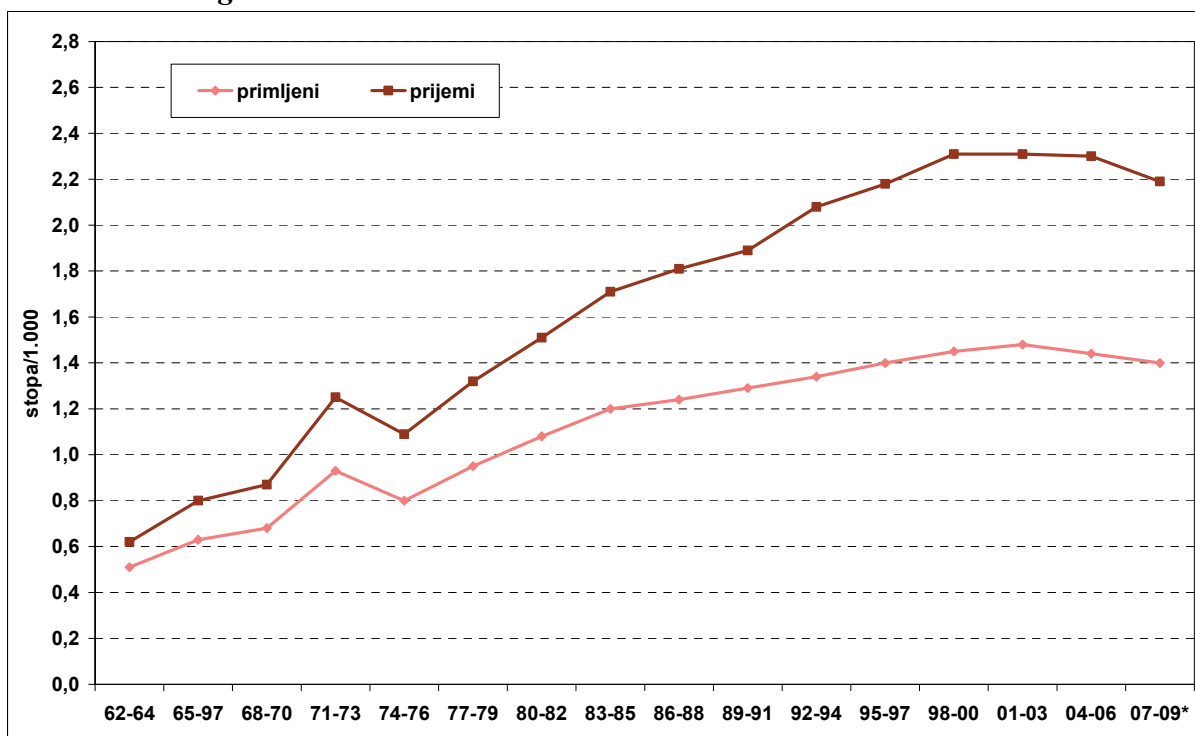
Slika 35

Broj prijema i primljenih osoba s dijagnozom shizofrenije i shizoafektivnih poremećaja u stacionarne ustanove Hrvatske po trogodišnjim razdobljima od 1962-2009. godine*

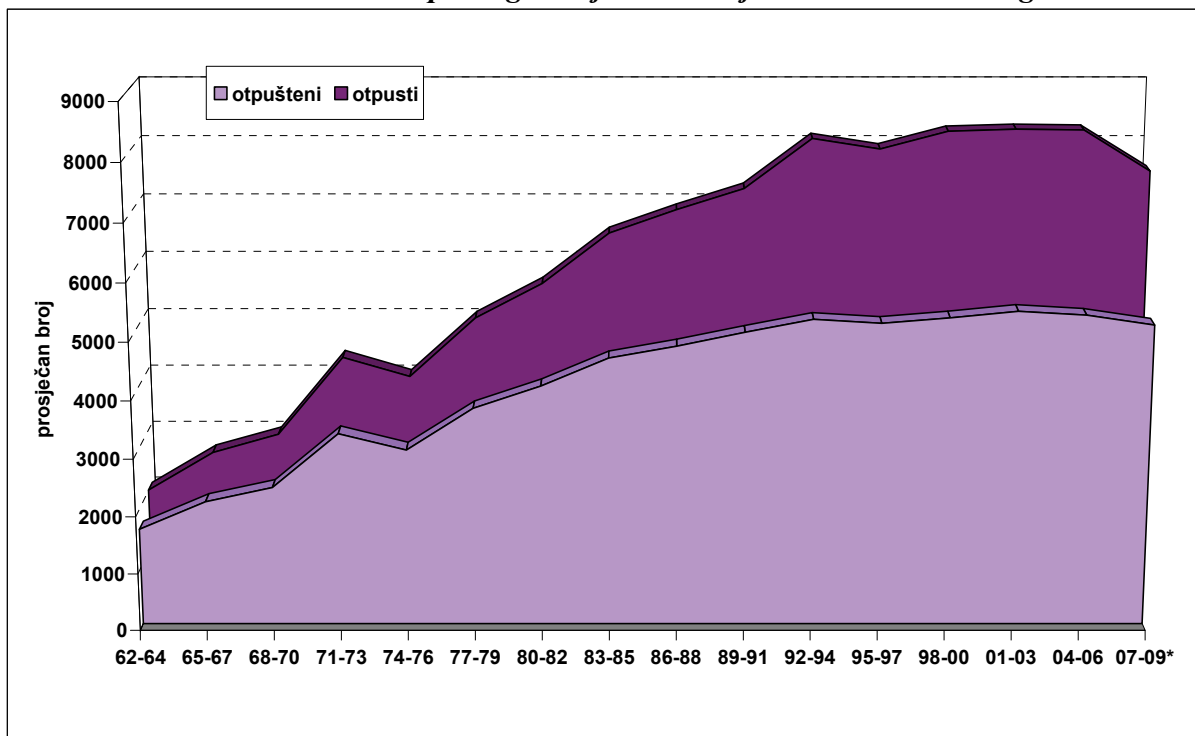
Slika 36

Dobno-standardizirane stope prijema i primljenih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja u stacionarne ustanove Hrvatske po trogodišnjim razdobljima od 1962.-2009. godine*

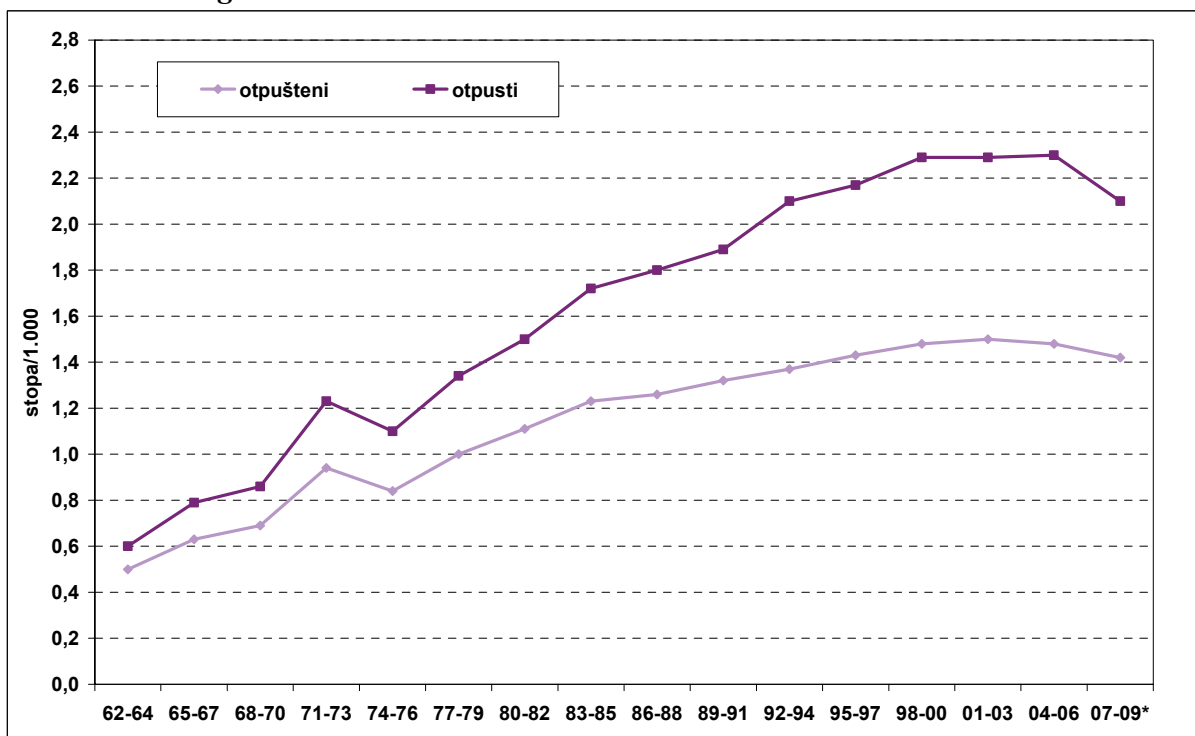
Slika 37

Broj otpusta i otpuštenih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja iz stacionarnih ustanova Hrvatske po trogodišnjim razdobljima od 1962-2009. godine*

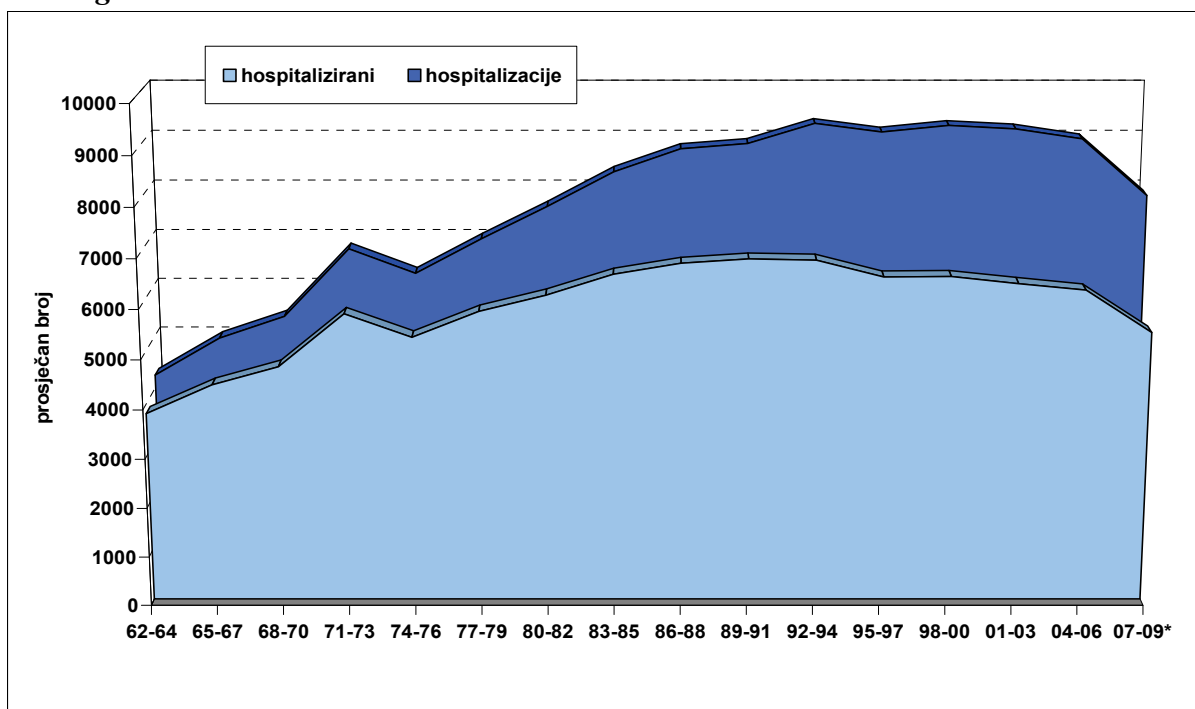
Slika 38

Dobno-standardizirane stope otpusta i otpuštenih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja iz stacionarnih ustanova Hrvatske po trogodišnjim razdobljima od 1962.-2009. godine*

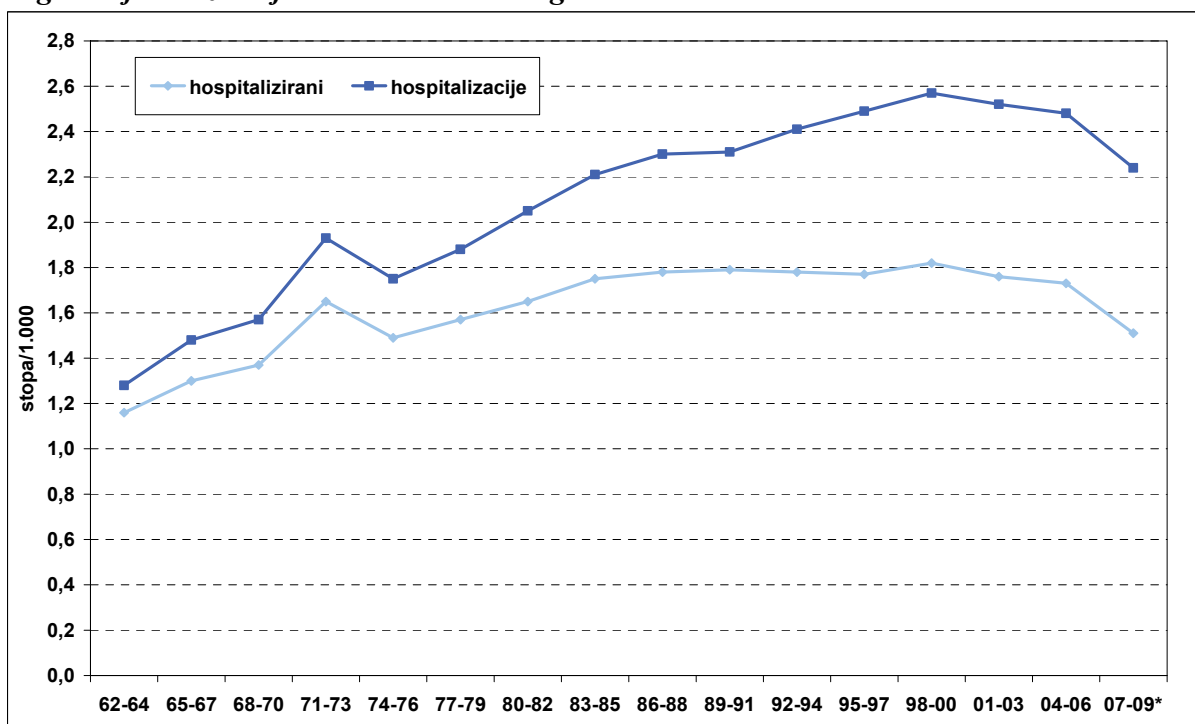
Slika 39

Broj hospitalizacija i hospitaliziranih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja u stacionarnim ustanovama Hrvatske po trogodišnjim razdobljima od 1962-2009*. godine

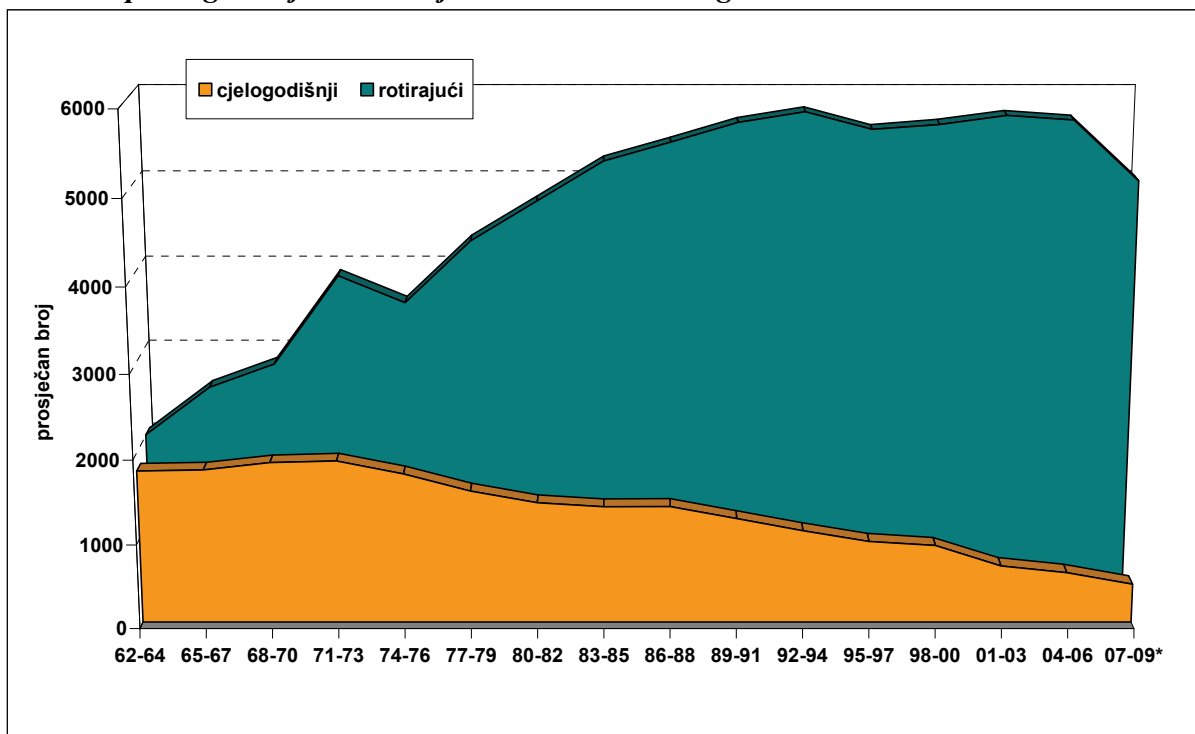
Slika 40

Dobno-standardizirane stope hospitalizacija i hospitaliziranih osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja u stacionarnim ustanovama Hrvatske po trogodišnjim razdobljima od 1962-2009*. godine

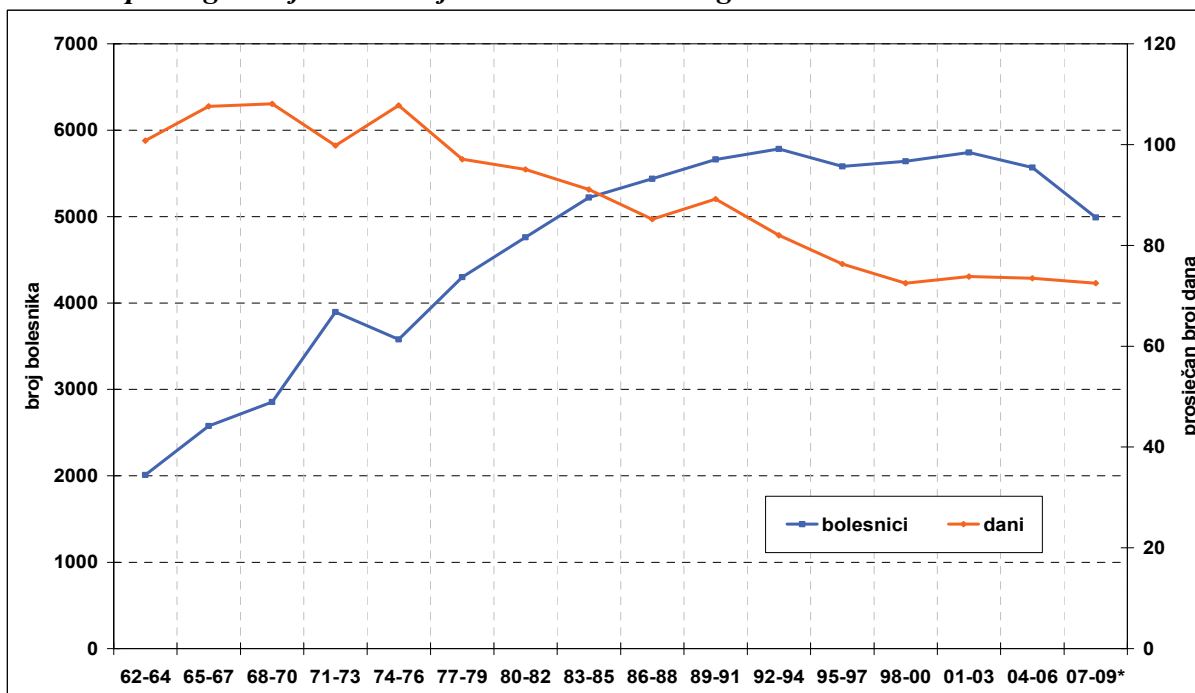
Slika 41

Broj osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja hospitaliziranih tijekom cijele godine i osoba s rotirajućim hospitalizacijama u stacionarnim ustanovama Hrvatske po trogodišnjim razdobljima od 1962-2009. godine*

Slika 42

Prosječno godišnje ukupno trajanje hospitalizacija osoba s dijagnozom shizofrenije ili shizoafektivnih poremećaja s rotirajućim hospitalizacijama u stacionarnim ustanovama Hrvatske po trogodišnjim razdobljima od 1962-2009. godine*

ODABRANI POKAZATELJI RADA PSIHIJATRIJSKE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U HRVATSKOJ

Podaci su prikazani za razdoblje od 1997. do 2010. godine. Broj specijalista psihijatara i neuropsihijatara koji se bave psihijatrijskom djelatnošću prikazani su prema Registru zdravstvenih djelatnika, a podaci o kapacitetima i iskorištenosti psihijatrijske stacionarne zaštite prikazani su na temelju godišnjih izvještaja o radu bolnica.

Broj specijalista psihijatrije koji rade u psihijatrijskoj djelatnosti značajno je porastao je od 1997. godine, kad ih je bilo 244, na 487 2010. godine. Ukupan broj liječnika specijalista koji se bave psihijatrijskom zaštitom još je veći (524), zbog jednog broja neuropsihijatara koji rade u psihijatrijskoj djelatnosti. Ukupan broj specijalista u odnosu na broj stanovnika porastao je za 63,9% (Tablica 11).

Kapaciteti psihijatrijske stacionarne zdravstvene zaštite prikazani su brojem postelja i doktora medicine koji rade na psihijatrijskim odjelima općih i kliničkih bolnica, te u psihijatrijskim bolnicama. Godine 2010. bile su 432 psihijatrijske postelje u općim bolnicama, 442 u kliničkim bolnicama i 3.414 u psihijatrijskim bolnicama. Ukupan broj psihijatrijskih postelja u razdoblju 1997.-2010. godine smanjio se za 9,4%, dok se broj postelja na 100.000 stanovnika smanjio za 2,1%. U općim bolnicama došlo je do najvećeg pada broja psihijatrijskih postelja (31,1%), kao i broja postelja na 100.000 stanovnika (26,0%) (Tablica 12).

Ukupan broj doktora medicine koji rade na psihijatrijskim odjelima i u psihijatrijskim bolnicama 1997. godine iznosio je 361, a do 2010. godine narastao je na 434. U isto vrijeme prosječni broj postelja po jednom doktoru smanjio se s 13,1 na 9,9. Broj doktora medicine iskazanih prema broju kreveta najpovoljniji je na klinikama (3,3 postelja po doktoru) dok je u psihijatrijskim bolnicama daleko nepovoljniji (18,7 postelje po doktoru 2010. godine) (Tablica 12).

U promatranom razdoblju došlo je do značajnog pada prosječnog trajanja bolničkog liječenja, a najviše je bilo izraženo u psihijatrijskim bolnicama (34,6%). U općim bolnicama prosječno trajanje liječenja po hospitalizaciji bilo je najkraće te je 2010. godine iznosilo 12,6 dana. Godišnja zauzetost, odnosno iskorištenost psihijatrijskih bolničkih kapaciteta pokazuje pad. U općim i kliničkim bolnicama 2010. godine je godišnja zauzetost psihijatrijskih postelja bila podjednaka te je iznosila 339 odnosno 332 dana po krevetu (iskorištenost postelja 92,9%, odnosno 91,0%). U psihijatrijskim bolnicama iskorištenost postelja bila je 82,7% (Tablica 13).

Tablica 11

Broj psihijatara i neuropsihijatara koji rade u psihijatrijskoj djelatnosti u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1997.-2010. godine

GODINA	BROJ			Broj specijalista/ 100.000 stanovnika
	PSIHIJATRI	NEUROPSIHIJATRI	UKUPNO	
1997.	244	101	345	7,2
2000.	284	93	377	8,5
2005.	380	75	455	10,3
2008.	413	41	454	10,2
2009.	457	46	503	11,3
2010.	487	37	524	11,8

Tablica 12

Broj postelja i doktora medicine na psihijatrijskim odjelima i u psihijatrijskim bolnicama u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1997.-2010. godine

		<i>OPĆE BOLNICE</i>	<i>KBC, KLINIČKE BOLNICE</i>	<i>SPECIJALNE BOLNICE</i>	<i>UKUPNO</i>
1997	Broj postelja	627	515	3581	4723
	<i>Broj postelja/ 100.000 stanovnika</i>	<i>13,1</i>	<i>10,8</i>	<i>74,8</i>	<i>98,7</i>
	Broj doktora	84	134	143	361
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>7,5</i>	<i>3,8</i>	<i>25,0</i>	<i>13,1</i>
2000	Broj postelja	501	522	3542	4565
	<i>Broj postelja/ 100.000 stanovnika</i>	<i>11,3</i>	<i>11,8</i>	<i>79,8</i>	<i>102,9</i>
	Broj doktora	84	129	142	355
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>6,0</i>	<i>4,1</i>	<i>24,9</i>	<i>12,9</i>
2005	Broj postelja	422	431	3343	4196
	<i>Broj postelja/ 100.000 stanovnika</i>	<i>9,5</i>	<i>9,7</i>	<i>75,3</i>	<i>94,6</i>
	Broj doktora	95	130	144	369
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>4,4</i>	<i>3,3</i>	<i>23,2</i>	<i>11,4</i>
2008	Broj postelja	431	428	3353	4212
	<i>Broj postelja/ 100.000 stanovnika</i>	<i>9,7</i>	<i>9,6</i>	<i>75,6</i>	<i>94,9</i>
	Broj doktora	100	148	159	407
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>4,3</i>	<i>2,9</i>	<i>21,1</i>	<i>10,3</i>
2009	Broj postelja	426	428	3 338	4 192
	<i>Broj postelja/ 100.000 stanovnika</i>	<i>9,6</i>	<i>9,6</i>	<i>75,2</i>	<i>94,5</i>
	Broj doktora	100	152	156	408
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>4,3</i>	<i>2,8</i>	<i>21,4</i>	<i>10,3</i>
2010	Broj postelja	432	442	3414	4288
	<i>Broj postelja/ 100.000 stanovnika</i>	<i>9,7</i>	<i>10,0</i>	<i>76,9</i>	<i>96,6</i>
	Broj doktora	115	136	183	434
	<i>Broj postelja po jednom doktoru</i>	<i>3,8</i>	<i>3,3</i>	<i>18,7</i>	<i>9,9</i>

Tablica 13

Iskorištenost psihijatrijskih bolničkih kapaciteta u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1997.-2010. godine

		OPĆE BOLNICE	KBC, KLINIČKE BOLNICE	SPECIJALNE BOLNICE
1997	Prosječna dužina liječenja	17,4	21,1	71,7
	Godišnja zauzetost postelja	359,2	456,9	374,7
	% iskorištenosti postelja	98,4	125,2	102,7
2000	Prosječna dužina liječenja	15,5	20,2	66,1
	Godišnja zauzetost postelja	357,4	370,4	320,9
	% iskorištenosti postelja	97,9	101,5	87,9
2005	Prosječna dužina liječenja	12,3	15,2	52,5
	Godišnja zauzetost postelja	356	354	333
	% iskorištenosti postelja	97,4	97,1	91,1
2008	Prosječna dužina liječenja	11,9	17,4	48,7
	Godišnja zauzetost postelja	338	342	319
	% iskorištenosti postelja	92,5	93,6	87,5
2009	Prosječna dužina liječenja	12,2	17,6	50,7
	Godišnja zauzetost postelja	326	365	327
	% iskorištenosti postelja	89,3	100,0	89,6
2010	Prosječna dužina liječenja	12,6	16,8	46,9
	Godišnja zauzetost postelja	339	332	302
	% iskorištenosti postelja	92,9	91,0	82,7

REGISTAR IZVRŠENIH SAMOUBOJSTAVA HRVATSKE

Registar izvršenih samoubojstava, državni je registar, osnovan 1986. godine u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Ima značajke populacijskog registra. U njemu se evidentiraju podaci o osobama s prebivalištem u Hrvatskoj koje su izvršile samoubojstvo. Izvor podataka je Potvrda o smrti/Izvešće o uzroku smrti i Statistički izvještaj o smrti (obrazac DEM-2), Podaci se prikazuju skupno te se rutinski analiziraju prema dobi, spolu, županiji boravka, načinu izvršenja, a moguće su i specifične analize prema županiji rođenja, danu i mjesecu izvršenja, eventualnoj psihijatrijskoj i li somatskoj dijagnozi.

Metodološka pojašnjenja:

Izvršena samoubojstva prikazuju se prema MKB-10 šiframa vanjskih uzroka namjernog samoozljeđivanja (šifre X60-X84). Prikazano je kretanje izvršenih samoubojstava u razdoblju od 1985. do 2010. godine. Podaci za 1985. godinu dopunjeni su podacima rutinske mortalitetne statistike. Za prikazane zemlje Europe podaci su preuzeti iz baze podataka WHO/HFA. Stope su standardizirane na staro europsko stanovništvo.

Izvršena samoubojstva u Hrvatskoj

Izvršena samoubojstva godinama su bila vodeći uzrok smrtnosti od ozljeda u Hrvatskoj s udjelom oko 30%. Posljednjih nekoliko godina izvršena samoubojstva nalaze se na 2. mjestu, iza vodećih padova, s udjelom 26,2% 2010. godine.

Broj izvršenih samoubojstava kao i stopa na 100.000 stanovnika oscilirali su do 1999. godine, dok je nadalje prisutan trend pada samoubojstava. Godine 1985. počinjeno je 1.050 samoubojstava (stopa 21,9). Podjednak, a ujedno i najveći broj samoubojstava zabilježen je 1987. (1.153, stopa 24,1) i 1992. godine (1.156, stopa 24,2). Najmanji broj izvršenih samoubojstava zabilježen je 1995. godine (930, stopa 19,4) te u razdoblju 2000.-2010. godine (926, stopa 20,9 2000. godine; 777, stopa 17,5 2010. godine) (Slika 43, Slika 44).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava u Hrvatskoj za sve dobi ukupno, kao i za dob 0-64 godina pokazuju oscilacije do 1997. godine, a od 1998. godine bilježi se kontinuirani pad stope. Za dob 65 i više godina dobno-standardizirana stopa ima sličan trend kretanja uz veće oscilacije (Slika 45).

Analize prema spolu, također, pokazuju trend opadanja broja i stope izvršenih samoubojstava, uz veće ili manje oscilacije vezano za spol. Također, značajne su razlike u broju i stopi izvršenih samoubojstava prema spolu, s prosječnim udjelom muškog spola preko 70% u ukupnom broju samoubojstava. Odnos samoubojstva muškaraca i žena kretao se u omjeru 2,2-3,6 : 1 (Slika 43, Slika 44).

Analize prema dobi pokazuju različite trendove kretanja stopa izvršenih samoubojstava kroz godine. U dobi do 14 godina stopa smrtnosti zbog samoubojstava ne prelazi 1 slučaj na 100.000. U Hrvatskoj je, kao i u nekim drugim zemljama, u dobi 15-19 godina u pojedinim godinama bio zabilježen porast stope; 1985. godine stopa je iznosila 5,8/100.000, najviša stopa od 12,9 registrirana je 1999. godine. Od 2000. godine, kada je u toj dobi iznosila 8,4, stopa kontinuirano opada, a 2010. godine bila je 6,0/100.000. Za dob 20-49 godina stopa je do 2000. godine blaže oscilirala, od kada je u padu. Za dob 50-64 godina, nakon izrazitog pada stope 1995. godine, stopa blaže oscilira, a za dob iznad 65 godina stopa samoubojstava nakon izrazitijih osciliranja kroz godine registrira pad od 2000. godine nadalje (Slika 46).

Stope smrtnosti zbog samoubojstava kod oba spola izrazito rastu s dobi. Godine 2010. u dobi do 14 godina stopa je iznosila 0,1/100.000; u dobi 15-19 godina 6,0; u dobi 20-29 godina 10,0; u dobi 30-49 godina 14,1; u dobi 50-64 godine 29,4, a u dobi 65 i više godina najviših 40,9/100.000 (Slika 47).

Najčešći način izvršenja samoubojstava u oba spola je vješanje (58,7% 2010. godine), dok u ostalim načinima izvršenja postoje razlike prema spolu. Skoro sva izvršena samoubojstva vatrenim oružjem registrirana su kod muškog spola (110 od ukupno 116 slučajeva 2010. godine), dok su kod ženskog spola utapanje i samootrovanje značajnije zastupljeni (Slika 48).

U ratnim i poratnim godinama značajno je porastao broj samoubojstava vatrenim oružjem, posebice u muškaraca. Godine 1985. udio ovog načina izvršenja u ukupnom broju samoubojstava iznosio je 7,2 %, dok je 1992. i 1995. godine iznosio oko 26%. Posljednje desetljeće bilježi se trend pada izvršenja samoubojstava vatrenim oružjem te 2010. godine udio iznosi 14,9% (Slika 49).

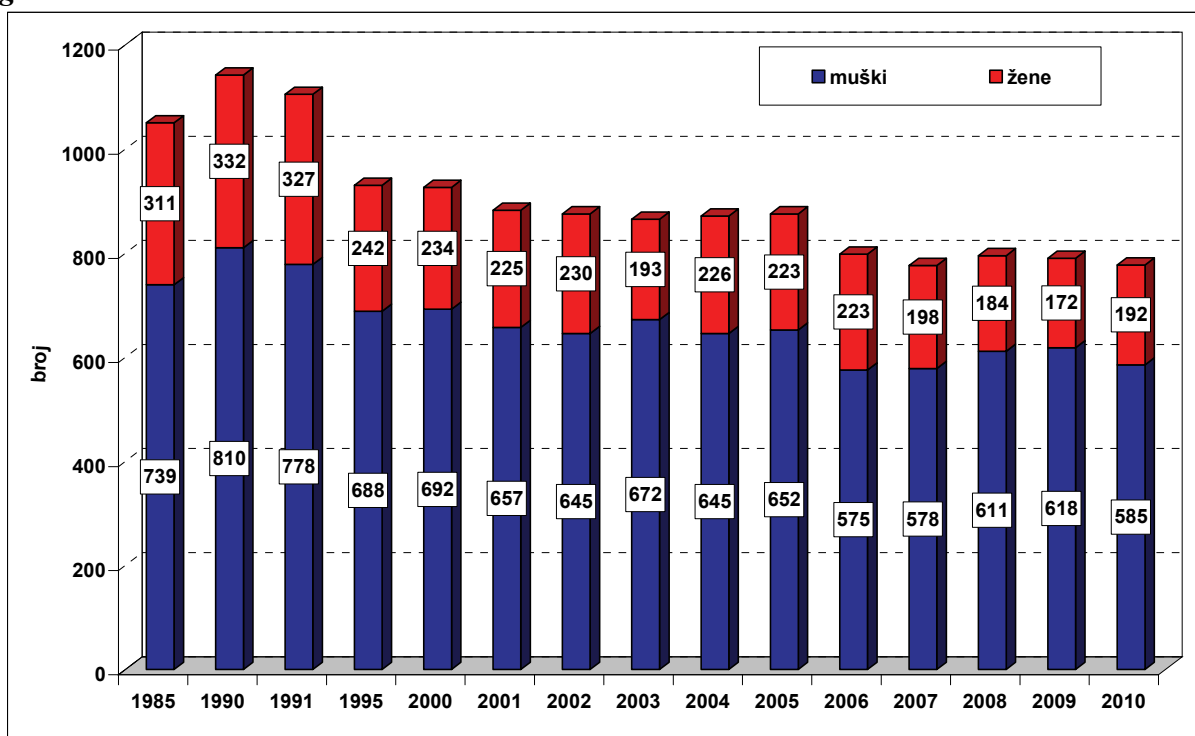
Analiza smrtnosti zbog samoubojstava prema županijama prebivališta za 2010. godinu, pokazuje da su izvršena samoubojstva sudjelovala u ukupnoj smrtnosti od ozljeda u županijama s udjelima od 15,3% (Dubrovačko-neretvanska županija) do 38,7% (Krapinsko-zagorska županija). Ukupan broj izvršenih samoubojstava i stopa na 100.000 prema županijama prikazani su na Slikama 50 i 51.

Usporedbe smrtnosti od samoubojstava prema županijama Hrvatske pokazuju značajne razlike. Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za svu dob kretale su se u rasponu od 8,9 do 33,3/100.000, a za dob 0-64 u rasponu od 6,0 do 29,2/100.000. Županije priobalnog dijela bilježe značajno niže stope od pojedinih županija kontinentalnog dijela Hrvatske (Slika 52, Slika 53).

Hrvatska bilježi niže dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava od susjednih Slovenije i Mađarske, a više od Austrije. Zemlje stare članice EU bilježe niže stope od Hrvatske, dok zemlje nove članice EU bilježe podjednake stope za sve dobi ukupno te više stope smrtnosti zbog samoubojstava za dob 0-64 godine od Hrvatske. (Slika 54).

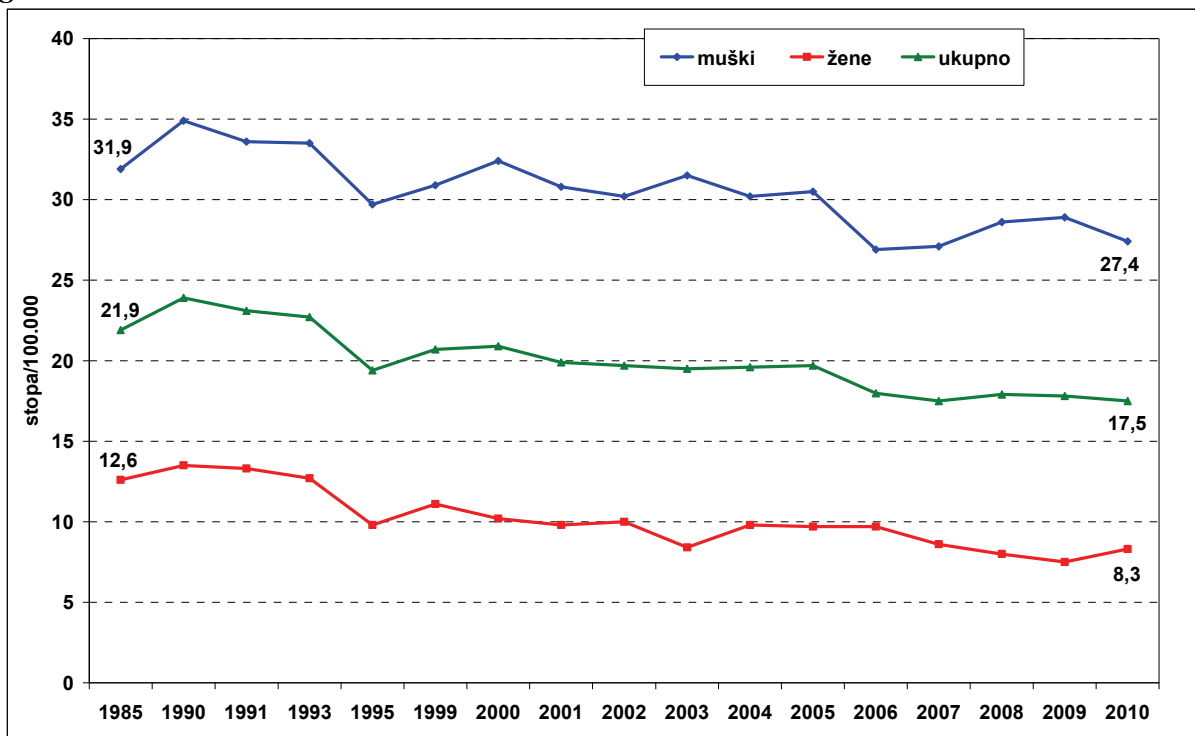
Slika 43

Broj samoubojstava po spolu u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1985.-2010. godine

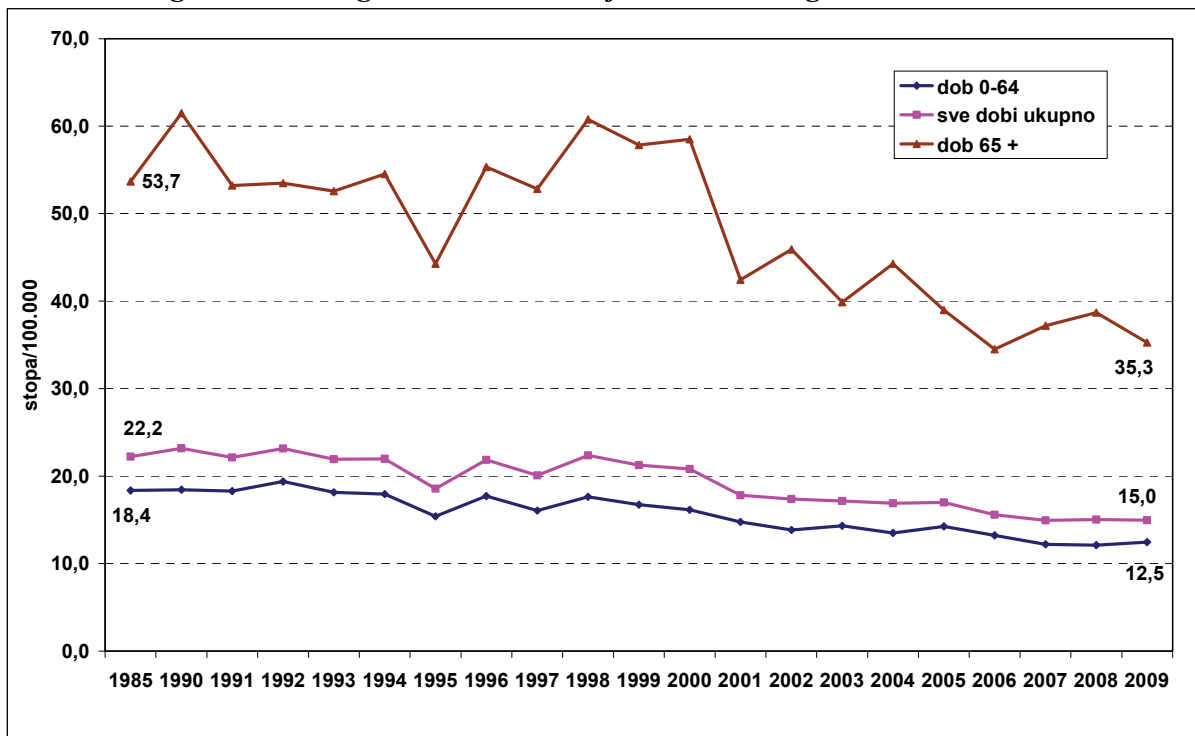
Slika 44

Stope samoubojstava po spolu u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1985.-2010. godine

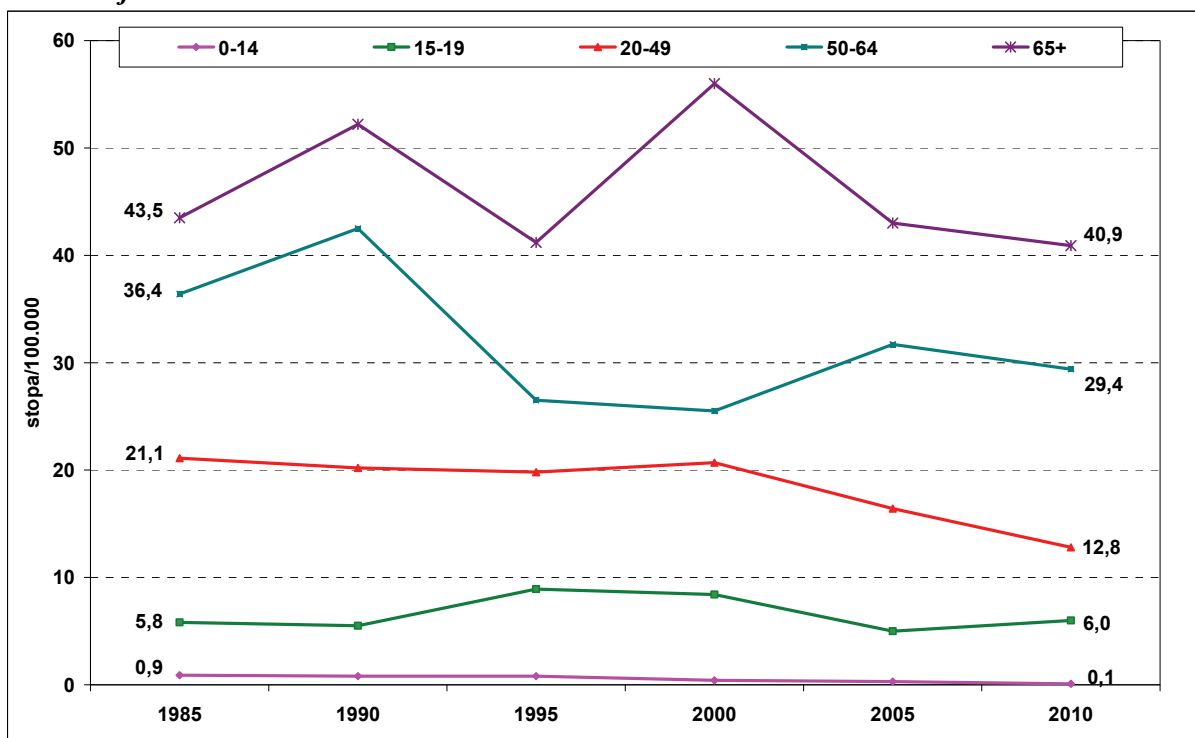
Slika 45

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava u Hrvatskoj za sve dobi, dob 0-64 i dob 65+ godina, 1985. godine te u razdoblju 1990.-2009. godine

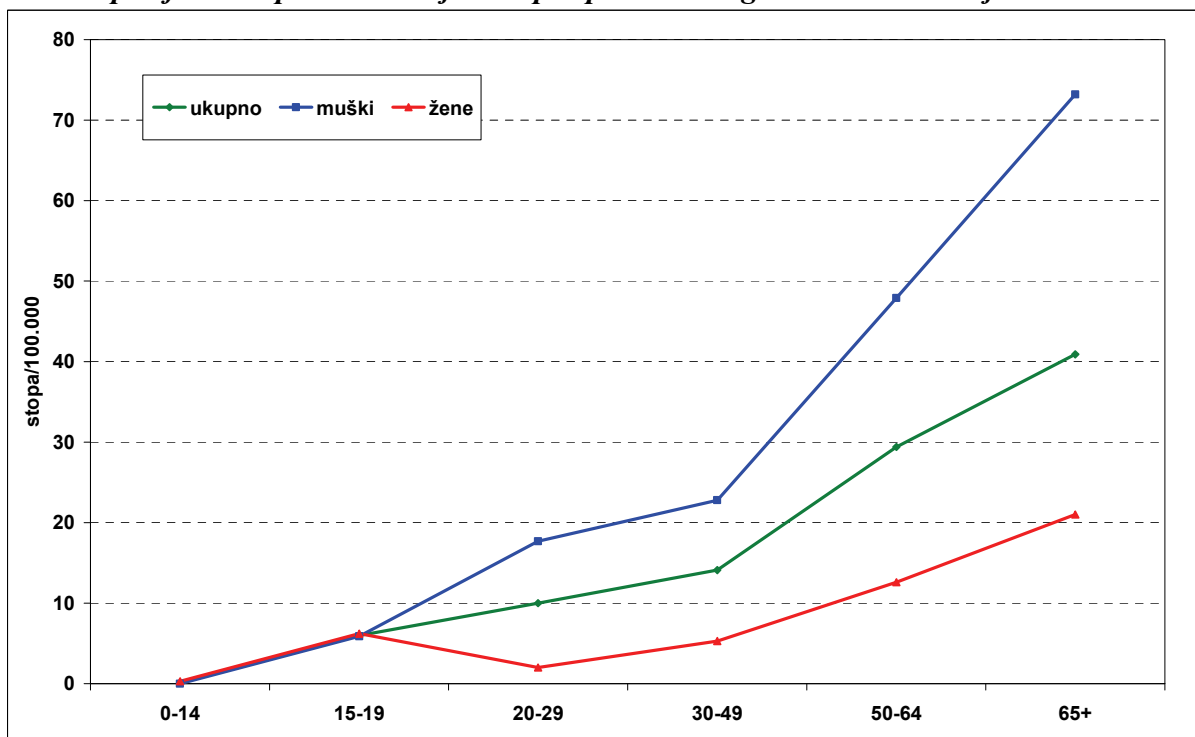
Slika 46

Dobno-specifične stope samoubojstava 1985., 1990., 1995., 2000., 2005. i 2010. godine u Hrvatskoj

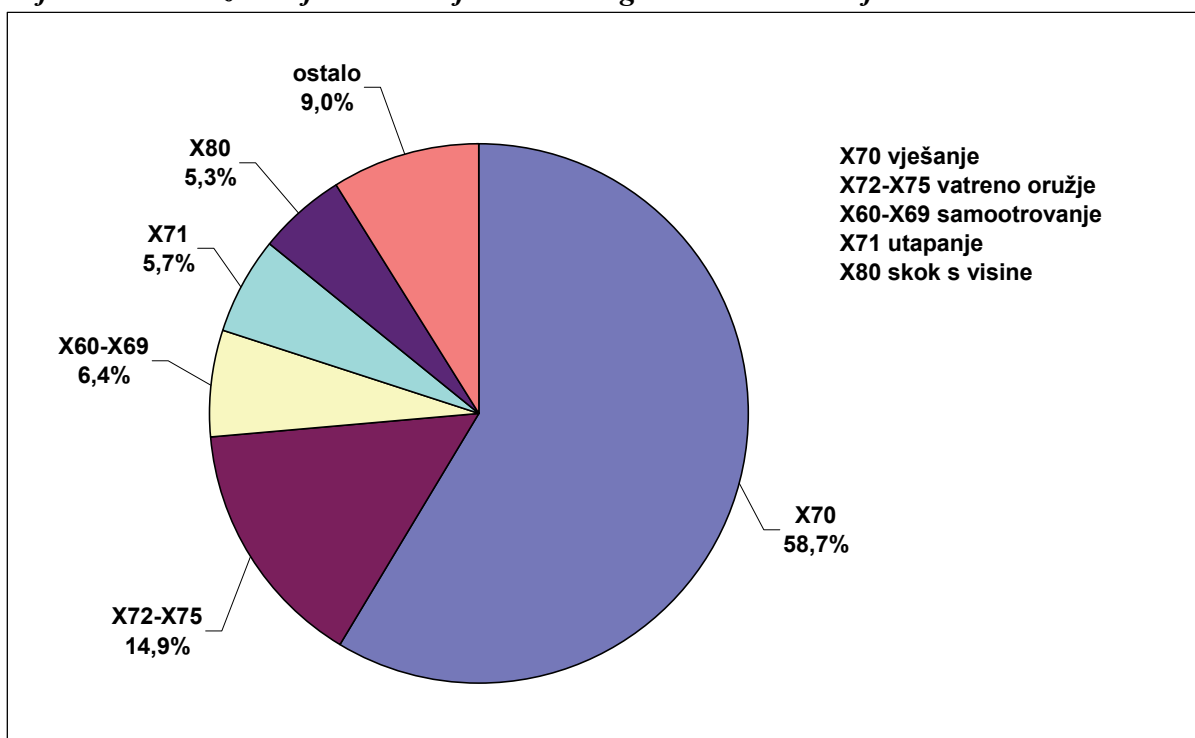
Slika 47

Dobno-specifične stope samoubojstava po spolu 2010. godine u Hrvatskoj

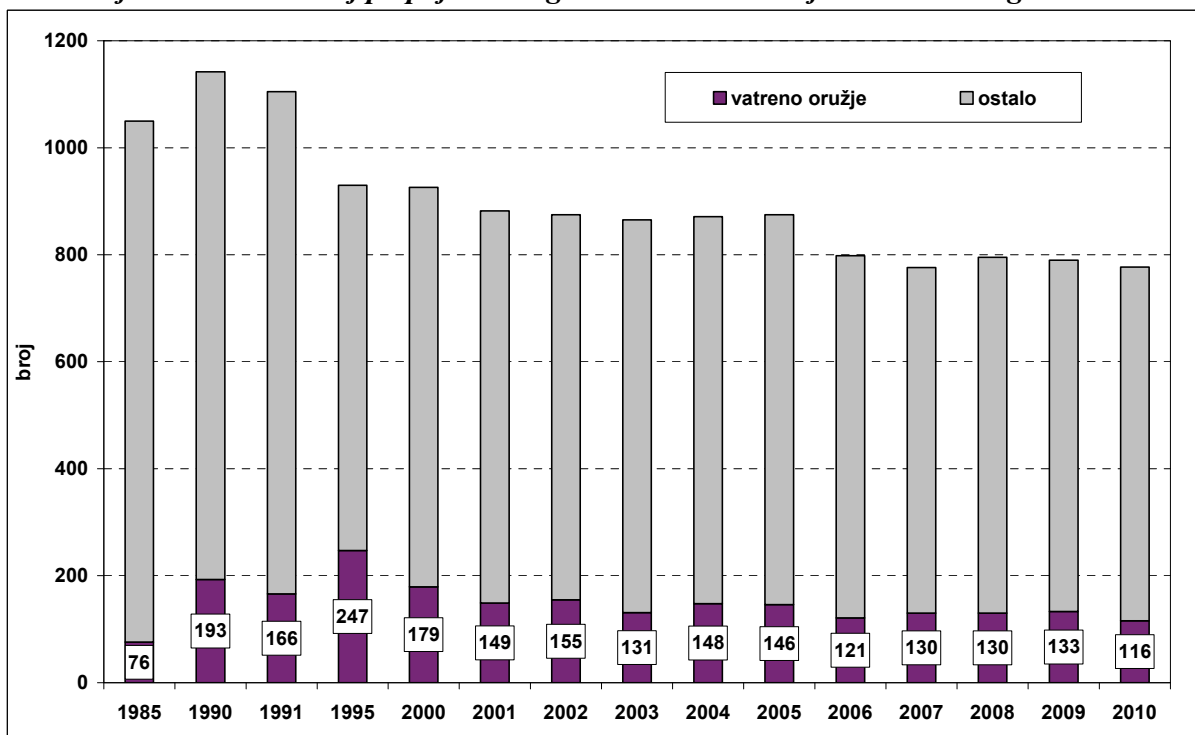
Slika 48

Najčešći načini izvršenja samoubojstava 2010. godine u Hrvatskoj

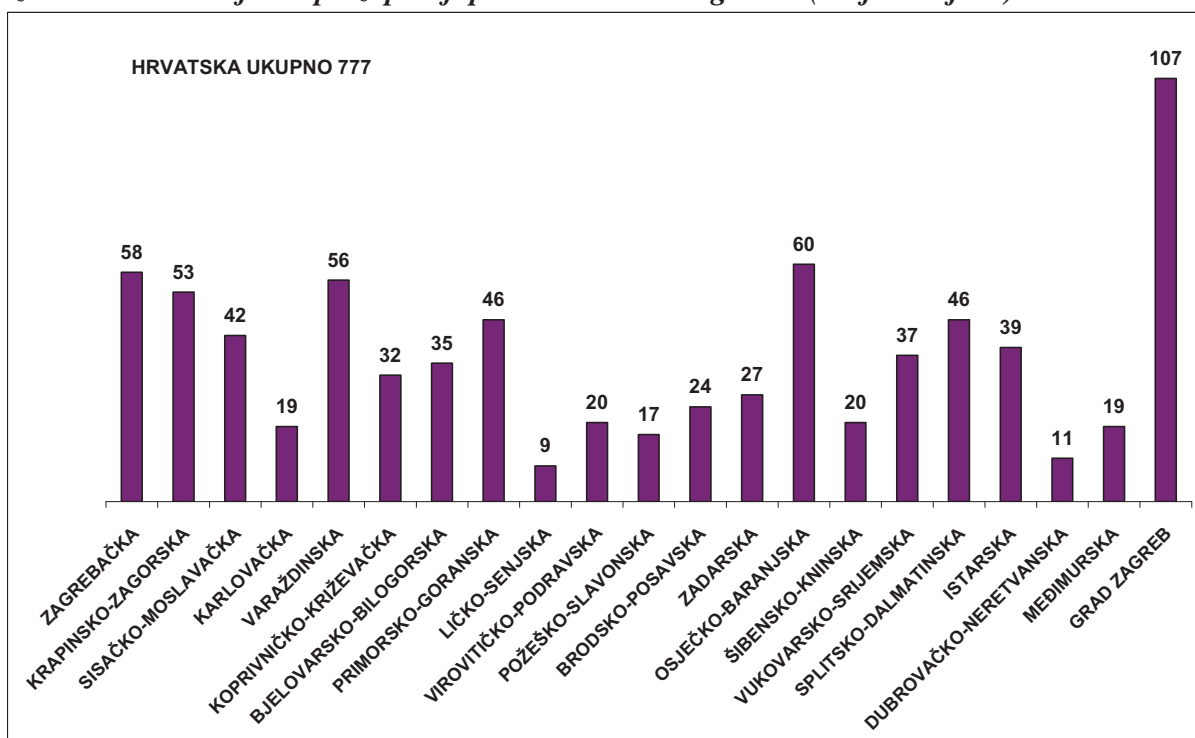
Slika 49

Odnos samoubojstava izvršenih vatrenim oružjem i eksplozivom i ostalih načina samoubojstava u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1985.-2010. godine

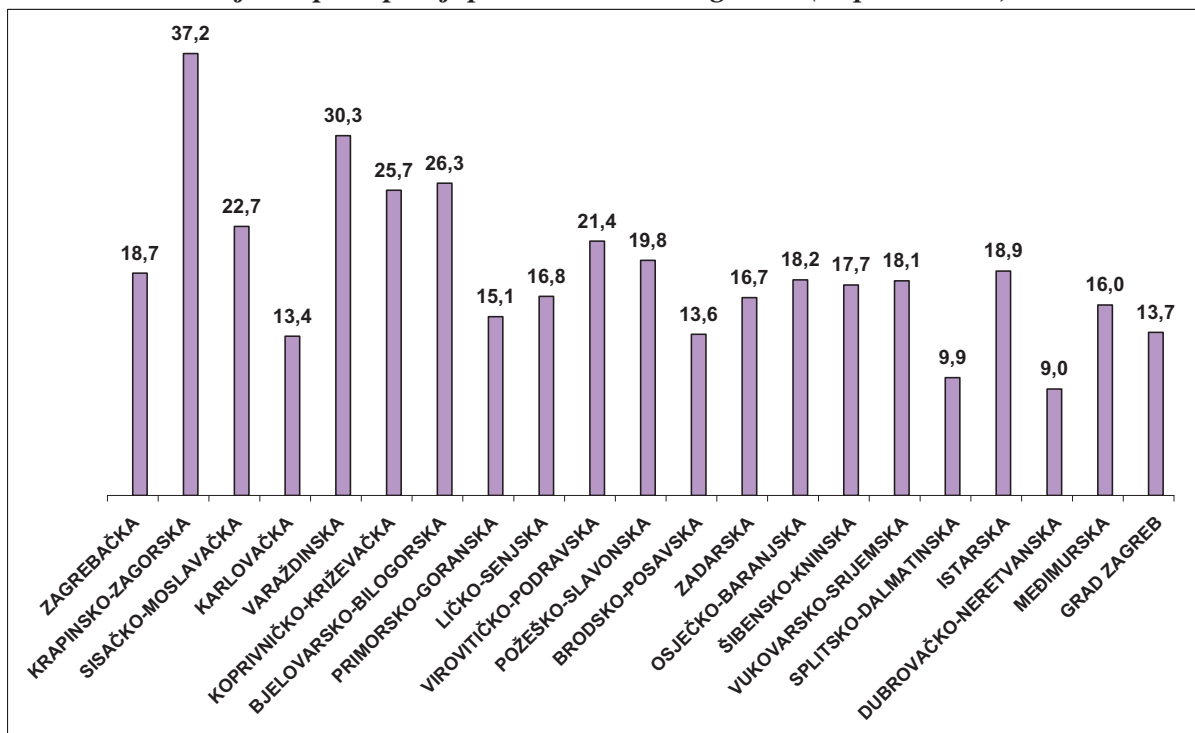
Slika 50

Izvršena samoubojstva po županiji prebivališta 2010. godine (broj slučajeva)

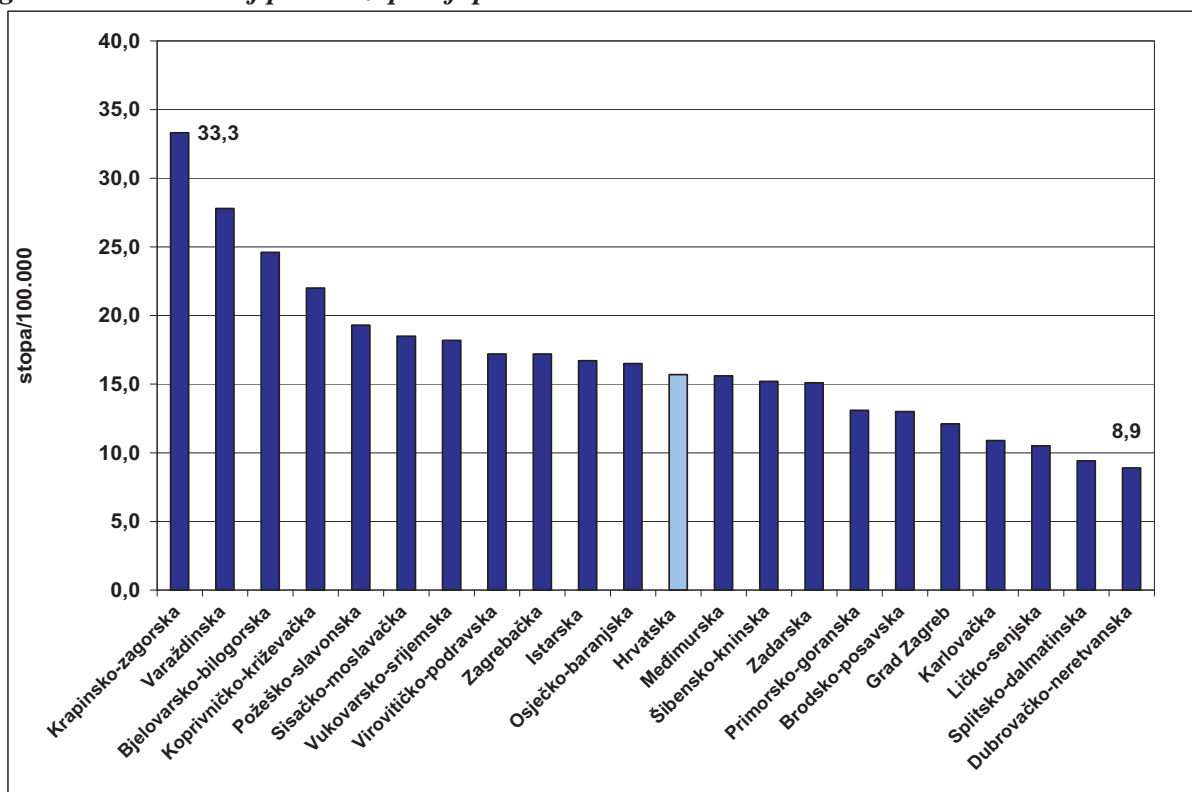
Slika 51

Izvršena samoubojstva po županiji prebivališta 2010. godine (stopa/100.000)

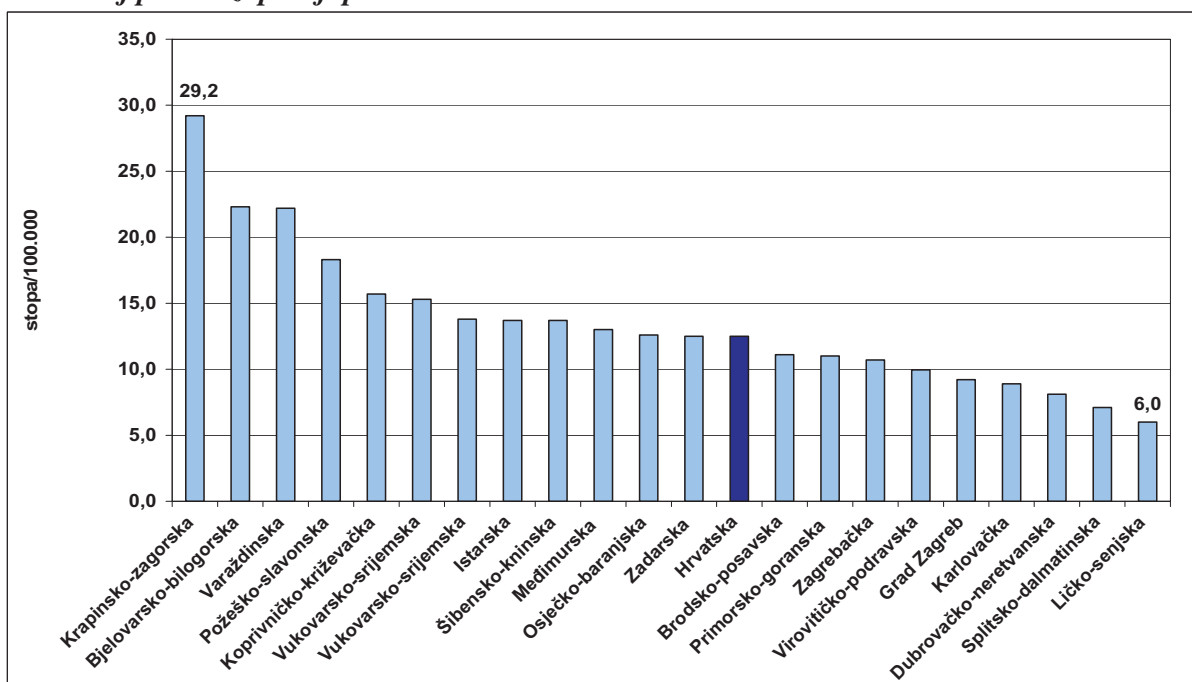
Slika 52

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za sve dobi ukupno 2010. godine u Hrvatskoj prema županiji prebivališta

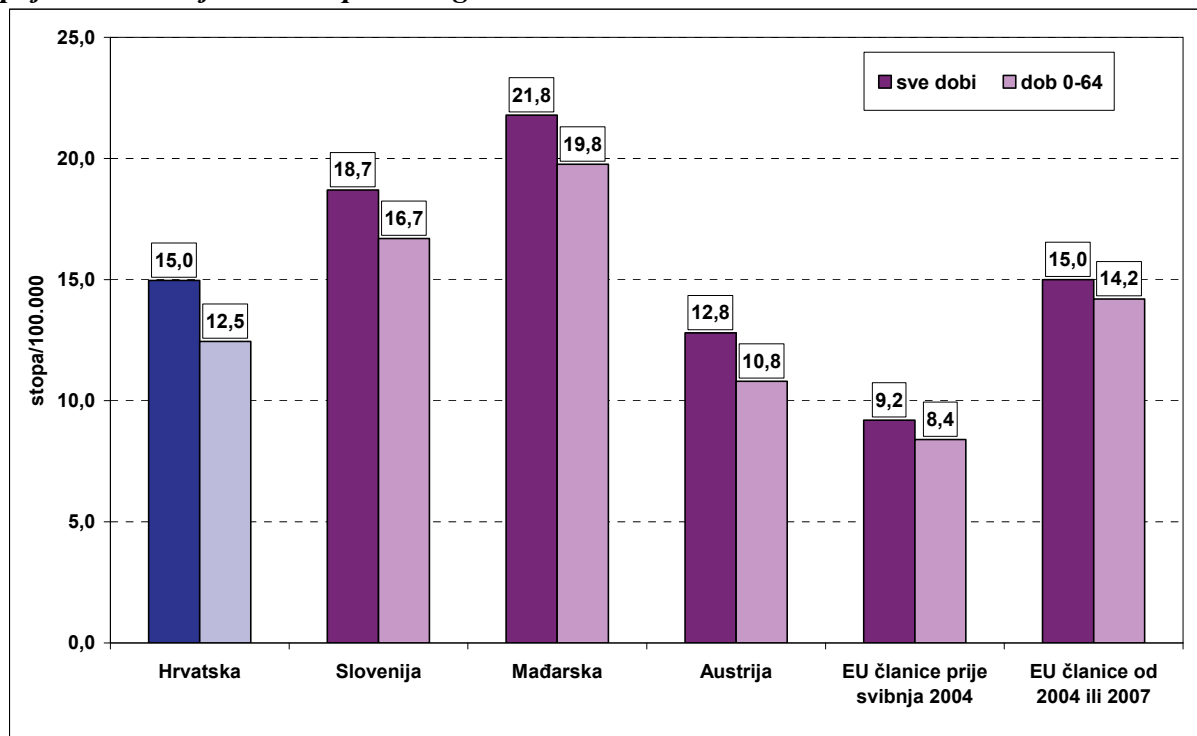
Slika 53

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za dob 0-64 2010. godine u Hrvatskoj prema županiji prebivališta

Slika 54

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za sve dobi i dob 0-64 po pojedinim zemljama Europe 2009 godine

ISBN 978-953-7031-43-5

CIP zapis dotupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 799073.

www.hzjz.hr